

Tuomioistuinlaitos
kirjanpitoyksikön
(KPY 155)
tilinpäätös
vuodelta 2022

Tuomioistuinlaitoksen tilinpäätös 2022

Julkaisija

Tuomioistuinvirasto
Silkkitehtaantie 5 c
Vantaa
www.tuomioistuinvirasto.fi

Kirjanpitoyksikköön 155 kuuluvat virastot

Tuomioistuinvirasto (KPY 155)

Korkein oikeus

Korkein hallinto-oikeus

Helsingin hovioikeus

Itä-Suomen hovioikeus

Rovaniemen hovioikeus

Turun hovioikeus

Vaasan hovioikeus

Helsingin hallinto-oikeus

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Turun hallinto-oikeus

Vaasan hallinto-oikeus

Markkinaoikeus

Työtuomioistuin

Vakuutus oikeus

Ahvenanmaan kärjäoikeus

Etelä-Karjalan kärjäoikeus

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus

Etelä-Savon kärjäoikeus

Helsingin kärjäoikeus

Itä-Uudenmaan kärjäoikeus

Kainuun kärjäoikeus

Kanta-Hämeen kärjäoikeus

Keski-Suomen kärjäoikeus

Kymenlaakson kärjäoikeus

Lapin kärjäoikeus

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus

Oulun kärjäoikeus

Pirkanmaan kärjäoikeus

Pohjanmaan kärjäoikeus

Pohjois-Karjalan kärjäoikeus

Pohjois-Savon kärjäoikeus

Päijät-Hämeen kärjäoikeus

Satakunnan kärjäoikeus

Varsinais-Suomen kärjäoikeus

Sisällysluettelo

1.	Toimintakertomus	5
1.1.	Tuomioistuinviraston johdon katsaus	5
1.2.	Översikt av Domstolsverkets ledning	7
1.3.	Toiminnan tuloksellisuus	9
1.3.1.	Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	9
1.3.2.	Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	16
1.3.3.	Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	19
1.4.	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	24
1.4.1.	Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	24
1.4.2.	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	30
1.5.	Kestävä kehitys	31
1.5.1.	Kestävän kehityksen tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	31
1.6.	Toiminnan tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	33
1.6.1.	Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky	33
1.6.1.1.	Korkein oikeus	33
1.6.1.2.	Korkein hallinto-oikeus	35
1.6.1.3.	Hovioikeudet	38
1.6.1.4.	Hallinto-oikeudet	40
1.6.1.5.	Käräjäoikeudet	42
1.6.1.6.	Erytisttuomioistuimet	49
1.6.1.7.	Tuomioistuinvirasto sekä tuomarinkoulutus- ja tuomarivalintalautakunnat	53
1.6.2.	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	54
1.6.3.	Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus	63
1.7.	Henkisten voimavarojen hallinta- ja kehittäminen	64
1.8.	Tilinpäätösanalyysi	65
1.8.1.	Rahoituksen rakenne	65
1.8.2.	Talousarvion toteutuminen	68
1.8.3.	Tuotto- ja kululaskelma	68
1.8.4.	Tase	70
1.9.	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	71
1.10.	Arviointien tulokset	74
1.10.1.	Yhteenveto havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä	74
2.	Talousarvion toteumalaskelma	75
3.	Tuotto- ja kululaskelma	79
4.	Tase	80
5.	Liitetiedot	82

5.1.	Tilinpäätöslaskelmien liitteet.....	82
5.2.	Muut liitteet	82
	Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta	83
	Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot.....	84
	Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset	86
	Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat	87
	Liite 5 Henkilöstökulujen erittely	88
	Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset	89
	Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	90
	Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut	92
	Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat.....	93
	Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset.....	93
	Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat.....	93
	Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut	94
	Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	95
	Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	95
	Liite 15 Velan muutokset	95
	Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio	95
	Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot	95
	Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista ...	95
	Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen	96
	Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen	101
	Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat.....	107
	Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikos- ja siviiliasiat	112
	Liite E Henkilöstövoimavarat	115
6.	Allekirjoitukset	116

1. Toimintakertomus

1.1. Tuomioistuinviraston johdon katsaus

Vuosi 2022 oli jälleen hyvin poikkeuksellinen. Venäjän sotilaallinen hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut heijastusvaikutuksia myös tuomioistuinlaitoksen toimintaan. Kuten koko yhteiskunnassa, varautumisen merkitys on kasvanut myös tuomioistuinlaitoksessa. Tuomioistuimet ovatkin vuoden 2022 aikana laajalti päivittäneet valmiussuunnitelmiaan vastaamaan ajankohtaisiin haasteisiin. Koko yhteiskunnan toiminnan turvaamiseksi on tärkeää, että tuomioistuimet kykenevät toimimaan myös poikkeusoloissa ja kriisitilanteissa.

Tuomioistuinlaitoksen keskeinen haaste on edelleen puutteellisesta perusrahoituksesta johtuva pitkäaikainen resurssipula, mistä johtuen käsittelyajat ovat yleisesti ottaen kohtuuttoman pitkiä. Kokonaisuutena tarkastellen tuomioistuinten asiamäärissä ja käsittelyajoissa ei ole viime vuosina tapahtunut merkittäviä muutoksia, vaikka yksittäisissä tuomioistuimissa ja tietyissä asiaryhmissä onkin havaittavissa selviä muutoksia. Yleisten tuomioistuinten osalta huomiota kiinnittää erityisesti vireillä olevien rikosasioiden määrän kasvu suhteessa saapuneiden rikosasioiden määrään. Rikosasioiden käsittelyyn tuomioistuimissa vaikuttavat myös muutokset ketjun muiden toimijoiden, poliisin ja syyttäjien, toiminnassa. Hallinto-oikeuksissa erityisesti ympäristö- ja rakentamisasioiden käsittelyajat ovat huolestuttavan pitkiä. Tältä osin tilanteen kuitenkin odotetaan paranevan niin sanotun vihreän siirtymän lisärahoituksen turvin. Kaikissa tuomioistuinlinjoissa ja -asteissa on havaittavissa merkittäviä eroja käsittelyajoissa yksittäisten tuomioistuinten välillä.

Poikkeukselliset ajat ja resurssipula ovat leimanneet Tuomioistuinviraston kolmea ensimmäistä toimintavuotta. Toimintaympäristön haasteista huolimatta virasto on kyennyt vakiinnuttamaan omaa toimintaansa siten, että se on kyennyt ottamaan entistä vahvempaa roolia tuomioistuinlaitoksen ohjauksessa ja kehittämisessä. Viraston johtokunta asetti maaliskuussa 2022 työryhmät valmistelemaan tuomioistuinlaitokselle uutta strategiaa. Vuoteen 2033 ulottuva strategia on tarkoitus vahvistaa tämän vuoden maaliskuussa. Uuden strategian yhtenä tärkeänä tavoitteena on vahvistaa tuomioistuinlaitoksen sisäistä ohjausta. Tuomioistuinvirasto käy loppukeväästä tulosneuvottelut oikeusministeriön kanssa. Uusi strategia huomioidaan tulosneuvotteluissa, ja tulossopimusta on tarkoitus kehittää siten, että oikeusministeriön ohjaus keskittyy hallinnonalan strategiseen kehittämiseen ja tuomioistuinlaitos ottaa enemmän itsenäistä vastuuta tuomioistuinlaitoksen kehittämiseen, suunnitteluun ja tukemiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Tuomioistuinvirasto ja tuomioistuimet ovat olleet vahvassa roolissa myös kahdessa oikeusministeriön johdolla valmistellussa hankkeessa, jotka ovat molemmat hyvin merkittäviä tuomioistuinlaitoksen toiminnan kehittämisen kannalta. Elokuussa julkaistiin oikeudenkäytön kehitystyöryhmän arviomuistio (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2022:39) ja marraskuussa oikeudenhoidon selonteko (Valtioneuvoston julkaisuja 2022:67). Oikeudenhoidon selonteon mukaan oikeudenhoidon toimintaedellytysten turvaaminen ja kohtuullisiin oikeudenhoidon tavoitteisiin pääseminen edellyttää yhteensä keskimäärin 90 miljoonan euron vuosittaista määrärahalisäystä oikeudenhoitoon. Tuomioistuinviraston laskelman mukaan tuomioistuinlaitos oikeusministeriön hallinnonalan suurimpana toimijana tarvitsee pysyvää lisärahoitusta henkilöstömenoihin noin 30 miljoonaa euroa vuosittain. Sen lisäksi ruuhkien purkamiseksi ja käsittelyaikojen lyhentämisen nopeuttamiseksi tuomioistuinlaitos tarvitsee noin kahdeksan miljoonan euron vuotuisen määrärahoituksen vuosille 2023–2026. Alati kasvavat ICT- ja toimitilamenot on katettava muulla tavoin kuin henkilöstövoimavaroja pienentämällä.

Kuten edellä on todettu, yksittäisten tuomioistuinten käsittelyajoissa on suuria eroja saman tuomioistuinlinjan ja -asteen sisälläkin. Tämä on ongelmallista kansalaisten alueellisen yhdenvertaisuuden kannalta. Resurssien oikeudenmukainen jako tuomioistuinten kesken suhteessa työmäärään on Tuomioistuinviraston tehtävä. Resursseja kohdentamalla on myös mahdollista tasata tuomioistuinten välisiä eroja käsittelyajoissa. Marraskuussa 2021 asetetun tuomioistuinten

taloudellisten mittareiden kehittämistä käsittelevän työryhmän tehtävänä on kehittää mittareita (painokertoimet), joiden avulla mitataan tuomioistuinten työmäärää, jotta käytettävissä olevat resurssit voidaan kohdentaa oikein tuomioistuinten kesken. Työryhmä julkaisi 6.6.2022 väliraportin käräjäoikeuksille, hovioikeuksille ja hallinto-oikeuksille laadittavista työmäärän arvioinnin mittareista. Tämän jälkeen tuomioistuimissa on toteutettu työajan kohdentamisen seurantajakso, jonka tulokset on tarkoitus ottaa huomioon painokertoimia määritettäessä. Työryhmän toimikautta on jatkettu 31.5.2023 saakka.

Vuonna 2021 aloitettu keskittämiselvittämishanke saatettiin loppuun keväällä 2022. Hankkeen lopputulemana ei tunnistettu sellaisia yksittäisiä tehtäviä tai tehtäväkokonaisuuksia, joiden keskittäminen olisi tarkoitusmukaista. Sen sijaan Tuomioistuinviraston tuki- ja asiantuntijaroolia vahvistamalla voitaisiin tehostaa hallinnollisten tehtävien hoitamista myös yksittäisissä tuomioistuimissa. Tuomioistuinvirastossa suunnitellaan jatkotoimenpiteitä ja niitä edistetään viraston voimavarojen puitteissa.

Vuonna 2022 toteutettiin myös Tuomioistuinviraston Työterveyslaitokselta tilaama palvelututkimushanke, jossa selvitettiin kattavasti kaikkien tuomioistuimissa työskentelevien työoloja ja työhyvinvointia. Tutkimukseen osallistui lähes 2000 tuomioistuimissa työskentelevää. Nyt toteutettu tutkimus on laajempi kuin vuonna 2009 toteutettu, niin ikään Työterveyslaitoksen suorittama tutkimus, jossa kohderyhmä oli rajattu yleisten tuomioistuinten tuomareihin ja esittelijöihin. Aikaisemman tutkimuksen tuloksiin verrattuna työn kuormittavuus on lisääntynyt, mutta toisaalta johtaminen ja työn itsenäisyys ovat kehittyneet suotuisaan suuntaan. Tutkimuksessa kerättyä tietoa tullaan käyttämään hyväksi tuomioistuinten toiminnan kehitystyössä.

Meneillään on siis useita tuomioistuinten toiminnan kehittämiseen tähtäviä hankkeita. Käsittelyaikojen lyhentäminen edellyttää merkittävää korotusta tuomioistuinten perusrahoitukseen, minkä lisäksi myös tuomioistuinten toimintaan vaikuttavan lainsäädännön tulee tukea tuomioistuinten sujuvaa lainkäyttötoimintaa. Kun nämä ulkoiset puitteet on saatettu kuntoon, tuomioistuinten on myös omassa laatutyössään ja yhteistyössä muiden oikeudenhoidon toimijoiden kanssa sitouduttava tavoittelemaan nykyistä selvästi lyhyempiä käsittelyaikoja. On myös muistettava huolehtia tuomioistuinlaitoksessa työskentelevien koulutuksesta ja työhyvinvoinnista – toiminnan kehittäminen on mahdollista vain osaavan, ammattitaitoisen ja hyvinvoivan henkilökunnan avulla.

Riku Jaakkola

Ylijohtaja

1.2. Översikt av Domstolsverkets ledning

År 2022 var återigen ett mycket ovanligt år. Rysslands militära angrepp på Ukraina har också haft återverkningar på domstolsväsendets verksamhet. Liksom i hela samhället har beredskapens betydelse ökat också inom domstolsväsendet. Domstolarna har således under 2022 i stor utsträckning uppdaterat sina beredskapsplaner för att svara på aktuella utmaningar. För att trygga hela samhällets funktion är det viktigt att domstolarna är funktionsdugliga också under undantagsförhållanden och i krissituationer.

Domstolsväsendets centrala utmaning är fortfarande den långvariga resursbrist som beror på otillräcklig basfinansiering, varför handläggningstiderna i allmänhet är oskäligt långa. Som helhet betraktat har det under de senaste åren inte skett några betydande förändringar i antalet mål och ärenden samt handläggningstiderna vid domstolarna, även om det finns tydliga förändringar i enskilda domstolar och i vissa ärendegrupper. När det gäller de allmänna domstolarna fäster man särskild uppmärksamhet vid ökningen av antalet anhängiga brottmål i förhållande till antalet inkomna brottmål. Handläggningen av brottmål i domstolarna påverkas också av förändringar i verksamheten hos andra aktörer i kedjan, polisen och åklagarna. Vid förvaltningsdomstolarna är handläggningstiderna i synnerhet för miljö- och byggärenden oroväckande långa. I detta avseende förväntar man sig dock att situationen förbättras genom tilläggsfinansieringen för den så kallade gröna övergången. Det finns betydande skillnader i handläggningstiderna mellan de enskilda domstolarna i alla domstolslinjer och domstolsinstanser.

Exceptionella tider och resursbrist har kännetecknat de tre första åren av Domstolsverkets verksamhet. Trots utmaningarna i omvärlden har ämbetsverket lyckats etablera sin egen verksamhet så att det har kunnat inta en allt starkare roll i styrningen och utvecklingen av domstolsväsendet. Ämbetsverkets direktion tillsatte i mars 2022 arbetsgrupper för att bereda en ny strategi för domstolsväsendet. Avsikten är att strategin fram till 2033 ska antas i mars i år. Ett viktigt mål för den nya strategin är att stärka domstolsväsendets interna styrning. Domstolsverket för resultatförhandlingar med justitieministeriet i slutet av våren. Den nya strategin beaktas i resultatförhandlingarna, och avsikten är att resultatavtalet ska utvecklas så att justitieministeriets styrning fokuserar på den strategiska utvecklingen av förvaltningsområdet och domstolsväsendet tar ett större självständigt ansvar för åtgärder som gäller utveckling, planering och stödande av domstolsväsendet.

Domstolsverket och domstolarna har haft en stark roll också i två projekt som beretts under ledning av justitieministeriet och som båda är mycket viktiga med tanke på utvecklingen av domstolsväsendets verksamhet. I augusti publicerades en bedömningspromemoria från arbetsgruppen för utveckling av rättskipningen (Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2022:39, på finska) och i november en redogörelse för rättsvården (Statsrådets publikationer 2022:68). Enligt redogörelsen för rättsvården förutsätter tryggandet av rättsvårdens verksamhetsförutsättningar och uppnåendet av skäliga mål för rättsvården en årlig anslagsökning på sammanlagt i genomsnitt 90 miljoner euro för rättsvården. Enligt Domstolsverkets beräkning behöver domstolsväsendet som största aktör inom justitieministeriets förvaltningsområde permanent tilläggsfinansiering på ca 30 miljoner euro per år för personalkostnader. Dessutom behöver domstolsväsendet för avarbetandet av målanhopningen och förkortandet av handläggningstiderna tilläggsfinansiering på cirka åtta miljoner euro per år för åren 2023–2026. De allt större IKT- och lokalutgifterna måste täckas på annat sätt än genom att personalresurserna minskas.

Som nämnts ovan finns det stora skillnader i handläggningstiderna för enskilda domstolar också inom samma domstolslinje och domstolsinstans. Detta är problematiskt med tanke på den regionala jämlikheten mellan medborgarna. Det ankommer på Domstolsverket att fördela resurserna rättvist mellan domstolarna i förhållande till arbetsmängden. Genom inriktning av resurser är det också möjligt att jämna ut skillnaderna mellan domstolarna i fråga om handläggningstiderna. Arbetsgruppen för utveckling av domstolarnas ekonomiska indikatorer, som tillsattes i november 2021, har till uppgift att utveckla indikatorer (viktkoefficienter). Med hjälp av dessa indikatorer mäts domstolarnas arbetsmängd för att de tillgängliga resurserna ska kunna fördelas rätt mellan domstolarna. Arbetsgruppen publicerade 6.6.2022 en halvtidsrapport om de indikatorer för bedömning av arbetsmängden som ska utarbetas för tingsrätterna, hovrätterna och förvaltningsdomstolarna. Därefter har domstolarna genomfört en uppföljningsperiod för allokering

av arbetstid, vars resultat ska beaktas när viktkoefficienterna fastställs. Arbetsgruppens mandatperiod har förlängts till 31.5.2023.

Det centraliseringsutredningsprojekt som inleddes 2021 slutfördes våren 2022. Som slutresultat av projektet identifierades inte sådana enskilda uppgifter eller uppgiftshelheter vars centralisering skulle vara ändamålsenlig. Genom att stärka Domstolsverkets roll som stöd och sakkunniga skulle man kunna effektivisera förvaltningsuppgifterna även vid enskilda domstolar. Domstolsverket planerar fortsatta åtgärder och främjar dem inom ramen för ämbetsverkets resurser.

År 2022 genomfördes också ett beställningsundersökningsprojekt som Domstolsverket beställt av Arbetshälsoinstitutet. I projektet utreddes arbetsmiljön och välbefinnandet i arbetet för alla som arbetar vid domstolarna på ett täckande sätt. Nästan 2 000 anställda vid domstolarna deltog i undersökningen. Den nu genomförda undersökningen är mer omfattande än den som genomfördes 2009. Den tidigare undersökningen genomfördes likaså av Arbetshälsoinstitutet. Där var målgruppen begränsad till domare och föredragande vid allmänna domstolar. Jämfört med resultaten av den tidigare undersökningen har arbetsbelastningen ökat, men å andra sidan har ledarskapet och arbetets oberoende utvecklats i en positiv riktning. Den information som samlats in i undersökningen kommer att utnyttjas i arbetet med att utveckla domstolarnas verksamhet.

Det pågår alltså flera projekt som syftar till att utveckla domstolarnas verksamhet. En förkortning av handläggningstiderna förutsätter en betydande höjning av domstolarnas basfinansiering, och dessutom ska den lagstiftning som påverkar domstolarnas verksamhet stödja en smidig rättskipningsverksamhet vid domstolarna. När dessa externa ramar har satts i skick, ska domstolarna också i sitt eget kvalitetsarbete och i samarbete med andra aktörer inom rättsvärderna förbinda sig att eftersträva klart kortare handläggningstider än för närvarande. Man bör också komma ihåg att sörja för utbildning och välbefinnande i arbetet för dem som arbetar inom domstolsväsendet – verksamheten kan utvecklas endast med hjälp av kunnig, yrkeskunnig och välmående personal.

Riku Jaakkola
Överdirektör

1.3. Toiminnan tuloksellisuus

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikköön kuuluu 36 tuomioistuinta sekä Tuomioistuinvirasto.

1.3.1. Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan tuloksellisuutta tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin tuloksellisen toiminnan edistämiseksi määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet. Toiminnallisen tuloksellisuuden toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2022 asetetut toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 1-11).

Käsittelyketjut ja oikeudenkäyntimenettelyt määräytyvät asioiden laadun ja vaativuuden mukaan

1. Rikosasioiden kirjallisessa menettelyssä ratkaistavien liikenne rikosasioiden osuus on yhdenmukainen kaikissa käräjäoikeuksissa.

Mittari:

Kirjallisen menettelyn osuus poikkeaa enintään 10 prosenttiyksikköä maan keskiarvosta alaspäin

Tulostavoitevuosi:
2022-

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Kirjallisessa menettelyssä käsittelyajat ovat tavanomaisesti keskimääräistä nopeammat. Kirjallisen menettelyn osuus on vähentynyt vuodesta 2020. Niiden käräjäoikeuksien lukumäärä, joiden rikosasioiden kirjallisessa menettelyssä ratkaistavien liikenne rikosasioiden osuus poikkeaa enintään 10 prosenttiyksikköä oikeudellisen linjan keskiarvosta alaspäin, oli 18/20 (2021: 18/20, 2020: 18/20).

Merkittävimmin keskiarvosta vuonna 2022 poikkesi Helsingin käräjäoikeus (- 26 prosenttiyksikköä). Erot eivät selity asiarakenne-eroilla, koska tarkastelu koskee vain rajattua asiaryhmää. Helsingin käräjäoikeuden arvion mukaan kaikki jutut, jotka syyttäjä esittää kirjalliseen menettelyyn, käsitellään käräjäoikeudessa kirjallisesti, jos menettelyn edellytykset täyttyvät. Menettelyä ei käytetä vieraskielisten ulkomaalaisten kohdalla. Kirjallisen menettelyn käyttöasteeseen vaikuttaa poliisin ja syyttäjän toimintatavat. Lisäksi vastaajat suostuvat vain harvoin kirjalliseen menettelyyn, jos heillä on muita asioita vireillä.

Taulukko 1. Rikosasioiden kirjallisessa menettelyssä ratkaistavien liikenneriikossasioiden osuus (%) ja poikkeama keskiarvosta prosenttiyksikköä

Käräjäoikeus	Kirjallisen menettelyn osuus 2020	Poikkeama ka:sta %-yks 2020	Kirjallisen menettelyn osuus 2021	Poikkeama ka:sta %-yks. 2021	Kirjallisen menettelyn osuus 2022	Poikkeama ka:sta %-yks. 2022
Koko maa ka.	50,70 %		48,40 %		45,9 %	
Ahvenanmaan käräjäoikeus	75 %	25	64 %	15	59 %	13
Etelä-Karjalan käräjäoikeus	62 %	11	56 %	7	53 %	7
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus	60 %	9	58 %	9	57 %	11
Etelä-Savon käräjäoikeus	57 %	6	55 %	7	57 %	11
Helsingin käräjäoikeus	21 %	-29	25 %	-23	20 %	-26
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus	43 %	-8	45 %	-4	41 %	-5
Kainuun käräjäoikeus	50 %	0	63 %	14	47 %	1
Kanta-Hämeen käräjäoikeus	56 %	5	56 %	7	52 %	6
Keski-Suomen käräjäoikeus	53 %	3	53 %	4	50 %	4
Kymenlaakson käräjäoikeus	63 %	12	56 %	8	55 %	9
Lapin käräjäoikeus	61 %	10	54 %	6	47 %	1
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus	40 %	-11	36 %	-12	33 %	-13
Oulun käräjäoikeus	61 %	10	55 %	7	56 %	10
Pirkanmaan käräjäoikeus	48 %	-3	46 %	-2	48 %	2
Pohjanmaan käräjäoikeus	56 %	5	64 %	15	56 %	11
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus	53 %	3	48 %	-1	42 %	-4
Pohjois-Savon käräjäoikeus	50 %	0	39 %	-10	42 %	-4
Päijät-Hämeen käräjäoikeus	58 %	7	51 %	3	51 %	5
Satakunnan käräjäoikeus	59 %	8	58 %	9	57 %	11
Varsinais-Suomen käräjäoikeus	58 %	7	54 %	5	52 %	6

Toimintaa tukevat järjestelmät ovat käyttäjäystävällisiä sekä mahdollistavat sähköiset työmenetelmät ja asiointitavat

2. Tuomioistuinvirasto jatkaa hallinto- ja erityistuomioistuimissa vuonna 2020 käyttöön otetun asiankäsittelyjärjestelmän (HAIPA) toiminnan aikaista aktiivista kehittämistä.

Mittari:

Uusi tilastointi ja raportointi on kokonaan käytössä

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut osittain. HAIPA-järjestelmän kehittämisen ohjausta varten on nimetty tuoteomistaja ja kehittämiselle luotiin malli, joka mahdollistaa tuomioistuimissa kertyvien käyttökokemusten hyödyntämisen kehitystehtävien määrittelyssä ja tuomioistuinten osallistumisen kehitettävien toimintojen priorisointiin. HAIPA-järjestelmän kehittämistä on jatkettu suunnitelman mukaisesti ja siitä on julkaistu vuoden aikana kaksi järjestelmäversiota.

Viranomaisasiointi otettiin käyttöön vuoden aikana ja 18 viranomaistahoa on siirtynyt käyttämään sitä. Käyttö tulee mahdollisesti vielä laajenemaan tästä. Asiantuntijajäsen-palvelua voi käyttää kaikki asiantuntijajäsenet. Tilastointi ja raportointi on ollut käytössä vuoden lopussa, mutta tietojen päivittyminen tapahtuu tällä hetkellä vain viikoittain. Tilastoinnin ja raportoinnin kehitystyötä koskeva suorahankintapäätös on tehty.

3. AIPA- ja HAIPA- asiointiportaalien käyttöä edistetään tavoitteena lisätä asioiden sähköistä vireilletuloa.

Mittari:

Yli 30 % vireille tulevista riita- asioista tulee vireille asiointiportaalien kautta

Tulostavoitevuosi:

2022-2025

Toteuma:

Mittariksi asetettua tietoa ei vielä ole saatavilla. Muutostyö on valmisteilla, jotta tieto on jatkossa raportoitavissa.

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointia varten toteutetun sähköisen asioinnin käyttöaste on jäänyt matalaksi, vaikka järjestelmä on ollut käytettävissä jo useita vuosia. On epätodennäköistä, että käyttö laajenisi merkittävästi nykyisestä ilman tähän ohjaavia lainmuutoksia sekä olennaisia parannuksia palvelussa käytettyyn tunnistautumis- ja valtuuttamisratkaisuun (nykyisin DVV: Suomi.fi-palvelu). Valtaosa asioinnista tapahtuu edelleen sähköpostin välityksellä. HAIPA-järjestelmään on loppuvuodesta 2022 toteutettu sähköposti-integraatio, joka helpottaa asiakirjojen siirtämistä järjestelmän ja sähköpostin välillä. Vuoden 2023 aikana uudet toiminnot otetaan tehokkaasti käyttöön tuomioistuimissa.

AIPA-järjestelmässä valmistellaan oikeushallinnon yhteiseen Sampo-alustaan sähköisen asioinnin käyttöönottoa. Sähköisen asioinnin kehittäminen saadaan käynnistettyä varsinaisen AIPA-kehityksen rinnalla erillisenä projektina vuoden 2023 aikana. Kehitystyössä huomioidaan HAIPA-asioinnista saadut kokemukset.

4. Tuomioistuinvirasto ottaa toiminnassaan huomioon hallinnonalan yhteisen ICT - kehittämisen ja tuomioistuinten piirteet

Mittari 1:

Tuomioistuinvirasto suunnittelee yhdessä ORK:n kanssa tietojärjestelmiensä elinkaaret ja uudistamisen tiekartat.

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Oikeushallinnon eri sektoreille laaditaan digisuunnitelmat Oikeusrekisterikeskuksen kanssa yhteisesti sovitun aikataulun mukaisesti. Tuomioistuinvirasto osallistui vuoden 2022 aikana digisuunnitelman laatimiseen mm. työpajoissa. Digisuunnitelma on tällä hetkellä Oikeusrekisterikeskuksessa luonnosvaiheessa.

Mittari 2:

Tuomioistuinvirasto osallistuu omalta osaltaan tietoarkkitehtuurin nykytilan ja tavoitetilan kuvaamiseen sekä hallinnonalan ydintiedon (yhteiset perustiedot) hallinnan kehittämiseen.

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Tuomioistuinviraston asiantuntijat ovat osallistuneet tietoarkkitehtuurin nykytilan ja tavoitetilan kuvaamiseen sekä hallinnonalan ydintiedon (yhteiset perustiedot) hallinnan kehittämiseen. Asianhallintajärjestelmistä erilliseen tietovarantoon siirrettävän datan analysointia ja hyödyntämistä on kehitetty yhteistyössä tietopalustahankkeen kanssa.

Mittari 3:

Tuomioistuinvirasto on kartoittanut mahdollisuudet hyödyntää analytiikkaa, robotiikkaa tai tekoälyä tuomioistuinlaitoksen toiminnan tukena.

Tulostavoitevuosi:

2024

Toteuma:

Toteutunut osittain. Analytiikan, robotiikan ja tekoälyn hyödyntämisen kartoitustyö on alkuvaiheessa, mutta HATI-tiedonhakujärjestelmä on otettu tuotantokäyttöön. HATI on kaikkien haastemiesten ja haastemiesten esimiesten käytössä ja sen ensimmäinen käyttöönottokoulutus pidettiin kesäkuussa 2022.

Mittari 4:

Tuomioistuinvirasto selvittää yhdessä ministeriön ja Oikeusrekisterikeskuksen kanssa omien ICT-kustannustensa kokonaistason suunnittelukaudelle, ICT-kustannusten rakenteen palveluittain sekä mahdollisuudet ICT-kustannustehokkuuden parantamiseen.

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut osittain. Tuomioistuinvirasto ja Oikeusrekisterikeskus ovat tiivistäneet yhteistyötään ICT-kustannusten suunnittelussa ja seurannassa. Kustannusten seurannassa on otettu käyttöön uutena työkaluna sähköinen raportointijärjestelmä. Järjestelmän raporttien seikkaperäisyys, havainnollisuus ja ICT-palveluiden kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden seuranta vaativat kuitenkin vielä merkittävää kehittämistä. Hallinnonalan yhteinen ICT-kehittäminen ja hankkeet tulee toteuttaa siten, että ne eivät heikennä

Tuomioistuinviraston mahdollisuutta hallita ICT-kehittämistä ja sen kustannuksia kokonaisuutena.

5. Tuomioistuinlaitoksen käytössä olevia asiankäsittelyjärjestelmiä kehitetään käyttäjäystävällisiksi.

Mittari 1:

Sidonnaisuus- ja sivutoimirekisterin käytettävyyssindeksi on vähintään 68.

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Mittausta ei toteutettu vuonna 2022. Sidonnaisuus- ja sivutoimirekisterin ylläpitoon luodulla SiSi-järjestelmällä on tärkeä rooli tuomareiden sidonnaisuuksien julkisessa seurannassa. Järjestelmän käytettävyyden merkitystä rajoittaa olennaisesti se, että yksittäinen tuomari tai muu käyttäjä päivittää järjestelmään kirjattuja tietoja tyypillisesti varsin harvoin ja enimmilläänkin vain muutamia kertoja vuodessa. Tällaisen järjestelmän käytettävyyden seuranta saattaa olla perusteltua sen jälkeen, kun päivittäin laajasti käytettävät järjestelmät ovat systemaattisen käytettävyyseurannan piirissä. Sisi-järjestelmälle ei tehdä SUS-mittausta vuoden 2022 aikana

Mittari 2:

AIPA-asiankäsittelyjärjestelmän käytettävyyssindeksi on vähintään 60

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Tammikuussa 2022 käytettävyyssindeksi oli 48,8 (2021: 42,1; 2020: 73,6). Kyselyn uusiminen on jäänyt odottamaan rikostoimintojen käyttöönottoa, jonka oli määrä tapahtua syksyllä 2022. Tämä ja samalla myös SUS-kyselyn tekeminen on lykkääntynyt.

6. Tuomioistuinlaitoksen toiminnassa hyödynnetään laajasti videoneuvotteluyhteyksiä.

Mittari:

Videoneuvottelulaitteiden käyttömäärä muutos vrt. v. 2019

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Videoneuvottelulaitteita oli käytössä vuonna 2022 yhteensä 404 kappaletta (2021: 395 kpl; 2020: 335 kpl; 2019: 268 kpl). Laitteiden hankintaan on saatu lisärahoitusta mm. koronapandemian vuoksi. Laitemäärän lisäys mahdollistaa etäkuulemiset laajemmin. Videoneuvottelulaitteiden käyttömäärä tuomioistuimissa oli keskimäärin 107 käyttöä/laite (2021: 135 käyttöä; 2020: 132 käyttöä; 2019: 95 käyttöä). Vuonna 2022 käyttömäärä oli 13 % enemmän kuin vuonna 2019 (2021: 42 %; 2020: 39 %). Videoneuvottelulaitteiden laitekohtainen käyttömäärä oli hieman edellistä vuotta alhaisempi koronapandemian akuutin vaiheen väistyttyä.

Taulukossa 2 on lueteltu videoneuvottelulaitteiden käyttömäärät tuomioistuimittain. Tuomioistuimissa voi olla useampia saleja, joissa sijaitsee videoneuvottelulaitteita. Luku esittää kunkin tuomioistuimen tiloissa sijaitsevien videoneuvottelulaitteiden keskimääräistä käyttömäärää.

Taulukko 2. Videoneuvottelulaitteiden käyttömäärä/laite 2019-2022

Virasto	2019 Käyttömäärä/ laite	2020 Käyttömäärä/ laite	2021 Käyttömäärä/ laite	2022 Käyttömäärä/ laite
Korkein oikeus	9	16	32	8
Korkein hallinto-oikeus	9	19	9	11
Helsingin hallinto-oikeus	9	44	91	17
Hämeenlinnan hallinto-oikeus	14	52	34	22
Itä-Suomen hallinto-oikeus	17	61	43	29
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus	15	76	59	60
Turun hallinto-oikeus	19	59	7	4
Vaasan hallinto-oikeus	14	76	93	112
Helsingin hovioikeus	30	95	162	101
Itä-Suomen hovioikeus	48	84	74	65
Rovaniemen hovioikeus	38	85	67	77
Turun hovioikeus	54	105	144	94
Vaasan hovioikeus	46	110	77	70
Ahvenanmaan käräjäoikeus	67	72	98	69
Etelä-Karjalan käräjäoikeus	203	110	93	92
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus	162	166	110	115
Etelä-Savon käräjäoikeus	65	121	109	95
Helsingin käräjäoikeus	216	195	180	148
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus	66	102	127	109
Kainuun käräjäoikeus	94	102	139	119
Kanta-Hämeen käräjäoikeus	88	135	157	116
Keski-Suomen käräjäoikeus	123	130	92	89
Kymenlaakson käräjäoikeus	50	83	91	61
Lapin käräjäoikeus	103	129	135	116
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus	64	125	135	60
Oulun käräjäoikeus	195	229	226	189
Pirkanmaan käräjäoikeus	141	307	189	127
Pohjanmaan käräjäoikeus	111	130	146	121
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus	85	133	134	134
Pohjois-Savon käräjäoikeus	109	149	163	128
Päijät-Hämeen käräjäoikeus	85	129	103	90
Satakunnan käräjäoikeus	75	132	106	111
Varsinais-Suomen käräjäoikeus	135	244	186	133
Markkinaoikeus		43	75	25
Työtuomioistuin		31	47	55
Vakuutuslaitos	13	23	29	14
Kaikki yhteensä	95	132	135	107

7. Yleisten tuomioistuinten asiankäsittelyjärjestelmän (AIPA) käyttöönotto ja siirtyminen toiminnan aikaiseen aktiiviseen kehittämiseen on tapahtunut.

Mittari:

Järjestelmä otettu käyttöön kokonaisuudessaan

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut osittain. AIPA-hankkeen aikana AIPA- järjestelmä otetaan käyttöön rikosasioiden käsittelyssä kaikissa oikeusasteissa ja syyttäjälaitoksessa. Hanke on jatkanut toimintaa vuonna 2023. Jatkokehittämistä tarvitaan myös hankkeen päättymisen jälkeen.

8. Istuntosalit on varusteltu AIPA-järjestelmän vaatimusten mukaisesti.

Mittari:

Toteutettu

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut. Vuonna 2020 käynnistynyt salivarusteluprojekti on yksittäisiä kohteita lukuun ottamatta viety päätökseen vuoden 2022 aikana.

9. Istuntosalit on varusteltu siten, että todistelu taltioidaan käräjäoikeudessa hovioikeuskäsittelyä varten.

Mittari:

Toteutettu

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Tarjouspyynnön valmistelu viivästyi ja hankinnassa siirrytään neuvottelumenettelyyn. Tavoitteena on, että hanke pääsee aloittamaan syksyllä 2023.

10. Kaikilla tuomioistuimilla käytettävissä sähköisiä työmenetelmiä tukeva asiankäsittelyjärjestelmä ja hallinnollisten asioiden käsittelyjärjestelmä (Hilda).

Mittari:

Järjestelmät on otettu käyttöön kokonaisuudessaan

Tulostavoitevuosi:

2023

Toteuma:

Toteutunut osittain. HILDA-hanke etenee suunnitellun aikataulun mukaisesti. Järjestelmä on käytössä Tuomioistuinviraston lisäksi käräjäoikeuksissa, Korkeimmassa oikeudessa ja Ahvenanmaan hallintotuomioistuimessa. Vuoden 2023 kevään aikana järjestelmän ottavat vaiheittain käyttöön hallinto-oikeudet, Korkein hallinto-oikeus, hovioikeudet sekä erityistuomioistuimet siten, että viimeiset käyttöönotot tapahtuvat huhtikuussa 2023.

Organisaatorakenne ja toimitilaverkosto mahdollistavat tehokkaan toiminnanmääräytyvät asioiden laadun ja vaativuuden mukaan

11. Erillisiä istuntopaikkoja ei ole kuin perustelluista syistä, joten tehottomuutta ei aiheudu tuomioistuinten henkilöstön matkustamisesta.

Mittari:

Istuntopaikkoja on vain oikeusministeriön asetuksen mukaisilla paikkakunnilla.

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Ministeriölle on tehty esitys istuntopaikkoja koskevan asetuksen muuttamiseksi siten, että Kauhavan, Salon ja Utsjoen istuntopaikat lakkautetaan.

1.3.2. Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinlaitoksen henkilöstötavoitteiden toteutumista tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin henkilöstötavoitteiden edistämiseksi määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet. Tehtyjen toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2022 asetetut henkilöstötavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 12-17).

Osaava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista

12. Henkilöstö kokee johtamisen tukevan tuloksellista työntekemistä.

Mittari:

Johtamista kuvaava VMBaro indeksiluku (Tuomioistuinlaitoksen yhteinen) on parempi kuin valtionhallinnossa keskimäärin.

Tulostavoitevuosi:

2023-

Toteuma:

VMBaro -mittausta ei toteutettu vuonna 2022. Tuomioistuinviraston strategia on valmis. Tuomioistuinviraston johto ylläpitää ja päivittää vuositasolla strategian toimeenpanosuunnitelmaa, johon on koottu Tuomioistuinviraston tehtävään ja tavoitteisiin kuuluvia tuomioistuinlaitoksen toiminnan tukeen ja sen kehittämiseen liittyviä konkreettisia toimenpiteitä. Tuomioistuinviraston johtamisjärjestelmä on toiminnassa ja sen kuvaaminen on meneillään.

Tuomioistuinlaitoksen uusi strategia valmistuu keväällä 2023. VMBaro -henkilöstökysely suoritettiin edellisen kerran vuonna 2021.

13. Tuomioistuinvirasto tukee muutosjohtamista ja toimintatapojen kehittämistä tuomioistuimissa.

Mittari 1:

Toimintojen keskittämiselvitys on laadittu.

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Keskittämiselvityshanke on toteutettu. Muistio on luovutettu johtokunnalle 13.4.2022.

Mittari 2:

Aipa- ja Haipa - käyttäjäkoulutusta on järjestetty

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut osittain. Tuomioistuinvirasto yhteistyössä Oikeusrekisterikeskuksen kanssa ylläpitää jatkuvasti päivitettäviä sähköisiä ohjeita AIPA- ja HAIPA-järjestelmien käyttöön. Järjestelmien käyttö ei ole laajentunut uusiin asiaryhmiin vuoden 2022 aikana. Tavanomaisen Oikeusrekisterikeskuksen antaman käyttäjätuen lisäksi Tuomioistuinvirasto on järjestänyt säännöllisesti käyttäjille AIPA-järjestelmän liittyviä tukiklinikoita.

Mittari 3:

VMBaro johtamisindeksi: työtyytyväisyyden kokonaisindeksi

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

VMBaro -mittausta ei toteutettu vuonna 2022. Muutosjohtamisen tukeminen ja toimintatapojen kehittäminen tuomioistuimissa ovat osa Tuomioistuinviraston säännöllistä toimintaa. VMBaro -henkilöstökysely suoritettiin edellisen kerran vuonna 2021.

Osaamisen kehittäminen on strategista ja tulevaisuuslähtöistä

14. Tuomioistuinlaitos noudattaa ja päivittää vuosittain laadittavaa henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa.

Mittari 1:

Koulutussuunnitelman päivityksessä 2022 on otettu huomioon oikeusministeriön korruptionvastainen strategia.

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Tuomioistuinviraston strategista henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa ei ole ehditty laatia eikä tuottaa tuomioistuinlaitokselle sen mallia. Strateginen henkilöstösuunnittelun on vain osittain tulossuunnitteluprosessin osa.

Mittari 2:

Osaamisen kehittämisestä raportoidaan tuomioistuinlaitoksen toimintakertomuksessa.

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Osaamisen kehittämisestä raportoidaan tuomioistuinlaitoksen toimintakertomuksessa 1.7. Henkisten voimavarojen hallinta- ja kehittäminen.

Mittari 3:

Koulutukseen osallistuneiden osuus henkilöstöstä.

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Koulutukseen osallistuneiden osuutta henkilöstöstä ei ole saatavilla. Tuomioistuinlaitoksen koulutuspanostus oli 2,2 päivää / henkilötyövuosi vuonna 2022 (2021: 1,3 pv/htv; 2020: 1,4 pv/htv). Koulutuspanostus on kasvanut merkittävästi verrattuna edelliseen vuoteen.

15. Tuomioistuinvirasto seuraa virkamieheltä edellytettävien ICT – valmiuksien osaamistasoa ja järjestää tarvittavaa koulutusta.

Mittari:

Suurin osa on käynyt eOppivassa ICT-koulutusta

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Kyselyä ICT-osaamistarpeista ei ole toteutettu. EOppivan tietojen raportointi vuodelta 2022 on kesken tilinpäätösajankohtana.

Tuomioistuimet ovat kilpailukykyinen työnantaja

16. Tuomioistuinlaitos ajantasaistaa työnantajakuvaansa.

Mittari:

VM Baro: Työnantajakuva ja arvot

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut osittain. VMBaro -mittausta ei toteutettu vuonna 2022.

Tuomioistuinvirasto oli mukana Contact Forum -messuilla markkinoimassa koko tuomioistuinlaitoksen työllistymismahdollisuuksia nuorille työnhakijoille. Avoimien tehtävien julkaisu ja markkinointi on hoidettu suunnitellusti ja markkinointi on ollut aktiivista Tuomioistuinviraston sosiaalisen median kanavissa. Tuomioistuinviraston viestintä toteutti ja julkaisu verkkosivuillaan seitsemän eri työntekijähaastattelua eri tuomioistuinlaitoksen tehtävistä.

Rekrytointiprosessin, rekrytointi-ilmoitusten sekä hakijaviestinnän uudistaminen on meneillään ja uudet toimintamallit otettiin käyttöön syksyllä 2022. Samassa yhteydessä otettiin käyttöön myös uudistettu perehdytysprosessi ja materiaalia. Oikeusministeriön työnantajakuva koskevaa kyselyä ei otettu käyttöön syksyllä 2022. Tuomioistuinvirastossa järjestettiin Sektoreiden työ tutuksi -tilaisuus, missä teemana oli henkilöstön liikkuvuus ja tarkoituksena kannustaa osallistumaan henkilökiertoon oikeusministeriön hallinnonalalla.

17. Työntekijöiden osaamisen jakamista edistetään verkostotyöskentelyllä (osaamisen liikkuvuus).

Mittari:

Tuomioistuinviraston tukemien verkostotapaamisten lkm/vuosi/verkosto

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Toiminnan kannalta keskeiset verkostot on käynnistetty ja uusia käynnistetään sitä mukaan, kuin niiden tarve ilmenee. Vuonna 2022 Tuomioistuinviraston tukemien verkostojen määrä oli 17 (2021: 17, 2020: 8). Verkostot ja niiden toimintatavat ovat erilaisia ja ne kokoontuvat toiminnan luonteesta riippuen keskimäärin 2-10 kertaa vuodessa.

1.3.3. Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinlaitoksen talouteen liittyvien tavoitteiden toteutumista tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin talouden tavoitteiden edistämiseksi määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet. Tehtyjen toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2022 asetetut talouteen liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 18-24).

Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen

18. Tuomioistuinlaitoksen siirtyvä määräraha on vähintään 8 % vuotuisesta kehysrahoituksesta kuitenkin niin, että tilapäisesti tavoite voidaan tarvittaessa alittaa.

Mittari:

Siirtyvän määrärahan %-osuus vuoden alussa käytettävissä olevasta rahoituksesta

Tulostavoitevuosi:

2022-2025

Toteuma:

Toteutunut. Talousarvio- ja kehysvalmistelussa on esitetty ja perusteltu oikeusministeriölle tarvittavat lisämäärärahatarpeet.

Siirtyvän määrärahan osuus määrärahoista (talousarvio + lisätalousarviot):

25.10.01 Korkeimman oikeuden toimintamenot: 20 % (2021: 20 %; 2020: 18 %)

25.10.02 Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot: 48 % (2021: 39 %; 2020: 44 %)

25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot: 11 % (2021: 11 %; 2020: 10 %)

Taulukko 3. Tuomioistuinlaitoksen toimintamenomomentit (KPY 154 Oikeusrekisterikeskus ja KPY 155 Tuomioistuinlaitos)

Määrärahat toimintamomentteittain 2022	Talousarvio (TA + LTA) 2021	Talousarvio (TA + LTA) 2022	Vuodelta 2021 siirtynyt määräraha	Käyttö 2022	Siirtyy vuodelle 2023
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot	8 970 000	9 071 000	1 817 608	9 092 060	1 796 548
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	13 481 000	14 206 000	5 229 273	12 582 885	6 852 387
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot	296 092 000	290 722 000	32 706 933	291 327 655	32 101 278
Yhteensä	318 543 000	313 999 000	39 753 813	313 002 601	40 633 147

Vuonna 2022 toimintamomenttien (TA+LTA) yhteenlaskettu määrä euroissa oli noin 314,0 milj. euroa. Tämä on yhteensä noin 4,5 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2021.

19. Tuomioistuinvirasto pyrkii hyödyntämään myös EU-rahoitusta tuomioistuinlaitoksen hyväksi.

Mittari:
Toteuma

Tulostavoitevuosi:
2022-

Toteuma:
Toteutunut. EU-rahoitteinen tuomioistuinlaitoksen tietohallintostrategiaprojekti käynnistettiin vuonna 2022. Tavoitteena on kehittää erityisesti tietojärjestelmien kehittämisen suunnittelua ja hallintaa, jotta voidaan varmistaa, että tietojärjestelmät ja tietotekniset ratkaisut tukevat mahdollisimman hyvin tuomioistuintyötä. Strategiatyö jatkuu nykytilan kartoituksella ja Tuomioistuinviraston sidosryhmien haastatteluilla. Tietohallintostrategian on tarkoitus valmistua syyskuussa 2023.

Suomen kestävä kasvun ohjelman mukaisesti tietty osa vihreän siirtymän 1. pilarin RRF-määrärahasta (mom. 25.01.21) kohdennetaan Vaasan hallinto-oikeudelle ympäristölupapäätöksiin mahdollisesti kohdistuvien valitusten käsittelyyn. Vuonna 2022 Vaasan hallinto-oikeudessa on ollut EU-rahoituksella väliaikaisia lisävoimavaroja ympäristölupien käsittelyyn 10 henkilötyövuotta.

Tuottavuus paranee toimintaa uudistamalla

20. Laskujen käsittelyä automatisoidaan.

Mittari:

Automaatioaste Handissa väh. 60 %

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut. Vuoden 2022 lopussa laskujen käsittely automaatioaste Handi -järjestelmässä oli 70,8 % (2021: 69,9 %; 2020: 39,8 %).

Valtiokonttori on 9.10.2020 antanut määräyksen Taloushallinnon tehtävien ja vastuiden jako palvelukeskuksen sekä kirjanpitoyksiköiden ja rahastojen välillä (VK/33037/00.00.01.06.00/2020). Valtiokonttorin antama vastuunjakoa koskeva määräys tuli voimaan 1.1.2021.

Valtiokonttori kehottaa kirjanpitoyksiköitä käynnistämään tarvittavat toimenpiteet laskujen käsittelyn automaatioasteen nostamiseksi 70 % tasolle vuoden 2023 loppuun mennessä. Tämän aikaansaamiseksi kirjanpitoyksikön tulee ottaa Handi:n tilaus- ja sopimuskohdistustoiminnallisuudet käyttöön niin laajalti kuin mahdollista.

Taulukko 4. Laskujen käsittelyn automaatioaste (%) Handi-järjestelmässä

Virasto	Automaatioaste (%) 2020	Automaatioaste (%) 2021	Automaatioaste (%) 2022
Tuomioistuinlaitos yht.	49,3	69,9	70,8
Tuomioistuinvirasto	46,9	88,5	83,2
Korkein oikeus	19,0	41,1	43,5
Korkein hallinto-oikeus	6,5	11,2	16,7
Helsingin hallinto-oikeus	67,5	89,3	77,4
Hämeenlinnan hallinto-oikeus	9,9	27,5	67,6
Itä-Suomen hallinto-oikeus	42,3	80,1	78,2
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus	26,4	57,9	61,5
Turun hallinto-oikeus	36,8	72,2	65,8
Vaasan hallinto-oikeus	22,6	67,7	69,5
Helsingin hovioikeus	47,3	66,8	63,1
Itä-Suomen hovioikeus	48,3	59,9	71,6
Rovaniemen hovioikeus	31,6	49,6	53,4
Turun hovioikeus	28,0	39,0	43,5
Vaasan hovioikeus	43,7	57,8	55,7
Ahvenanmaan kärjäoikeus	7,1	6,8	8,8
Etelä-Karjalan kärjäoikeus	60,3	85,0	83,1
Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus	52,4	75,0	63,3
Etelä-Savon kärjäoikeus	51,4	81,8	82,3
Helsingin kärjäoikeus	64,2	78,0	81,0
Itä-Uudenmaan kärjäoikeus	50,1	69,8	68,8
Kainuun kärjäoikeus	39,9	52,9	55,1
Kanta-Hämeen kärjäoikeus	51,9	69,3	63,1
Keski-Suomen kärjäoikeus	63,6	67,9	70,7
Kymenlaakson kärjäoikeus	27,5	44,9	43,2
Lapin kärjäoikeus	54,7	69,9	69,4
Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus	50,2	73,9	71,8
Oulun kärjäoikeus	52,3	75,5	88,9
Pirkanmaan kärjäoikeus	70,5	93,2	90,3
Pohjanmaan kärjäoikeus	41,5	75,6	69,4
Pohjois-Karjalan kärjäoikeus	69,7	88,6	84,7
Pohjois-Savon kärjäoikeus	35,0	43,5	45,4
Päijät-Hämeen kärjäoikeus	40,9	69,1	71,5
Satakunnan kärjäoikeus	75,9	90,4	89,9
Varsinais-Suomen kärjäoikeus	58,7	73,6	77,0
Markkinaoikeus	24,8	30,0	42,7
Työtuomioistuin	22,4	30,2	23,5
Vakuutuslaitos	49,6	72,2	72,1

21. Tuomioistuinelaitoksen muita kuin lainkäyttötehtäviä keskitetään laajemmin.

Mittari:

Keskitetysti hoidettavaksi muutettujen tehtävien lukumäärä ja htv-vaikutus vrt. 2019

Tulostavoitevuosi:

2024

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Vuoden 2022 aikana ei ole keskitetty tehtäviä.

Selvitys tuomioistuimissa nykyisin hoidettavien muiden kuin lainkäyttötehtävien mahdollisesta keskittämisestä suoritettiin 1.1.2021 - 31.3.2022 ja hankkeen muistio luovutettiin johtokunnalle 13.4.2022. Jatkotoimenpiteet kuuluvat Tuomioistuinvirasto operatiivisen johdon tehtäviin ja niitä edistetään viraston normaalien työmenetelmien mukaisesti viraston voimavarat huomioiden.

22. Tuomioistuinlaitos osallistuu oikeusministeriön hallinnonalan yhteisten digipalvelujen kehittämiseen tiekartan mukaisesti.

Mittari:

Tiekartan hyväksyminen

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Yhteisten palveluiden kehittämisellä on päivittyvä tiekartta. Tuomioistuinlaitoksen (sektorikohtainen) digisuunnitelman laatiminen on kesken.

23. Tuomioistuinvirasto kerää ICT-kehittämistarpeita ja hankeideoita tuomioistuimilta ja ideoita jatkojalostetaan.

Mittari:

Toteuma

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Tuomioistuinvirasto on vuodesta 2021 lähtien kerännyt sähköisellä lomakkeella palautetta ja kehitysehdotuksia tuomioistuinlaitoksen tietojärjestelmistä. Intrassa olevan sähköisen lomakkeen kautta kuka tahansa tuomioistuinlaitoksen henkilöstöön kuuluva voi lähettää kehittämisideansa Tuomioistuinvirastolle. Palautetta voi antaa kaikista käytössä olevista tietojärjestelmistä. Kaikki ideat käsitellään ja niistä raportoidaan intrassa puolivuositain.

24. Selvitetään, miten Hankinta-Suomen tavoitteet ja toimenpiteet toteutetaan tuomioistuinlaitoksessa.

Mittari:

Selvitys laadittu

Tulostavoitevuosi:
2022

Toteuma:

Toteutunut. Tuomioistuinten hankintakäytäntöjen ja -osaamisen yhtenäistämistä on jatkettu edelleen. Esimerkiksi tulkkauspalveluiden uuden sopimuskauden tietoisuuhiin osallistui marraskuussa 2022 yhteensä yli 500 henkilöä. ICT - ja toimistotarvikehankinnat on keskitetty yhteen Hanselin kilpailuttamaan hankintakanavaan. 27 tuomioistuinta koskeva yhteinen siivouskilpailutus valmistelu käynnistyi 2022 ja se toteutetaan keväällä 2023.

1.4. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

1.4.1. Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinten hyvä ja tehokas toiminta on edellytys perus- ja ihmisoikeusvaatimusten mukaisen oikeusturvan toteutumiselle sekä oikeusvarmuudelle, jota vaaditaan niin talouselämässä kuin kansalaisten keskinäisten suhteiden järjestämisessä sekä myös viranomaistoiminnan lainmukaisuuden varmistamisessa yksittäisen kansalaisen asiassa. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilyttäminen sekä ristiriitojen selvittäminen tasapuolisin menettelyin ennalta asetettujen yleisten sääntöjen pohjalta edellyttävät hyvin toimivaa oikeusjärjestelmää. Riippumattoman tuomioistuinlaitoksen tulee turvata, että jokainen voi yhteiskunnassa luottaa oikeuksiensa toteutumiseen.

Vuoden 2022 talousarvion mukaisena vaikuttavuustavoitteena oli, että riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat ratkaistaan viivytyksettä, laadukkaasti ja edullisesti. Tuomioistuinten työvälineitä kehitetään käyttäjäystävällisiksi ja toimintaa tukeviksi siten, että oikeudenkäynneissä voidaan mahdollisimman laajasti hyödyntää sähköisiä aineistoja. Työmenetelmät ja toimintatavat voidaan tällöin kehittää sellaisiksi, että ne tukevat asioiden käsittelyn joutuisuutta ja laatua.

Oikeusasteiden roolien ja tehtävien tulee olla selkeitä. Oikeudenkäynnin painopisteen tulee olla ensimmäisessä asteessa. Laadukkaasti toimiva ensimmäinen oikeusaste lisää luottamusta ja vähentää tarvetta muutoksenhakuun. Ylimpien oikeusasteiden toiminta painottuu ennakkoratkaisuihin.

Vaikuttavuustavoitteena on, että perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat asioiden käsittelyssä ja ratkaisemisessa. Kansallisen lainsäädännön lisäksi oikeusturvatehtävistä on säädetty kansainvälisin sopimuksin. Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuin arvioi oikeuskäytännössään sitä, miten jäsenvaltiot noudattavat kansainvälistä ihmisoikeussopimusta.

Yleisissä tuomioistuimissa käsitellään ja ratkaistaan rikosoikeudellista vastuuta koskevat syyteasiat sekä yksityisoikeudellisia oikeussuhteita koskevat riita-asiat ja hakemusasiat. Yleisiä tuomioistuimia ovat korkein oikeus, hovioikeudet, käräjäoikeudet ja tässä jaottelussa myös työtuomioistuin. Yleiset tuomioistuimet huolehtivat siten rikosvastuun toteuttamisesta kaikilla yksityisen ja yhteiskunnallisen toiminnan aloilla. Ne vastaavat myös oikeussuojan antamisesta yksityishenkilöille, yrityksille ja muille yhteisöille niiden keskinäisissä suhteissa sekä myös suhteissa julkisyhteisöihin silloin, kun kysymys ei ole hallinto-oikeudellisen lainsäädännön soveltamisesta.

Hallintotuomioistuimilta haetaan muutosta viranomaisten eri hallinnonaloilla ja -tasoilla tekemiin päätöksiin. Hallintotuomioistuimia ovat korkein hallinto-oikeus, hallinto-oikeudet, vakuutus-oikeus ja markkinaoikeus. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut, mutta myös muiden hallintotuomioistuinten ratkaisut ohjaavat koko julkisen vallankäytön lainmukaisuutta ja oikeusturvan toteutumista. Ratkaisuilla ja käsittelyajoilla on myös vaikutuksia yhteiskunnan

toimintaan ja kilpailukykyyn. Niin yksilön kuin yhteiskunnankin kannalta on tärkeää turvata asioiden joutuisa käsittely ja päätösten oikeusvarmuus.

Tuomioistuinelaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumista tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle asetetut toimenpiteet ovat toteutuneet. Tehtyjen toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinelaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinelaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinelaitokselle vuodelle 2022 asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 25-31).

Riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat ratkaistaan viivytyksettä, laadukkaasti ja edullisesti. Perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat asioiden käsittelyssä ja ratkaisemisessa

25. Tuomioistuimet purkavat koronaviruspandemian vuoksi vuosina 2020 ja 2021 kertyneen asiaruuhkan.

Mittari:

Koronan vuoksi keskeytettynä olevat asiat on ratkaistu vuoden 2022 loppuun mennessä

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut. Tuomioistuimet ovat saaneet vuodelle 2022 lisämäärärahaa henkilöstön palkkaamiseen yhteensä 3,227 milj. euroa, jotta koronapandemian aikana syntynyt ruuhka saataisiin purettua. Lisäksi neljännessä lisätalousarviossa 2021 myönnetyn määrärahan 4,07 milj. euroa käyttöön sitouduttiin vuoden 2021 puolella, mutta varsinainen käyttö kohdistui suurelta osin vuoteen 2022. Korona-pandemian vuoksi keskeytetyjä asioita ei ollut enää ratkaisematta vuoden 2022 lopussa. Vireillä olevien rikosasioiden määrä käräjäoikeuksissa oli huomattavasti suurempi kuin ennen pandemiaa.

Vireillä olevia asioita oli vuoden 2022 lopussa tuomioistuinsektoreittain seuraavasti:

Korkein oikeus:

868 asiaa (2021: 905; 2020: 750; 2019: 740)

Korkein hallinto-oikeus:

2 094 asiaa (2021: 2 187; 2020: 3 151; 2019: 3 243)

Hovioikeudet:

4 283 asiaa (2021: 4 238; 2020: 3 826; 2019: 4 149)

Käräjäoikeudet:

Rikosasioita 26 198 asiaa (2021: 27 256; 2020: 26 325; 2019: 20 381)

Laajoja riita-asioita 7 212 asiaa (2021: 7 219; 2020: 7 044; 2019: 6 419)

Summaarisia asioita 80 556 asiaa (2021: 73 373; 2020: 83 255; 2019: 106 667)

Yhteensä 139 373 asiaa (2021: 132 581; 2020: 142 618; 2019: 158 364)

Hallinto-oikeudet:

13 071 asiaa (2021: 14 024; 2020: 14 449; 2019: 13 438)

Erityistuomioistuimet:

4 013 asiaa (2021: 4 028; 2020: 3 973; 2019: 4 333)

Tuomioistuinkohtaiset tiedot hovi-, hallinto- ja kärjäoikeuksien osalta ovat liitteissä A-C. Korkeimpien oikeuksien ja erityistuomioistuinten osalta tuomioistuinkohtaiset luvut löytyvät luvun 1.6.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky alta.

26. Oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämistä edellyttävien asioiden määrä ei kasva.

Mittari:

Viivästyshyvitettyjen asioiden lukumäärä on vuosina 2024 ja 2025 enintään samansuuruinen kuin vuonna 2019

Tulostavoitevuosi:

2024-

Toteuma:

Tavoitetta asetettaessa on ennakoitu hyvitysmäärän kasvua koronaviivästyksistä johtuen, joten tavoite on vuodesta 2024 lähtien. Ei ole toteutunut vuonna 2022.

Vuonna 2022 viivästyshyvitettyjen asioiden määrä oli 64 (2021:28, 2020: 28, 2019: 43). Vuonna 2022 Suomi ei saanut Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimelta yhtään ratkaisua, jossa oikeutta oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa olisi arvioitu loukatun.

Asianosaiset voivat vaatia hyvitystä, mikäli asian käsittely on pitkittynyt. Valtiokonttori maksoi viivästymishyvitystä kaikkiaan noin 185 000 euroa vuonna 2022 ratkaistuissa 64 asiassa (2021: 212 000 euroa; 28 asiaa). Maksettujen hyvitysten määrä on ollut viime vuosina kasvussa, vaikka tavoitteena tulisi olla, ettei viivästymisiä olisi lainkaan. Vuosittain käsiteltävien asioiden määrään nähden hyvityksiä ei kuitenkaan ole kohtuuttoman paljon. Varsin suuressa osassa viimeisen kolmen vuoden aikana yleisissä tuomioistuimissa tuomittuja hyvitystuomioita viiveet olivat syntyneet tuomioistuinkäsittelyä edeltävissä vaiheissa tai syistä, joihin tuomioistuimilla ei ole ollut suoranaista vaikutusmahdollisuutta. Tällaisia syitä viivästykselle ovat olleet esimerkiksi kansainvälistä viranomaisyhteistyötä edellyttänyt esitutkinta- ja syyteharkintavaihe tai jonkun asianosaisen vaikea tavoitettavuus.

Viivästymisten hyvittämistä koskevan lain perusteella tuomittujen korvausten määrä ei kuitenkaan aukottomasti kuvaa oikeudenkäyntien viivästymisten kokonaistilannetta, koska rikosasioissa viivästyminen voidaan ottaa huomioon tuomiota alentavana tekijänä. Rikosasioissa prosessin kohtuuton kesto hyvitetään rikoksesta tuomitulle ensisijaisesti lieventämällä rangaistusta. Pelkästään rangaistuksessa hyvitettyjen viivästysten sisältämien rikostuomioiden määrästä ole saatavissa tilastotietoa. Lisäksi kaikki eivät hae hyvitystä oikeudenkäynnin viivästymisestä huolimatta.

Euroopan komission vuosittain julkaisema EU:n oikeusalan tulostaulu on vertaileva yleiskatsaus EU:n jäsenvaltioiden oikeuslaitosten toimivuudesta, laadusta ja riippumattomuudesta. Vuoden 2022 tulostaulussa Suomen osalta on todettu, että yli 85 % kansalaisista katsoo riippumattomuuden olevan erittäin hyvällä tai melko hyvällä tasolla. Erityisen hienoa on, että kansalaisten luottamus oikeuslaitoksen riippumattomuuteen kasvaa vuosi vuodelta. EU:n alueella luku vaihtelee noin 20-85 prosentin välillä. Suomi on saavuttanut EU maista parhaan lukeman.

27. Oikeusturvan ajallinen saatavuus toteutuu yhdenvertaisesti eri alueilla.

Mittari:

Yksittäisen tuomioistuimen keskimääräinen käsittelyaika ylittää enintään 3 kk oikeudellisen linjan keskiarvon.

Tulostavoitevuosi:

2024-

Toteuma:

Toteutunut osittain. Tuomioistuinten toiminnan vaikuttavuuden kannalta oikeusturvan ajallisella saatavuudella on suuri merkitys. Oikeudellisiin ongelmiin tulee saada ratkaisu kohtuullisessa ajassa. Pitkät viiveet voivat johtaa siihen, että ratkaisun oikeusturvavaikuttavuus heikkenee. Ajan kuluminen voi johtaa siihen, että ratkaisulla ei välttämättä ole oikeudellista asemaa käytännössä korjaavaa vaikutusta. Tuomioistuinlaitoksen vaikuttavuutta heikentää pitkät käsittelyviiveet.

Kussakin oikeusasteessa tavoitteena oli pitää käsittelyajat kohtuullisina muun muassa kiinnittämällä huomiota tuomioistuimessa yli 12 kuukautta vireillä olleiden asioiden mahdollisimman nopeaan käsittelyyn. Tuomioistuinvirasto on pyrkinyt huolehtimaan, että oikeusturvan ajallinen saatavuus tuomioistuinlaitoksessa toteutuu eri alueilla ja käsittelyajat ovat linjassa eri alueiden välillä mm. kohdentamalla resursseja työtilanteen perusteella.

Hovioikeuksissa käsittelyaikojen poikkeama keskimääräiseen käsittelyaikaan oli 2,3 kuukautta vuonna 2022 (2021: 2,4 kk).

Hovioikeusvaiheessa rikosasioiden kokonaiskäsittelyaikaan kuuluvat esitutkinnassa, syyteharkinnassa, käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa asian käsittelyyn yhteensä kulunut aika. Siviiliasioissa kokonaiskäsittelyaika muodostuu käräjäoikeuskäsittelyn ja hovioikeuskäsittelyn yhteenlasketusta ajasta. Vaikka hovioikeuteen saakka päätyvät asiat ovat tavanomaisesti monimutkaisempia, rikosasioiden 31,7 kuukauden (2021: 29 kk) ja siviiliasioden 40,5 kuukauden (2021: 31 kk) kokonaiskäsittelyaika ei voi pitää enää kohtuullisena.

Pisin hallinto-oikeuskohtainen käsittelyaika poikkesi 3,9 kuukautta (2021: 4,0 kk) koko maan keskiarvosta. Käsittelyaikojen poikkeamaan vaikutti osaltaan vesi- ja ympäristöasioiden vaikea työtilanne Vaasan hallinto-oikeudessa ja toisaalta turvapaikka-asioiden käsittelyjen vaikeutuminen kasvatti käsittelyaikoja Helsingin-, Pohjois-, Suomen- ja Turun hallinto-oikeuksissa.

Käräjäoikeuksien osalta oikeusturvan ajallisen saatavuuden alueellista tasa-arvoa kuvaava tavoite oli, ettei minkään käräjäoikeuden keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa ylitä maan keskiarvoa yli kolmella kuukaudella. Kaikkien käräjäoikeuksien keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa oli 6,0 kuukautta (2021: 5,8 kk). Helsingin käräjäoikeuden keskimääräinen käsittelyaika oli 9,7 kuukautta (2021: 8,9 kk), joten tavoite ei toteutunut. Käräjäoikeuksien laajoissa riita-asioissa keskimääräinen käsittelyaika oli 10,1 kuukautta (2021: 9,7 kk).

Hallinto-oikeuksien keskimääräinen käsittelyaika oli 9,9 kuukautta (2021: 9,6 kk). Vakuutus oikeuden keskimääräinen käsittelyaika oli 12,2 kuukautta (2021: 12,2 kk), markkinaoikeuden keskimääräinen käsittelyaika oli 7,2 kuukautta (2021: 7,9 kk) ja työtuomioistuimen keskimääräinen käsittelyaika oli 12,4 kuukautta (2021: 14,3 kk).

Tuomioistuinkohtaiset tiedot hovi-, hallinto- ja käräjäoikeuksien osalta ovat liitteissä A-C. Korkeimpien oikeuksien ja erityistuomioistuinten osalta tuomioistuinkohtaiset luvut löytyvät luvun 1.6.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky alta.

Taulukko 5. Tuomioistuinten lukumäärä, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan /tulosneuvotteluissa asetetun tavoitteen

Tulostavoitemittari	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Hovioikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	5/5	5/5	5/5
Hallinto-oikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	5/6	5/6	4/6
Erytistuuomioistuinten lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli tulosneuvottelussa asetetun tavoitteen	1/3	1/3	1/3
Käräjäoikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika laajoissa riita-asioissa on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	17/20	17/20	18/20
Käräjäoikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	19/20	19/20	19/20

Tuomioistuintoiminta on avointa

28. Keskeiset tuomioistuinten toimintaa kuvaavat tilastot julkaistaan puolivuositain Tuomioistuinviraston internet -sivustolla.

Mittari:

Julkaistaan puolivuositain vuonna 2021 ja neljännesvuositain vuodesta 2022 alkaen.

Tulostavoitevuosi:
2022-

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Tilastoja ei ole julkaistu neljännesvuositain, mutta ne julkaistaan koko vuoden 2022 osalta Tuomioistuinviraston internet -sivustolla. Tulosohtauksen kehittämiseksi on perustettu tilasto- ja data-analytiikkatyöryhmä, jonka tavoitteena on tilastotuotannon kehittäminen. Vuonna 2021 aikana rakennettiin Power BI -tilastot, jotka on tarkoitettu koko tuomioistuinlaitoksen käyttöön. Vuonna 2022 tilastoja on kehitetty myös tuomioistuinten omia sisäisiä tarpeita tukevaksi. Tuomioistuinviraston viestintä julkaisee tilastot tuomioistuinlaitoksen julkisilla verkkosivuilla ja jakaa tilastotietoja aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa.

29. Tuomioistuinvirasto laatii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämissuunnitelman, johon on priorisoitu ja aikataulutettu tärkeimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistehtävät.

Mittari:

Sisäisen valvonnan havainnoista ja riskeistä raportoidaan tuomioistuinlaitoksen tilinpäätöksen toimintakertomuksessa.

Tulostavoitevuosi:
2022-

Toteuma:

Toteutunut. Tuomioistuinviraston johtokunta on hyväksynyt tuomioistuinlaitoksen riskienhallintapolitiikan linjaukset ja riskienhallinnan käsikirja on laadittu 2021 ja tämä edelleen voimassa. Käsikirja sisältää riskienhallinnan periaatteet ja määritelmät, kuvauksen toiminnasta ja siihen liittyvistä riskeistä sekä kuvauksen riskienhallinnan organisoinnista ja prosesseista. Riskien hallinnan ja sisäisen tarkastuksen kehittämissuunnitelmaa on esitetty johtokunnalle syksyllä 2022 ja sitä on noudatettu tästä lähtien.

30. Tuomioistuinvirasto kehittää riskienhallintaa myös osana suunnittelun ja seurannan prosesseja.

Mittari:

Riskeistä raportoidaan tuomioistuinlaitoksen puolivuotiskatsauksessa ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa

Tulostavoitevuosi:

2022-

Toteuma:

Toteutunut. Suunnittelussa ja seurannassa käsitellään riskeihin liittyviä hallintatoimenpiteitä ja niiden toteutusta sekä riskejä, jotka voisivat vaikuttaa lyhyen ja pidemmän tähtäimen tavoitteiden saavuttamiseen.

Riskienhallinnan kypsyytasoa mittaamaan on kehitetty vuonna 2022 mittari ja mittauksesta saatu arvo on määritelty riskienhallinnan kypsyyden lähtötasoksi. Mittarin avulla voidaan jatkossa seurata riskienhallinnan kehittymistä. Tämän lisäksi pyrkimyksenä on myös kehittää itse mittaria, kuitenkin säilyttäen mittarin yhteismitallisuus vuodesta toiseen. Mittari on tällä hetkellä käytössä Tuomioistuinvirastossa, mutta sen käyttöä on tarkoitus laajentaa tuomioistuimiin.

31. Tuomioistuinten toiminnasta saadaan niiden työmäärää ja resurssitarpeita kuvaavat luotettavat tiedot.

Mittari 1:

Markkinaoikeuden resurssitarpeista tehdään selvitys

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut. Selvitys on valmistunut toukokuussa 2022. Selvityksen mukaan markkinaoikeudessa on tehty merkittävästi työtä työtapojen kehittämiseksi, eikä kehitystyöllä taikka asioiden keskinäisellä priorisoinnilla voida käsittelyaikoja enää lyhentää. Jos markkinaoikeuden käsittelyajat muodostuvat asioiden luonteeseen nähden liian pitkiksi, negatiiviset kerrannaisvaikutukset ilmenevät yhteiskunnan eri sektoreilla. Selvityksen mukaan tuomioistuimen resurssien lisäämistä tulisi harkita.

Mittari 2:

Tuomioistuinvirasto laatii selvityksen tuomareiden todellisesta työajasta, seuraa tuomioistuinten henkilökunnan työhön käytettyä aikaa ja tuottaa siitä objektiivisesti arvioitavissa olevat tiedot.

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut. Syyskuussa 2022 toteutettiin tuomioistuinlaitoksen työajan seurantajakso. Kirjaamiskattavuus koko tuomioistuinlaitoksessa oli noin 88 prosenttia ja tuomareiden osalta noin 82 prosenttia.

Tuomioistuinten taloudellisten mittareiden kehittämistä käsittelevä työryhmä on julkaissut väliraportin painokertoimista keväällä 2022. Työryhmän työ käsittelee käräjä-, hovi- ja hallinto-oikeuksia. Työryhmän esittämiä painokertoimia sekä muita työmäärää kuvaavia kriteerejä käytettiin vertailuaineistona voimassa olevien vaativuusluokittelujen ja painokertoimien rinnalla tuomioistuimien kanssa syksyllä 2022 käydyissä vuotta 2023 koskevilla tulosneuvotteluissa. Painokertoimia tarkasteltiin uudelleen syksyn 2022 työaikatutkimuksen tulosten perusteella. Mittarityöryhmä hyödyntää laajasti työssään syyskuun seurantajakson aineistoa. Työryhmän toimikautta on jatkettu 31.5.2023 saakka.

Mittari 3:

Tuomioistuinvirasto noudattaa tuomioistuinten määrärahatarpeiden määrittelyssä tulossopimuksen liitteessä kaksi määriteltyä laskennallisia perusteita.

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Toteutunut. Tuomioistuinvirasto on noudattanut tuomioistuinten määrärahatarpeiden määrittelyssä tulossopimuksen liitteessä määriteltyjä laskennallisia perusteita.

Mittari 4:

AIPA-asiankäsittelyjärjestelmän raportointirajapinta on toteutettu.

Tulostavoitevuosi:

2022

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Työ on kesken ja sen arvioidaan valmistuvan keväällä 2023.

1.4.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset

Vuonna 2022 momentin 25.10.50 kokonaismenot Tuomioistuinviraston kirjanpitoyksikössä olivat noin 80,6 milj. euroa, mikä on 1 % edellistä vuotta enemmän (2021: 79,9 milj. euroa; 2020: 73,3 milj. euroa). Vuonna 2022 oikeusapuasioiden menot olivat noin 65,7 milj. euroa, mikä on 3 % edellistä vuotta vähemmän (2021: 67,9 milj. euroa; 2020: 62,5 milj. euroa).

Julkisen oikeusavun asianhallintajärjestelmästä saadun tiedon mukaan yksityiset oikeusavustajat hoitivat 36 080 asiaa vuonna 2022 (2021:37 181; 2020:34 155). Yhden asian käsittely voi sisältää useamman käsittelyn esim. käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa. Yksityisten avustajien hoitamista oikeusapuasioista 73 % oli rikosasioita (2021:70 %; 2020: 66 %).

Ulkomaalaislainmukaisia asioita oli 9 % (2021: 10 %; 2020: 13 %). Avioliitto- ja perheoikeudellisia asioita oli 11 % (2021: 12 %; 2020: 13 %). Yksityishenkilön velkajärjestelylain mukaiset korvaukset olivat noin 0,8 milj. euroa, mikä on 25 % edellistä vuotta vähemmän (2021: 1,1, milj. euroa; 2020: 1,3 milj. euroa). Syytteestä vapautettujen oikeudenkäyntikulujen korvaukset olivat

noin 7,9 milj. euroa, mikä on 39 % edellistä vuotta enemmän (2021: 5,7 milj. euroa; 2020: 4,9 milj. euroa). Konkurssilain mukaiset julkisselvittäjien palkkiot olivat noin 1,0 milj. euroa (2021: 0,8 milj. euroa; 2020: 0,9 milj. euroa).

1.5. Kestävä kehitys

1.5.1. Kestävän kehityksen tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) tavoitteita 5, 10, 12, 13, 16 voidaan edistää tuomioistuinlaitoksen toiminnassa:

- Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.
- Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä.
- Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.
- Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.
- Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla

Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 32-35).

32. Lapsen aseman edistäminen oikeushallinnossa.

Mittari:

On tuotettu nuorille ja lapsille suunnattua materiaalia heitä koskevien asioiden käsittelystä tuomioistuinlaitoksessa.

Tulostavoitevuosi:

2025

Toteuma:

Toteutunut. Video ja esite lasten huoltoriitojen sovittelusta on tehty ja julkaistu. Tuomioistuinlaitoksen julkisille verkkosivuille lisätään lapsille ja nuorille suunnattua materiaalia vuoden 2023 aikana ja materiaalin tuottamisen suunnittelu on käynnistetty 2022 syksyllä. Muut toimenpiteet on ajoitettu myöhemmille vuosille.

33. Tuomioistuinvirasto on arvioinut toimenpiteitä toimialansa hiilijalanjäljen pienentämiseksi sekä laatii suunnitelman ja asettaa tavoitteen tunnistettujen päästövähennysten toteuttamisesta.

Mittari:

Toteuma

Tulostavoitevuosi:
2025

Toteuma:

Toteutunut osittain. Tuomioistuinvirasto on laatinut ensimmäistä kertaa koko tuomioistuinlaitosta koskevan vastuullisuusraportin. Raportti koskee vuotta 2021 ja se julkaistiin keväällä 2022. Osana raportointia tunnistettiin toimenpiteitä hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Toisaalta tuomioistuinlaitoksen hiilijalanjälkeen vaikuttavat merkittävästi konsernitoimijoiden toimet sen pienentämiseksi. Valtiokonttori työstää hiilijalanjälkiarviota yhdessä konsernitoimijoiden kanssa. Vuotta 2022 koskeva vastuullisuusraportti tullaan julkaisemaan vuonna 2023.

34. Tuomioistuinvirasto on arvioinut oman toimialansa datan hyödyntämismahdollisuudet Agenda 2030-tavoitteisiin liittyen.

Mittari:
Toteuma

Tulostavoitevuosi:
2025

Toteuma:

Toteutunut osittain. Perustehtäviään laadukkaasti toteuttamalla tuomioistuimet edistävät useita YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Vastuullisuusraporttiin on valittu toiminnan keskeisimmät tavoitteet, joiden osalta datan saatavuutta on tarkasteltu. Kaikkien tavoitteiden osalta mittareita ei ole vielä tunnistettu.

35. Tuomioistuinlaitos seuraa tilanteita, joissa sen virkamies työtehtävässään joutuu järjestelmällisen häirinnän, uhkailun, maalittamisen tai vihapuheen kohteeksi.

Mittari:
Häirintä-, uhka -ja muiden vaaratilanne -ilmoitusten perusteella tehty analyysi kehityksestä.

Tulostavoitevuosi:
2025

Toteuma:

Toteutunut osittain. Tuomioistuimia varten on kehitteillä ilmoitusmenettely, jossa ilmoitetaan tuomioistuimissa tapahtuneista turvallisuus-, häirintä-, uhka- ja vaara-tilanteista. Nämä voivat kohdistua niin tuomioistuimiin, henkilöstöön, vierailijoihin tai asiakkaisiin. Ilmoituslomake on tarkoitus julkistaa keväällä 2023.

1.6. Toiminnan tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

1.6.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky

Tuomioistuinvirasto neuvottelee ja allekirjoittaa tulossopimuksen jokaisen tuomioistuimen kanssa. Tulosneuvotteluissa sovitaan viraston käytettävissä olevista määrärahoista ja tulostavoitteista. Tuomioistuinkohtaiset määrärahat ja tulostavoitteet hyväksytään Tuomioistuinviraston johtokunnassa sen jälkeen, kun valtion talousarvio on hyväksytty. Korkeimpien oikeuksien määrärahat ovat valtion talousarviossa omilla momenteillaan.

Tässä osiossa käsitellään erityisesti Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten välisissä tulossopimuksissa asetettuja tulostavoitteita tuomioistuinsektoreittain erityisesti niiden tavoitteiden ja mittareiden osalta, jotka kuvaavat toiminnan tehokkuutta, tuotoksia ja laadunhallintaa. Liitteistä A-D löytyy tarkemmat tuomioistuinkohtaiset toteumatiedot.

Vuoden 2022 lopussa kärjäoikeuksissa oli vireillä yhteensä 26 198 rikosasiaa ja 7 212 laajaa riita-asiaa. Asioiden ruuhkautuminen on nopeasti pahentunut pitkään vireillä olleiden asioiden osalta. Kärjäoikeuksissa yli 12 kuukautta vireillä olleiden rikosasioiden määrä kasvoi 88 % ja laajojen riita-asioiden yli kaksinkertaistui verrattuna vuoden 2010 tilanteeseen.

Kaikissa hovioikeuksissa vireillä olevien asioiden määrä on kasvanut 45 asialla. Lisäksi kaikkien muiden paitsi Vaasan hovioikeuden ratkaisumäärä jäi tavoitteesta. Saapuvien asioiden määrä jäi kaikissa hovioikeuksissa tulosneuvotteluissa arvioitua pienemmäksi. Asioiden ruuhkautuminen kärjäoikeuksissa on vaikuttanut siihen, että asioita ei ole saapunut tavanomaiseen tapaan kaikkiin hovioikeuksiin.

Vireillä olevien asioiden kokonaismäärä on hallinto-oikeuksissa pienentynyt 950 asialla. Saapuvien asioiden määrä jäi lähes kaikissa hallinto-oikeuksissa (pl. Hämeenlinnan hallinto-oikeus) tulosneuvotteluissa arvioitua pienemmäksi.

Erytistuomioistuimissa vireillä olevien asioiden määrä vähentyi 15 asialla (työtuomioistuin - 15 asiaa, vakuutus-oikeus - 132 asiaa ja markkinaoikeus + 132 asiaa).

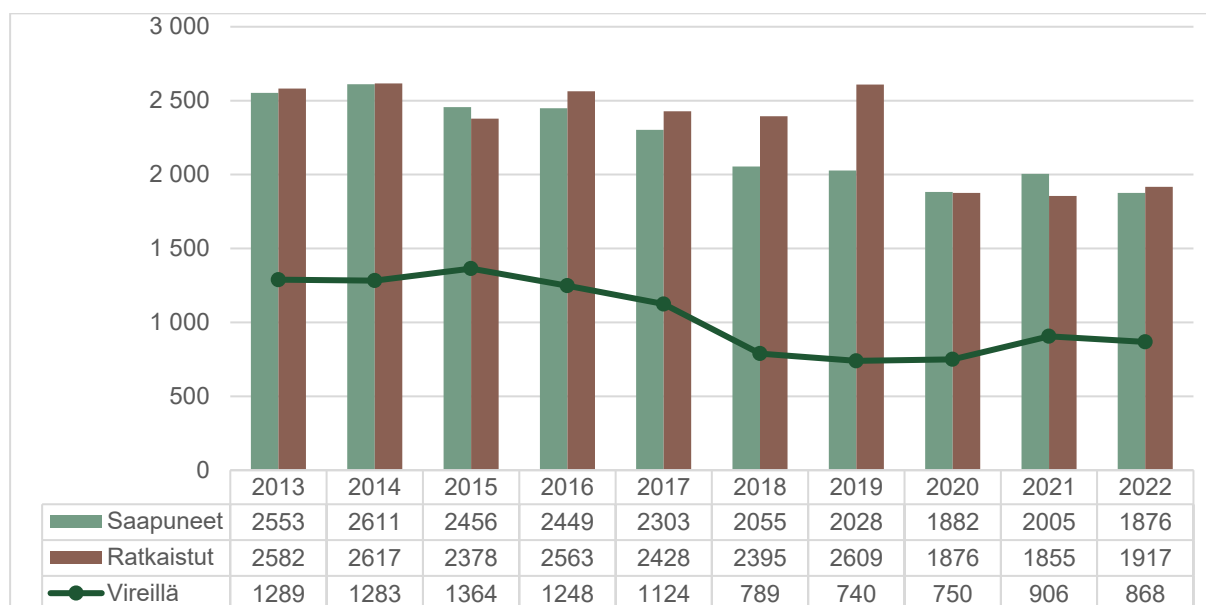
1.6.1.1. Korkein oikeus

Korkein oikeus on ylin tuomioistuin riita- ja rikosasioissa. Sen tehtävänä on valituslupajärjestelmän pohjalta yksittäisiä valitusasioita tutkimalla ja ratkaisemalla antaa oikeuskäytäntöä ohjaavia ja yhtenäistäviä ennakkopäätöksiä lain tulkinnasta ja soveltamisesta. Lisäksi korkein oikeus käsittelee ja ratkaisee ylimääräistä muutoksenhakua koskevia asioita sekä antaa tasavallan presidentille lausuntoja armahdusasioissa ja Ahvenanmaan itsehallintoa koskevissa asioissa. Korkein oikeus valvoo alempien tuomioistuinten lainkäyttöä.

Tietyissä oikeudellisissa asioissa on tarpeen saada nopeasti ennakkoratkaisu, jolla on alemmissa asteissa ratkaisuja yhtenäistävä ja muutoksenhakua vähentävä vaikutus. Tulostavoitteena on, että vuoden 2022 lopussa vireillä olevista valitusasioista (valitusluvan saaneet ja suorat valitukset) enintään 45 % on ollut vireillä yli 12 kuukautta.

Korkeimman oikeuden kokonaisasiamäärä pieneni edellisen vuoden tasosta. Vuonna 2022 asioita saapui yhteensä 1 876 (2021: 2 006). Saapuneista asioista suurin osa oli valituslupahakemuksia, joita tuli vireille yhteensä 1 684 (2021: 1 785). Valituslupahakemuksista 711 eli 42 % koski siviiliasioita (2021: 850 hakemusta, 48 %), joita ovat riita-asiat, vakuutusasiat ja maa-oikeusasiat. Rikosasioita koskevia hakemuksia saapui 973 eli 58 % (2021: 934 hakemusta, 52 %) valituslupahakemuksista. Valituslupahakemusten lisäksi korkeimmassa oikeudessa tuli vireille purku- ja kanteluasioita (165), toisen asteen valitusasioita (3) sekä eräitä muita asioita.

Hovioikeuden jatkokäsittelyluvasta oli kyse 615 asiassa (2021: 591). Ennakkopäätösvalituksesta oli kyse 7 asiassa (2021: 11). Korkein oikeus myönsi 129 valituslupaa vuonna 2022. Samana vuonna tai aiemmin valitusluvan saaneissa asioissa korkein oikeus antoi 106 asiaratkaisua.

Kuva 1. Korkeimman oikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2013-2022

Keskimääräinen käsittelyaika oli 16,5 kk asiaratkaisuissa (2021: 15,3 kk) ja 4,4 kk hylätyissä valituslupa-asioissa (2021: 4,0 kk). Vuotta 2022 koskeva käsittelyaikatavoite asiaratkaisuissa oli 17,0 kk ja valituslupa-asioissa 4,0 kk. Pisimmät käsittelyajat vaikuttavat merkittävästi keskimääräisen käsittelyajan muodostumiseen. Asiaratkaisuista asioista 12 kpl (2021:12) kesti yli kaksi vuotta. Korkein oikeus antoi 81 oikeuskäytäntöä ohjaavaa ennakkopäätöstä. Näissä asioissa käsittelyaika voi muodostua pitkäksi muun muassa sen vuoksi, että asia odottaa toisen pilottijuttuna käsiteltävän prejudikaatin antamista tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävänä olevan sellaisen asian ratkaisemista, jolla on liittymäkohta korkeimmassa oikeudessa vireillä olevaan asiaan. Korkeimman oikeuden keskimääräinen käsittelyaika kaikissa asioissa yhteensä oli kohtuullinen 5,3 kuukautta (2021: 5,0 kk).

Korkein oikeus ei saavuttanut toiminnalliselle tehokkuudelle asetettuja tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteita.

Taulukko 6. Korkeimman oikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	TA 2022 tavoite/arvio	Tulosopimus tavoite/arvio 2022	Toteutunut 2022	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	1 882	2 005		2 050	1 876	-6 %	-8 %
Ratkaistut asiat	1 876	1 855	2 000	2 100	1 917	3 %	-9 %
Vireillä olevat asiat	750	906		850	868	-4 %	2 %
Vireillä yli 12 kk	198	207			219	6 %	
Myönnetyt valitusluvut	133	108			129	19 %	
Asiaratkaisut valituslupa-asioissa	141	115			104	-10 %	
Julkaistut ratkaisut	100	93			81	-12 %	
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	8 459	8 285	8 971	9 210	8 732	5 %	-5 %
Tuomioistuintulot, 1000 eur	350	306			336	10 %	
Kustannukset, 1000 eur	9 320	9 961			9 299	-7 %	
Henkilöstömäärä, htv	73,6	72,7		75,0	74,1	1,4	-0,9
Tuottavuus(1)	25	26	26	28	26	1 %	-8 %
Taloudellisuus(2)	4 509	4 466	4 500	4 386	4 555	2 %	4 %
Taloudellisuus(3)	4 968	5 370			4 851	-10 %	
Keskimääräinen käsittelyaika							
Valituslupahakemukset, kk	3,9	4,0	4,0	4,0	4,4	0,4	0,4
Asiaratkaisut, kk	17,5	15,3	17,0	17,0	16,5	1,2	-0,5

1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Kustannukset/ratkaistu asia

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.2.

1.6.1.2. Korkein hallinto-oikeus

Korkein hallinto-oikeus ratkaisee hallintopäätöksistä tehdyt valitukset ylimpänä oikeusasteena. Korkein hallinto-oikeus myös valvoo hallintolainkäyttöä.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) tuli voimaan 1.1.2020. Lain voimaantulon jälkeen muutoksenhaku hallinto-oikeuksien päätöksiin on edellyttänyt valituslupaa, jollei erikseen toisin säädetä. Kattava valituslupajärjestelmä mahdollistaa lainkäyttötoiminnan resurssien aiempaa tarkoituksenmukaisemman kohdentamisen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisemista asioista lähes 90 % koskee alueellisten hallinto-oikeuksien antamia päätöksiä. Lisäksi korkein hallinto-oikeus ratkaisee muun muassa markkinaoikeuden sekä valtioneuvoston yleisistunnon päätöksistä tehdyt valitukset. Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvista asioista suurimpia asiaryhmiä ovat ulkomaalaisasiat, sosiaali- ja terveydenhuolto, rakentaminen ja ympäristö, verotus, valtio-oikeus ja yleishallinto sekä taloudellinen toiminta, kuten kilpailuasiat ja julkiset hankinnat. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintaa määrittelee edelleen keskeisesti turvapaikka- ja muiden ulkomaalaisasioiden suuri määrä.

Tulostavoiteasiakirjassa vuodelle 2022 korkein hallinto-oikeus arvioi, että asiat, joissa valituslupa ei tule myönnettäväksi, voidaan käsitellä keskimäärin kuudessa kuukaudessa (ulkomaalaisasiat: 5 kk) ja asiaratkaisua edellyttävät asiat keskimäärin noin vuodessa (ulkomaalaisasiat: 10 kk). Tavoitteena oli, että kaikista asioista ainakin 50 % ratkaistaan alle kuudessa kuukaudessa.

Kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 7,2 kuukautta (2021: 8,1 kk). Asioiden, joissa valituslupahakemus hylättiin, keskimääräinen käsittelyaika oli 6,1 kuukautta (ulkomaalaisasiat: 6,7 kuukautta). Puolet (2022: 50 %, 2021: 40 %) kaikista asioista ratkaistiin alle kuudessa kuukaudessa ja 72 % (2021: 64 %) alle yhdeksässä kuukaudessa.

Ulkomaalaisasioita ratkaistiin yhteensä 1 586 (2021: 2 037). Keskimääräinen käsittelyaika oli 7,2 kuukautta (2021: 7,4 kk). Niiden asioiden, joissa valituslupaa ei myönnetty (2022: 1 382, 2021: 1 853), keskimääräinen käsittelyaika oli 6,8 kuukautta (2021: 7,2 kk). Yli kolmen kuukauden käsittelyaika kirjattiin 80 %:ssa (2021: 84,8 %) tapauksia. Vastaavasti niissä ulkomaalaisasioissa, joissa valituslupa myönnettiin (2022: 101 asiaa, 2021: 184 asiaa), keskimääräinen käsittelyaika oli 14,4 kuukautta (2021: 10,2 kk) ja yli kuuden kuukauden käsittelyaika 91 %:ssa (2021: 73 %) asioista.

Ulkomaalaisasioista kansainvälistä suojelua koskevia asioita oli vireillä vuoden 2022 alussa 442 (2021: 510). Vuoden aikana saapui 776 asiaa (2021: 855) ja ratkaistiin 742 (2021: 923). Tässä ryhmässä keskimääräinen käsittelyaika oli 8,7 kk (2021: 6,4 kk), ja sen sisällä ns. nopeutettujen (käytännössä uusintahakemusten) keskimääräinen käsittelyaika oli 6,7 kk (2021: 5,4 kk).

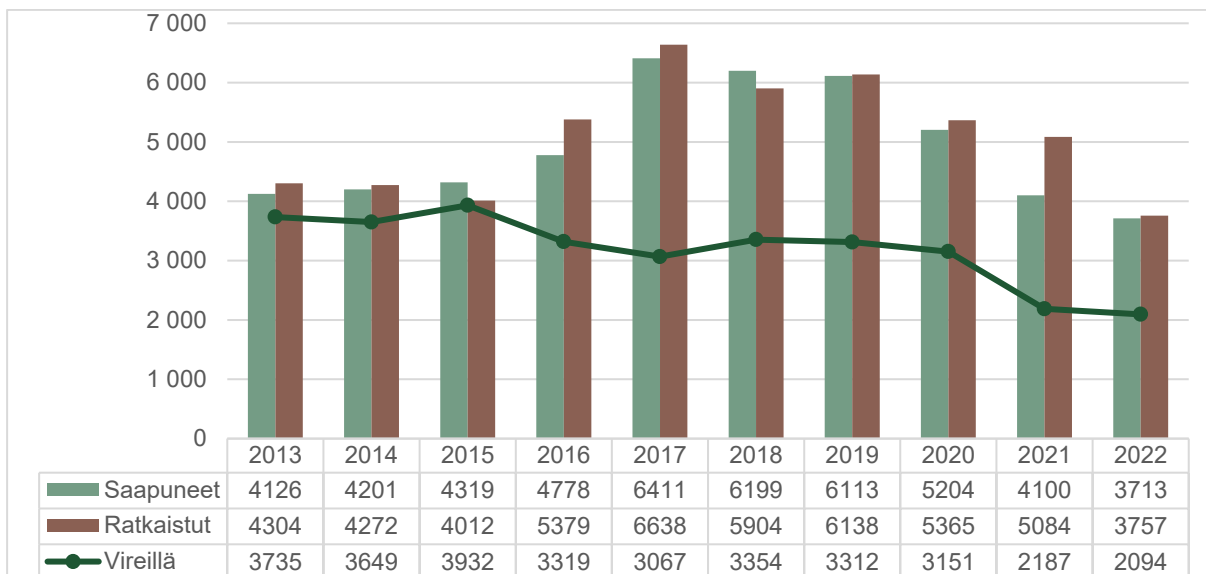
Keskimääräisiä käsittelyaikoja koskevat tavoitteet saavutettiin melko hyvin. Asioita tuli vireille jossain määrin ennakoitua vähemmän. Keskeinen tavoite 'ratkaista asioita enemmän kuin niitä saapuu' saavutettiin. Positiivinen kehitys johtuu erityisesti siirtymisestä yhä laajempaan valituslupajärjestelmään ja ehkä osittain myös uudesta HAIPA-järjestelmästä, joka mahdollistaa niiden asioiden, joissa valituslupahakemus hylätään, allekirjoittamisen ja siirtämisen ratkaistavien työjonoon heti istunnon jälkeen. Saapuneiden asioiden määrän muodostuessa ennakoitua pienemmäksi ratkaisutoiminnassa voitiin sitäkin enemmän keskittyä vanhempien, työläiden asioiden ratkaisemiseen. Ulkomaalaisasioiden osalta tiukkoihin käsittelyaikatavoitteisiin ei kaikilta osin päästy.

Saapuneiden asioiden määrässä suurin ero verrattuna edelliseen vuoteen ja sen perusteella tehtyihin ennusteisiin näyttää liittyneen kansainvälisen suojelun ulkomaalaisasioihin ja joihinkin sosiaaliasioiden asiaryhmiin, joissa tapahtui laskua, sekä terveydenhuoltoasioihin ja tuloveroasioihin, joissa tapahtui kasvua. Pandemian aikana ensimmäisten turvapaikkahakemusten määrä on laskenut hyvin alhaiselle tasolle, ja uusintahakemusten suhteellisen suuresta määrästä huolimatta KHO:ssa vireille tulleiden asioiden määrä väheni.

Korkeimman hallinto-oikeuden toiminta saatiin järjestettyä tehokkaasti, mutta palautuminen pitkästä etätyöpainotteisuudesta on vienyt voimavaroja. Vuonna 2022 järjestettiin katselmus asemakaava-asiassa, suullisia käsittelyjä ei järjestetty. Oikeus- ja hallintokäytäntöä ohjaavia ratkaisuja julkaistiin 150 kappaletta.

Ratkaistujen asioiden määrä jäi alle tavoitteen. Ratkaistujen asioiden kokonaismäärä oli silti suurempi kuin vireille tulleiden asioiden määrä, ja vireillä olevien asioiden määrä kyettiin näin ollen säilyttämään erinomaisella tasolla.

Suurimpia asiaryhmiä olivat ulkomaalaisasiat (2022: 39 %, 2021: 40 %), sosiaali- ja terveydenhuolto (2022: 24 %, 2021: 22 %) ja verot (2022: 11 %, 2021: 9 %).

Kuva 2. Korkeimman hallinto-oikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2013–2022

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.2.

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot olivat 11,7 milj. euroa vuonna 2022 (2021:12,6 milj. euroa). Korkeimman hallinto-oikeuden toiminnalliselle tehokkuudelle asetetut tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteet jäivät saavuttamatta.

Taulukko 7. Korkeimman hallinto-oikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	TA 2022 tavoite/arvio	Tulosopimus tavoite/arvio 2022	Toteutunut 2022	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	5 204	4 099		4 500	3 713	-9 %	-17 %
Ratkaistut asiat	5 365	5 081	5 000	4 600	3 757	-26 %	-18 %
Vireillä olevat asiat	3 151	2 147		2 500	2 094	-2 %	-16 %
Vireillä yli 12 kk	273	191			127	-34 %	
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	11 806	12 615	13 072	13 266	11 754	-7 %	-11 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	818	896			525	-41 %	
Kustannukset 1000 eur	13 203	14 343			13 016	-9 %	
Henkilöstömäärä, htv	118,6	123,0		118,0	112,4	-10,6	-5,6
Tuottavuus ¹⁾	45	41	43	39	33	-19 %	-14 %
Taloudellisuus ²⁾	2 201	2 482	2 653	2 884	3 129	26 %	8 %
Taloudellisuus ³⁾	2 461	2 823			3 465	23 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	7,4	8,1	7,0	8,0	7,2	-0,9	-0,8

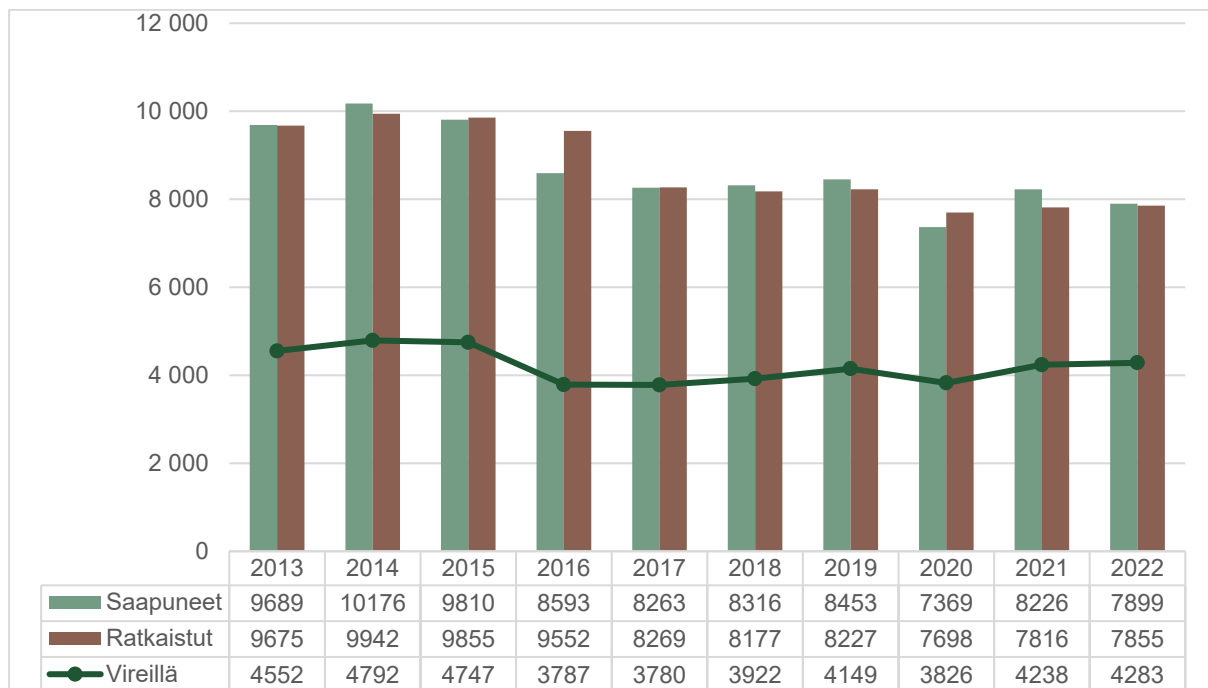
1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Kustannukset/ratkaistu asia

1.6.1.3. Hovioikeudet

Hovioikeuksiin saapui 7 899 asiaa (2021: 8 226), joka on noin 330 asiaa vähemmän kuin vuonna 2021. Saapuneista asioista rikosasioita oli 68 % (2021: 67 %) ja 32 % (2021: 33 %) muita asioita. Hovioikeudet antoivat yhteensä 7 855 ratkaisua (2021: 7 816). Vireillä olevien asioiden määrä kasvoi noin 50 asialla (2021: +400) edellisestä vuodesta.

Kuva 3. Hovioikeuksien asiamäärien kehitys vuosina 2013–2022

Vuoden lopussa vireillä olevia asioita oli 54 % suhteessa koko vuoden aikana saapuneisiin asioihin. Yli vuoden vireillä olleita asioita oli 806 (2021: 633) eli 19 % (2021: 18 %) vireillä olevista asioista. Jatkokäsittelylupaa koskevat säännökset tulivat voimaan vuoden 2011 alussa ja soveltamisalaa laajennettiin 1.10.2015 lukien. Vuonna 2022 jatkokäsittelylupasäännöksiä sovellettiin koko asiaan 5 825 asiassa (2021: 5 815) eli 74 prosentissa (2021: 74 %) kaikista annetuista ratkaisuista. Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty 2 987 asiassa (2021: 2 793), eli lupaa edellyttävistä asioista 51 prosentissa (2021: 48 %) jatkokäsittelylupa evättiin.

Keskimääräinen käsittelyaika oli 6,5 kuukautta vuonna 2022 (2021: 6,4 kk), joka oli 0,1 kk pidempi kuin edellisenä vuonna. Rikosasioissa kesto oli 6,4 kuukautta (2021: 6,4 kk) ja riita-asioissa 7,5 kuukautta (2021: 7,2 kk). Alle kuudessa kuukaudessa ratkaistiin 62 % asioista (2021: 62 %). Vanhojen, yli vuoden käsiteltyjen asioiden osuus oli 18 % ratkaistuista asioista. Esittelyssä ratkaistut asiat viipyivät 4,4 kuukautta (2021: 4,2 kk) ja pääkäsittelyssä ratkaistut asiat 13,1 kuukautta (2021: 13,0 kk). Jatkokäsittely-säännösten perusteella ilman jatkokäsittelylupaa jääneissä asioissa käsittelyaika oli 2,5 kuukautta (2021: 2,2 kk).

Hovioikeudessa, jossa keskimääräinen käsittelyaika oli pisin, käsittelyaika poikkesi koko maan keskiarvosta 2,3 kuukautta (2021: 2,4 kk).

Pääkäsittelyssä oli yhteensä 1 949 asiaa (2021: 1 941) ja matkakäräjät järjestettiin yhteensä 266 asiassa (2021: 259). Ratkaisuja oli yhteensä 7 855 asiaa (2021: 7 816), joten pääkäsittelyssä olleita asioita oli 25 % suhteessa annettuihin ratkaistuihin asioihin. Hovioikeuskohtaisesti tarkasteltuna pääkäsittelyjä suhteessa annettuihin ratkaistuihin oli Rovaniemen hovioikeudessa 22,5 % ja muissakin hovioikeuksissa alle 27 %. Kaikkien hovioikeuksien osalta pääkäsittelyssä olleista asioista 14 % käsiteltiin matkakäräjillä. Suurin matkakäräjien osuus olivat Rovaniemen hovioikeudessa (55 %).

Osa hovioikeuksien ratkaisemista asioista oli niin laajoja, että niiden istuntokäsittely kestää jopa yli 8 tuntia. Vuonna 2022 ratkaistuista asioista 306 asiassa (2021: 335) oli yli 8 tuntia kestänyt

pääkäsittely, mikä oli lähes samaa tasoa edelliseen vuoteen nähden. Näiden osuus kaikista ratkaistuista asioista oli 3 % ja pysyi edellisvuoden tasolla (2021: 4 %). Vuonna 2022 pitkään käsiteltyjen asioiden osuus hovioikeuden ratkaisemista asioista oli samaa suuruusluokkaa kaikissa hovioikeuksissa ja vaihteluväli oli 3–6 % kaikista ratkaistuista asioista. Helsingin hovioikeuden asiarakenne poikkesi kuitenkin laajuudeltaan muiden hovioikeuksien asiarakenteesta, mikä näkyi huomattavasti korkeampana tuomarikohtaisena pääkäsittelyjen tuntimääränä. Kaikista vuoden 2022 aikana hovioikeuksissa ratkaistuista asioista pisin pääkäsittely oli Helsingin hovioikeuden ratkaisemassa asiassa, jossa rikosasiaa käsiteltiin pääkäsittelyssä yhteensä yli 144 tuntia (2021: 221). Vaasan hovioikeutta lukuun ottamatta kaikissa hovioikeuksissa oli vähintään yksi lähes 50 tuntia pääkäsittelyssä kestänyt asia.

Vuonna 2022 hovioikeuksien ratkaisulla käräjäoikeuden päätösten perusteluja ja lopputulosta muutettiin tai asia palautettiin yhteensä 25 prosentissa niistä asioista, joista oli haettu muutosta hovioikeudessa (2021: 27 %). Niiden päätösten osuus, joissa käräjäoikeuden ratkaisua ei muutettu tai muutettiin vain perusteluja taikka muutos koski vain ratkaisun epäoleellista osaa, oli 26 % (2021: 26 %). Muita ratkaisuja olivat muun muassa: ei jatkokäsittelylupaa, jäänyt sillensä ja jätetty tutkimatta.

Taulukko 8. Hovioikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	TA 2022 tavoite/arvio	Tulosopimusarvio 2022	Toteutunut 2022	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimustavoitteeseen
Saapuneet asiat	7 369	8 226		9 000	7 899	-4 %	-12 %
Ratkaistut asiat	7 698	7 816	8 000	8 220	7 855	0 %	-4 %
Vireillä olevat asiat	3 826	4 238		4 881	4 283	1 %	-12 %
Vireillä yli 12 kk	753	633		665	818	29 %	
Työmäärä	17 734	18 507		18 984	18 241	-1 %	-4 %
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur*	37 324	39 227		40 698	40 594	3 %	0 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	668	641			607	-5 %	
Kustannukset 1000 eur	46 145	48 973			47 817	-2 %	
Henkilöstömäärä, htv	432,5	445,7		452,7	450,3	4,6	-2,4
Tuottavuus ¹⁾	41	42	45	42	41	-2 %	-3 %
Taloudellisuus ²⁾	2 105	2 120	2 000	2 144	2 225	5 %	4 %
Taloudellisuus ³⁾	2 602	2 646			2 621	-1 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	6,3	6,4	6,5	6,5	6,5	0,1	0

1) Työmäärä/henkilötyövuodet

2) Euroa/työmäärä

3) Kustannukset/työmäärä

*) Tulossopimustavoitteeseen on lisätty vuonna 2022 toteutuneet toimitilavuokrat (5,130 milj. euroa)

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallinto- kustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.2.

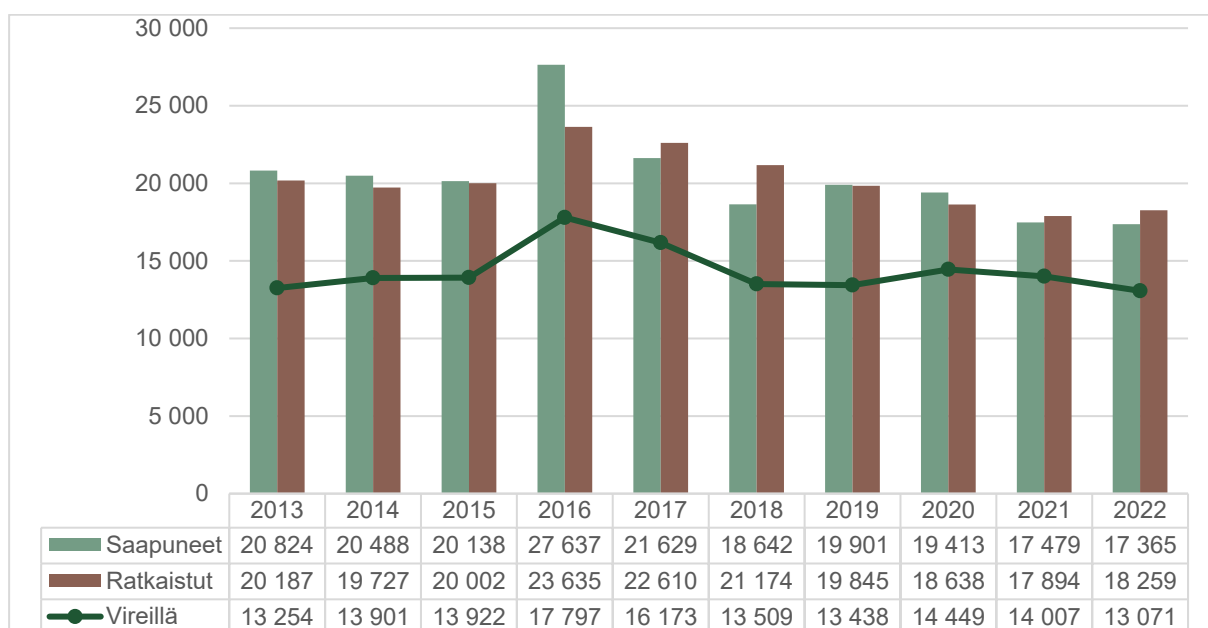
Hovioikeuksien toimintamenoihin käytettiin vuonna 2022 yhteensä 40,6 milj. euroa (2021: 39,2 milj. euroa) ja menot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 1,4 milj. eurolla (2021: 1,9 milj. euroa).

Hovioikeuksien työtilastoissa keskeisenä ovat kokonaisasiamäärät, jotka eivät kuvasta juttukannan työläyttä ja vaativuutta. Näin ollen voimavarojen mitoitusta ja kohdentamista ei ole tehty pelkästään kokonaisasiamäärien perusteella. Työmäärää on arvioitu vuodesta 2014 lukien eri asiaryhmien väliset työmääräerot huomioon ottavalla painotetulla työmäärällä, jossa on lisäksi otettu huomioon poikkeuksellisten pitkien pääkäsittelyjen ja matkakäräjien työllistävä vaikutus.

Hovioikeudet eivät kokonaisuutena tarkasteluna saavuttaneet tuottavuus ja taloudellisuustavoitteita. Hovioikeuskohtaiset tulostavoitteet ja niiden toteutuminen käyvät ilmi liitteestä A.

1.6.1.4. Hallinto-oikeudet

Hallinto-oikeuksiin saapui 17 365 asiaa (2021: 17 479 asiaa), joka on noin 100 asiaa vähemmän kuin vuonna 2021. Asioista 24 % oli ulkomaalaisasioita (2021: 24 %), joihin kuuluvat myös turvapaikka-asiat. Vuonna 2022 hallinto-oikeuksiin saapui yhteensä 1 218 turvapaikka-asiaa, mikä on vain hieman vähemmän (-2 %) kuin edellisenä vuonna (2021: 1 248 asiaa). Vuoteen 2015 saakka tavanomainen määrä oli noin 1 000 asiaa.

Kuva 4. Hallinto-oikeuksien asiamäärien kehitys vuosina 2013-2022

Ratkaistujen asioiden määrä kasvoi 2 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna (2021: -4 %) ja vireillä olevien asioiden määrä väheni 7 prosentilla (2021: 3 %). Turvapaikka-asioita ratkaistiin 1 482 asiaa, mikä on 95 asiaa vähemmän vuoteen 2021 verrattuna (2021: 1 577 asiaa). Ratkaisumäärä oli yli 250 asiaa suurempi kuin saapuneiden asioiden määrä. Vuoden lopussa oli vireillä noin 880 turvapaikka-asiaa (2021: 1 100 asiaa).

Vuonna 2022 yhden jäsenen kokoonpanossa ratkaistiin 11 % (2021: 13 %) ja kahden jäsenen kokoonpanossa 35 % asioista (2021: 38 %) eli kevennetyissä kokoonpanoissa oli noin 50 % asioista (Huom. edellä mainituista luvuista puuttuu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisuista 1 662 asiaa, joiden ratkaisutietoa ei ole saatavissa raportoinnin puutteiden vuoksi).

Keskimääräinen käsittelyaika oli 9,9 kuukautta (2021: 9,6 kk). Pisimpään viipyvät ympäristöä (19,3 kk), rakentamista (13,2 kk), itsehallintoa (13,1 kk) ja verotusta (12,5 kk) koskevat valitukset. Sosiaali- ja terveydenhuoltoasioissa käsittelyaika oli keskimäärin 6,4 kuukautta. Lastensuojeluasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 9,2 kuukautta. Yhteiskunnallisesti

merkittävien kaava-asioiden käsittelyaika oli 13,5 kuukautta. Asemakaava-asiat viipyvät hallinto-oikeuksissa 11,8 kuukautta. Ulkomaalaisasioiden käsittelyaika oli 11,4 kuukautta, mikä on hieman pidempi kuin pelkkien turvapaikka-asioiden käsittelyaika 11,3 kuukautta.

Käsittelyajat vaihtelivat paitsi asiaryhmittäin myös hallinto-oikeuksien välillä. Lyhin keskimääräinen käsittelyaika oli Itä-Suomen hallinto-oikeudessa 4,1 kuukautta (2021:5,5 kk) ja pisin Vaasan hallinto-oikeudessa 13,8 kuukautta (2021: 13,6 kk). Vaasan hallinto-oikeuteen on keskitetty vesi- ja ympäristöasiat, joiden käsittelyaika heikentää koko keskimääräistä käsittelyaikaa. Alueelliset käsittelyaikaerot pysyivät edellisvuoden tasolla. Pisin keskimääräinen käsittelyaika poikkesi koko maan keskiarvosta 3,9 kuukautta (2021: 4,0 kk).

Asioista 38 % ratkaistiin alle kuudessa kuukaudessa (2021: 36 %) ja vanhoja, yli vuoden vireillä olleita asioita oli 34 % ratkaistujen asioiden kokonaismäärästä (2021: 32 %). Vuoden lopussa oli 2 538 yli vuoden vireillä ollutta asiaa, kun vuotta aiemmin niitä oli 2 910 asiaa. Yli vuoden vireillä olleita asioita oli 19 % kaikista vireillä olleista asioista (2021: 21 %).

Hallinto-oikeuksien ratkaisuista noin 16 % johti muutoksenhaun kohteena olleen päätöksen muuttamiseen tai päätöksen palauttamiseen päätöksen tehneelle viranomaiselle (2021: 19 %). Eniten muutettiin ympäristöasioita (39 %), veroasioita (25 %), ulkomaalaisasioita (23 %) ja rakennusasioita (22 %). Tutkimatta jätettiin noin 15 % asioista (2021: 13 %).

Taulukko 9. Hallinto-oikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	TA 2022 tavoite/arvio	Tulosopimus arvio 2022	Toteutunut 2022	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	19 413	17 479		19 078	17 365	-1 %	-9 %
Ratkaistut asiat	18 638	17 894	18 000	17 435	18 259	2 %	5 %
Vireillä olevat asiat	14 449	14 007		17 477	13 071	-7 %	-25 %
Vireillä yli 12 kk	2 473	2 910		2 050	2 538	-13 %	
Työmäärä	28 360	28 604		27 821	29 139	2 %	5 %
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	41 832	44 760		45 951	45 505	2 %	-1 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	1 098	1 122			1 117	0 %	
Kustannukset 1000 eur	52 487	53 666			53 193	-1 %	
Henkilöstömäärä, htv	537,8	566,0		560,9	560,0	-6,0	-0,9
Tuottavuus ¹⁾	53	51	55	50	52	3 %	5 %
Taloudellisuus ²⁾	1 475	1 565	1 350	1 652	1 562	0 %	-5 %
Taloudellisuus ³⁾	1 851	1 876			1 826	-3 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	8,9	9,6	9,6	9,7	9,9	0,3	0,2

1) Työmäärä/henkilötyövuodet

2) Euroa/työmäärä

3) Kustannukset/työmäärä

*) Tulossopimustavoitteeseen on lisätty vuonna 2022 toteutuneet toimitilavuokrat (3, 379 milj. euroa)

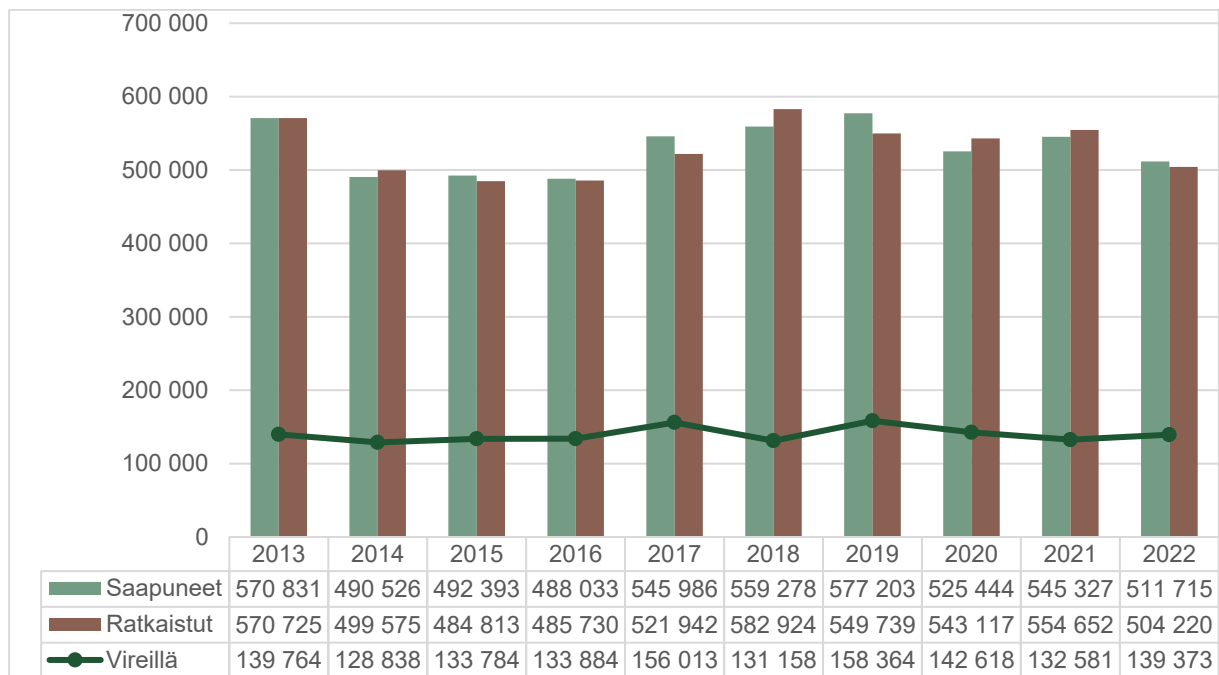
Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallinto- kustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.2.

Hallinto-oikeuksien toimintamenot olivat vuonna 2022 yhteensä noin 45,5 milj. euroa, mikä on lähes 0,7 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna (2021: 44,7 milj. euroa).

Hallinto-oikeudet saavuttivat toiminnalliselle tehokkuudelle asetetut tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteet. Tulostavoitteiden toteutuminen hallinto-oikeuskohtaisesti käy ilmi liitteestä B.

1.6.1.5. Käräjäoikeudet

Käräjäoikeuksiin saapui yhteensä 511 715 asiaa eli 33 612 asiaa vähemmän kuin edellisenä vuonna (2021: 545 327).

Kuva 5. Rikos- ja siviiliasiat käräjäoikeuksissa vuosina 2013–2022

Käräjäoikeuksien työmäärään vaikuttaa keskeisesti rikosasioiden määrä. Vuonna 2022 käräjäoikeuksiin saapui 51 566 rikosasiaa. Rikosasioissa saapuneiden asioiden määrä väheni vajaalla 5 200 asialla verrattuna edellisvuoteen (2021: 56 753).

Kokonaisasiamäärä väheni vuonna 2022 edellisestä vuodesta. Suppealla haastehakemuksella vireille tulevia riita-asioita (summaarisia asioita) saapui 375 039 asiaa (2021: 407 439 asiaa) eli 32 400 asiaa eli 8 % edellisvuotta vähemmän.

Taulukko 10. Käräjäoikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut 2020–2022

	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	TA 2022 tavoite/arvio	Tulosopimus arvio 2022	Toteutunut 2022	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	525 444	545 327		566 382	511 715	-6 %	-10 %
Ratkaistut asiat	543 117	554 652	580 000	568 390	504 220	-9 %	-11 %
* Rikosasiat	50 834	55 695	56 000	60 322	52 307	-6 %	-13 %
* Laajat riita-asiat	8 439	8 559	8 750	8 825	7 958	-7 %	-10 %
* Summaariset asiat	406 129	417 951	410 000	412 880	368 242	-12 %	-11 %
Vireillä olevat asiat	142 618	132 581		139 217	139 373	5 %	0 %
Vireillä yli 12 k	11 363	11 640			13 210	13 %	
Työmäärä ¹⁾	219 440	232 593		230 445	188 700	-19 %	-18 %
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	143 792	150 447		150 023	153 045	2 %	2 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	37 851	37 808			34 445	-9 %	
Lautamiesmenot 1000 eur	886	1 151			1 298	13 %	
Kustannukset 1000 eur	175 819	181 069			162 000	-11 %	
Henkilöstömäärä, htv	1 950	1 994		1984	1 982	-1 %	0 %
Tuottavuus ¹⁾	113	117	115	116	95	-19 %	-18 %
Taloudellisuus ²⁾	655	647	650	551	797	23 %	45 %
Taloudellisuus ³⁾	801	778			859	10 %	
Keskimääräinen käsittelyaika							
* Rikosasiat, kk	5,3	5,8	5,0	5,3	6,0	3 %	0,7
* Laajat riita-asiat, kk	9,2	9,7	9,2	9,6	10,1	4 %	0,5
* Summaariset asiat, kk	3,0	2,6	2,8	2,7	2,3	-12 %	-0,4
* Velkajärjestely-asiat, kk	6,2	5,8	6,0	5,9	5,4	-7 %	-0,5

1) Vuoden 2021 työmäärä on laskettu eri painokertoimilla kuin 2022. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu vanhoilla painokertoimilla. Vuoden 2022 työmäärän mittaamisessa ovat käytössä olleet vuonna 2021 muutetut painokertoimet. Tämän vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

2) Työmäärä/henkilötyövuodet

3) Kustannukset/työmäärä

*) Tulossopimustavoitteeseen on lisätty vuonna 2021 toteutuneet toimitilavuokrat (23,110 milj. euroa)

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintameno määrärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.2.

Käräjäoikeuksissa käsiteltävien asioiden keskimääräinen työmäärä vaihtelee merkittävästi asiaryhmittäin ja asioiden kokonaismäärä ei kuvaa luotettavasti työmäärää. Tästä syystä työmäärää arvioidaan laskennallisena lukuna siten, että ratkaistujen asioiden lukumäärä on kerrottu kunkin asiaryhmän keskimääräistä vaativuutta kuvaavalla painokertoimella. Työmäärälaskennassa otetaan huomioon myös pitkät pääkäsittelyt, matkakäräjät ja laajennettujen kokoonpanojen käyttö.

Käräjäoikeuksien osalta vuoden 2021 työmäärä on laskettu osin eri painokertoimilla kuin vuoden 2022 työmäärä. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu vanhoilla painokertoimilla, kun taas vuoden 2022 työmäärän mittaamisessa ovat käytössä olleet vuonna 2021 osin muutetut painokertoimet. Tuomioistuinvirasto muutti painokertoimia vuonna 2021 (summaaristen asioiden, sakan muuntojen, laajojen riita-asioiden, hakemusasioiden ja insolvenssiasioden painokertoimet)

ratkaistujen asioiden lukumäärän ja Kieku-järjestelmästä saatujen ajankäyttöä koskevien tietojen perusteella. Tämän vuoksi vertailtaessa vuosien 2021 ja 2022 työmäärää ja sen perusteella laskettavaa tuottavuutta ja taloudellisuutta, niitä kuvaavat luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia. Tuomioistuimien työmäärän laskentaa kehitetään parhaillaan tuomioistuinten taloudellisten mittareiden kehittämistä käsittelevän työryhmän puitteissa. Tavoitteena on, että työryhmän saadessa työn valmiiksi keväällä 2023, vuotta 2024 koskevista tulosneuvotteluista uudet painokertoimet ovat jo käytössä.

Vuonna 2022 käräjäoikeuksissa oli palkattuna hallinnonalan omalla rahoituksella 1982 henkilötyövuotta (2021: 1 994 htv). Henkilöstöä oli niukasti alle tulosneuvotteluissa sovittun tason (1 984 htv). Toteutuneet henkilötyövuodet on esitetty käräjäoikeuksittain liitteessä C.

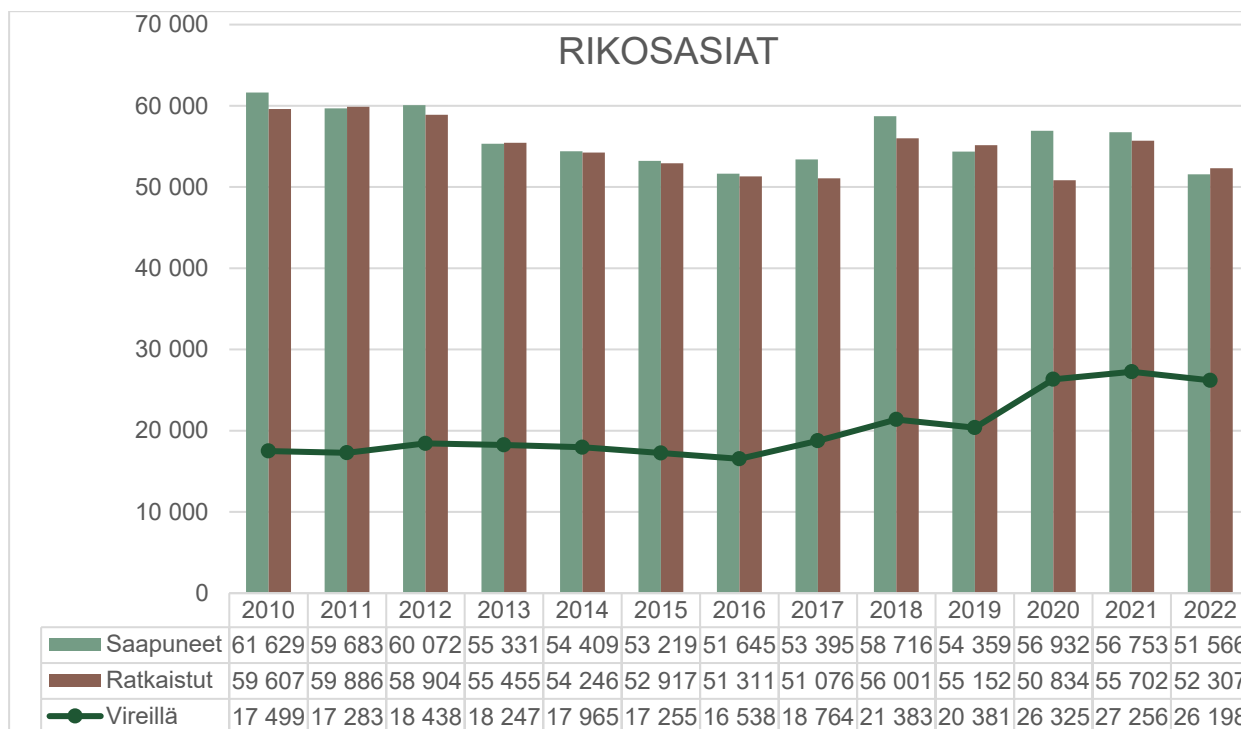
Käräjäoikeuksien toimintamenot vuonna 2022 olivat 153 milj. euroa (2021: 150,5 milj. euroa), kun tulosneuvotteluissa sovittu toimintamenojen tasoksi oli 126,9 milj. euroa (tulosneuvotteluissa sovittuun tasoon eivät sisälly toimitilavuokrat, joiden osuus vuonna 2022 oli 23,1 milj. euroa). Menot kasvoivat noin 2,6 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Käräjäoikeudet eivät saavuttaneet tuottavuudelle ja taloudellisuudelle asetettuja tavoitteita. Taloudellisuustavoite on asetettu toimintamenooperusteisesti. Käräjäoikeuskohtaiset tunnusluvut on esitetty liitteessä C.

Seuraavassa on lähemmin arvioitu tuloksellisuutta asiaryhmittäin.

Rikosasiat

Vuonna 2022 saapuneiden rikosasioiden ja muiden rikosoikeudellisten asioiden sekä pakkokeino- ja sakon muuntoasioiden määrä oli 64 657 asiaa (2021: 77 592 asiaa). Rikosasioita saapui 51 566 asiaa (2021: 56 753 asiaa) ja ratkaistiin 52 307 asiaa (2021: 55 702 asiaa), joista varsinaisia asiaratkaisuja oli 45 254 asiaa (2021: 47 867 asiaa).

Kuva 6. Rikosasiämäärien kehitys 2013–2022

Vuonna 2022 rikosasioita saapui 5 187 asiaa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Vaikka saapuvien rikosasioiden määrä kaikkina laskikin, kasvua oli seksuaalirikoksissa (37,5 % edellisvuoteen

nähdessä), henkirikosasioissa (6 %) sekä pahoinpitelyasioissa (2 %). Yleisimmät rikosasianimikkeet olivat varkaudet, törkeät rattijuopumusasiat, liikenneturvallisuuden vaarantamiset, pahoinpitelyt sekä talousrikokset. Liikennejuopumusten ja törkeiden rattijuopumusasioiden osuus kaikista rikosasioista on merkittävä, niitä oli yhteensä 10 184 asiaa. Koko maan kaikista varsinaisista rikosasioista noin 15 % saapui Helsingin käräjäoikeuteen, jonka asiamäärä väheni 815 asialla edellisestä vuodesta. Kaikkien vireille tulleiden rikosasioiden asiaryhmittäinen asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa oli 6,0 kuukautta (2021: 5,8 kk) eli vastaava kuin talousarviotavoite (6 kk). Käsittelyaika ei ollut alle 3 kuukautta yhdessäkään käräjäoikeudessa. Käsittelyaika oli 4 kuukautta tai pidempi 17 käräjäoikeudessa (2021: 15). Pisimmät käsittelyajat olivat pääkaupunkiseudun käräjäoikeuksissa (Helsingissä 9,7 kk; Länsi-Uudellamaalla 7,3 kk; Itä-Uudellamaalla 7,1 kk). Käsittelyajan keskiarvo on laskettu kaikista asiaratkaistuista rikosasioista. Käräjäoikeuksissa vuonna 2022 ratkaistussa 25 rikosasiassa ja 3 pakkokeinoasiassa käsittelyaika oli yli 10 vuotta (pakkokeinoasioissa on kyse vangitsemisasiosta, joissa samalla diaarinumerolla käsitellään kaikki samaa vangitsemista koskevat asiat näin ollen käsittelyaika ei välttämättä ole ollut yli 10 vuotta samalla tavalla kuin rikosasioissa). Tavanomaisesti huomattavan pitkä käsittelyaika johtuu sellaisista seikoista, joihin tuomioistuimien ei voi vaikuttaa kuten esimerkiksi vastaaja pakoilee. Käräjäoikeuksien pisimmät käsittelyajat muodostuvat tavanomaisesti asioissa, jotka on voitu ratkaista vasta asioiden vanhentumisajan täytyttyä. Näiden asioiden käsittelyaika nostaa keskimääräistä käsittelyaikaa.

Suurin osa istunnossa ratkaistuista asioista on rikosasioita, joten niillä on keskeinen vaikutus tuomarien istuntoasioiden lukumäärään. Rikosasioiden laajuus vaihtelee merkittävästi. Tiettyjä ns. massajuttuja voidaan käsitellä yli kymmenen yhden istuntopäivän aikana ja toisissa asioissa edes kymmenen istuntopäivää ei riitä yhden asian käsittelemiseksi loppuun.

Talousarviossa tavoitteena oli, ettei yhdenkään käräjäoikeuden käsittelyaika ole yli 3 kuukautta koko maan keskiarvoa pidempi. Helsingin käräjäoikeudessa rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli maan pisin ollen 3,7 kuukautta koko maan keskiarvoa pidempi (2021: 3,1 kk). Näin ollen tavoite pisimmän ja koko maan keskiarvon erotuksen osalta ei toteutunut.

Tavoitteena oli myös, että rikosasioista 45 % käsitellään alle kahdessa kuukaudessa. Tavoite ei toteutunut koko maan osalta, sillä vain 23 % rikosasioista (asiaratkaisut) ratkaistiin alle kahdessa kuukaudessa. Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna ainoastaan yksi käräjäoikeus pääsi tavoitteeseen. Yli 9 kuukautta käsiteltyjen asioiden osuus oli koko maan osalta 18 %, eli tavoitteena ollut 10 % ei toteutunut. Helsingin käräjäoikeudessa yli 9 kk vanhoja asioita oli 38 % ratkaistuista rikosasioista, mikä oli koko maan suurin luku.

Vuoden 2022 lopussa oli 5 532 yli 12 kuukautta vireillä ollutta rikosasiaa (2021: 4 658). Vanhojen asioiden osuus oli 21 % kaikista vireillä olleista rikosasioista (2021: 20 %). Sakon muuntoasioita saapui 9 968 asiaa eli noin 38 % enemmän kuin edellisenä vuonna (2021: 7 217). Saapuneiden pakkokeinoasioiden määrä laski 75 asialla edellisestä vuodesta ja oli 9 677 asiaa (2021: 9 752). Muiden rikosoikeudellisten asioiden määrä oli 3 414 asiaa (2021: 3 870). Kappalemääräisesti merkittävin nimike tässä asiaryhmässä ovat lähestymiskieltoasiat, joita vuonna 2022 saapui 1 633 asiaa (2021: 1 673). Näistä asianimikkeellä Lähestymiskielto - perheen sisäinen on kirjattu 74 asiaa. Kaikkien saapuneiden rikosasioiden asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Vuoden 2022 aikana ratkaistuista rikosasioista haettiin muutosta 3 943 asiassa. Prosentuaalisesti (9 %) määrä pysyi samana kuin edellisenä vuonna (2021: 9 %). Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna rikosasioiden muutoksenhakuosuus oli kertomusvuonna 5–13 %. Muissa rikosoikeudellisissa asioissa oli 163 valitusta ja näissä asioissa muutoksenhakuosuus oli 5 %.

Vähäiset rikosasiat voidaan vastaajan suostumuksella ratkaista pääkäsittelyä toimittamatta kirjallisessa menettelyssä. Vuonna 2022 kirjallisessa menettelyssä ratkaistiin yhteensä 14 302 rikosasiaa (2021: 16 374). Kirjallisessa menettelyssä ratkaistujen asioiden osuus kaikista rikosasioiden asia- ja käsittelyratkaisuista oli 27 % (2021: 29 %). Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna kirjallisen menettelyn osuus vaihteli 11–38 prosenttia. Kirjallisen menettelyn osuuksissa olevat erot johtuvat osin asiarakenne-eroista.

Rikosasioiden kirjallinen käsittely soveltuu tyypillisesti liikenteeseen liittyvien rikosasioiden käsittelyyn. Liikennejuopumus- ja muiden liikenneriikosten osuus koko maan varsinaisten rikosasioiden juttukannasta on 30 %. Tällä on keskeinen vaikutus siihen, miten suuri osa asioista

ylipäättään soveltuu kirjalliseen menettelyyn. Helsingin kärjäoikeudessa sekä liikennettä koskevien asioiden osuus (19 %) että kirjallisen menettelyn osuus (11 %) kaikista rikosasioista ovat merkittävästi maan keskiarvoa pienempiä. Kirjallisesti ratkaistujen rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 2,8 kuukautta (2021: 2,7 kk) eli huomattavasti lyhyempi kuin suullisessa käsittelyssä ratkaistuissa asioissa, joissa käsittelyaika oli 7,1 kuukautta (2021: 6,8 kk).

Vuonna 2022 asiaratkaistuissa rikosasioissa oli yhteensä 41 077 istuntoa (2021: 42 318), joista 8 507 istuntoa (21 %) peruuntui (2021: 8 572 istuntoa, 20 %). Istuntojen peruuntumisprosentti kasvoi edellisvuodesta vajaalla prosenttiyksiköllä. Muissa rikosoikeudellisissa asioissa peruuntui yhteensä 573 istuntoa.

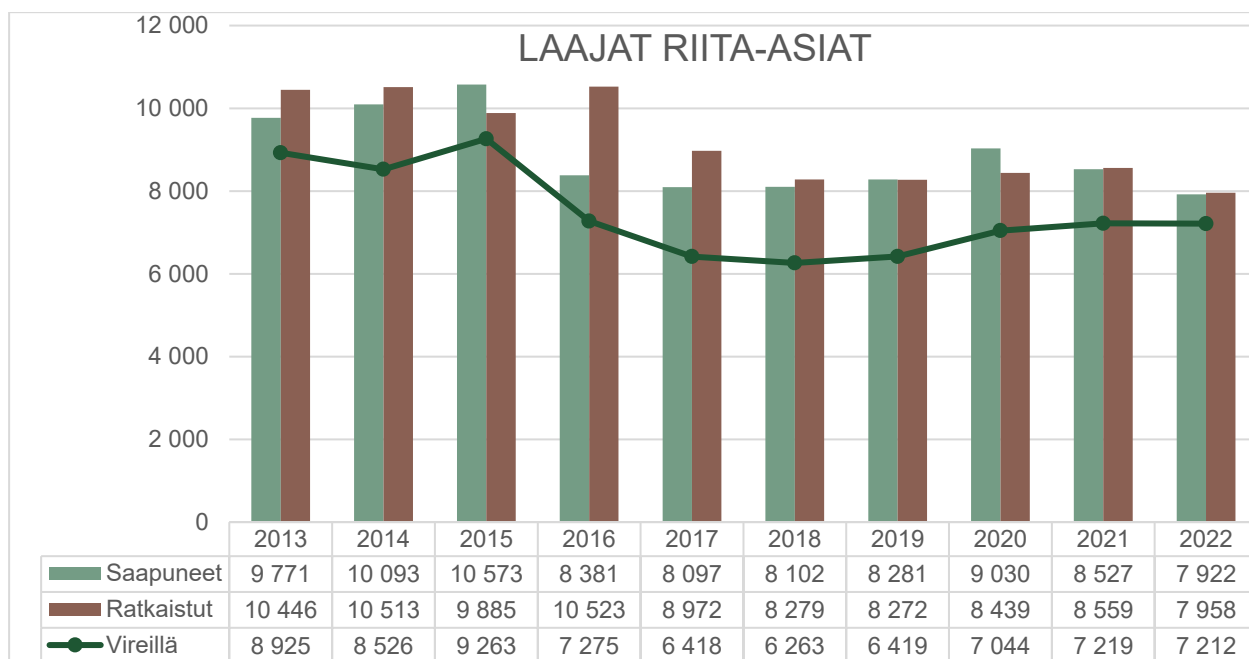
Riita-asiat

Riita-asioita saapui vuonna 2022 kaikkiaan 383 343 asiaa (2021: 416 380) ja niitä ratkaistiin 376 549 asiaa (2021: 426 948). Riita- asioita tuli vireille noin 33 000 asiaa vähemmän kuin edellisvuonna. Riita-asioiden määrän väheneminen johtui suppealla haastehakemuksella vireille tulleiden asioiden asiamäärän laskusta. Kaikkien vireille tulleiden siviiliasioiden asiaryhmittäinen asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Lain riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa (394/2011) perusteella tuomioistuimet voivat käsitellä riita-asioita erillisessä sovittelumenettelyssä. Vuonna 2022 kärjäoikeudet ratkaisivat noin 1 312 sellaista riita-asiaa, joissa oli tehty sovittelun aloittamispäätös (2021: 1 341).

Laajat riita-asiat

Muita kuin suppealla haastehakemuksella vireille tulleita riita-asioita saapui kärjäoikeuksiin yhteensä 8 304 asiaa, mikä on 637 asiaa vähemmän kuin vuonna 2021 (8 941). Näistä 256 oli maa-oikeusasioita ja 126 koski erillistä turvaamistointia. Laajalla haastehakemuksella (L-asia) tuli vireille 7 922 riita-asiaa ja niitä ratkaistiin 7 958 asiaa. Laajalla haastehakemuksella vireille tulleista asioissa yleisimmin kyse oli perheoikeudellisista asioista (1 802 asiaa). Toiseksi eniten laajat riidat koskivat velka- tai saamissuhteita (1 279 asiaa).

Kuva 7. Laajojen riita-asiamäärien kehitys 2013–2022

Väestömäärään suhteutettuna saapuvien L-asioiden määrissä on käräjäoikeuksien välillä merkittäviä eroja. L-asioista 20,5 % saapui Helsingin käräjäoikeuteen, jonka tuomiopiirin kuuluu 12 % koko maan väestöstä.

Laajoista riita-asioista ja riitautuneista summaarisista asioista 2 747 asiaa ratkaistiin istunokäsittelyssä (2021: 3 371). Näiden lisäksi riita-asioista istunnossa käsiteltiin 114 maa oikeusasiaa (2021: 137) ja 3 turvaamisasiaa (2021: 7).

Tuomiolla ratkaistujen osuus oli 27 % (2021: 27 %) ja sovintoratkaisujen osuus oli 37 % kaikista L- asioista (2021: 33 %). Sillensä muusta syystä jääneiden asioiden osuus oli 12 % ratkaistuista asioista (2021: 12 %). Muita ratkaisuja ovat muun muassa yksipuolinen tuomio 12 % (2021: 14 %) ja asia jätetty tutkimatta 4 % (2021: 5 %). Vuosittain noin kolmannes riita-asioista on päättynyt sovintoon kuluvan vuosituhannen aikana. Sovintojen osuus vaihtelee paljon käräjäoikeuksien välillä. Vuonna 2022 sovintojen osuus oli kahdessa käräjäoikeudessa vähemmän kuin 30 %. Vastaavasti kuudessa eniten sovintoratkaisuihin päättyneessä käräjäoikeudessa sovintojen osuus oli 40 % tai yli.

Keskimääräinen käsittelyaika laajoissa riita-asioissa oli 10,1 kuukautta, kun se vuotta aiemmin oli 9,7 kuukautta. Käsittelyaika oli 10 kuukautta tai enemmän kaikkiaan seitsemässä käräjäoikeudessa.

Istunnossa ratkaistujen kaikkien riita-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 15,5 kuukautta (2021: 14,8 kk). Merkittävä osa istunnossa käsiteltävistä riita-asioista ratkaistaan pääkaupunkiseudun käräjäoikeuksissa, joissa istunnossa ratkaistujen asioiden keskimääräinen käsittelyaika on pääsääntöisesti maan keskiarvoa pidempi. Helsingin käräjäoikeudessa istunnossa ratkaistujen riita-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 19,6 kuukautta, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa 16,7 kk ja Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa 14 kk.

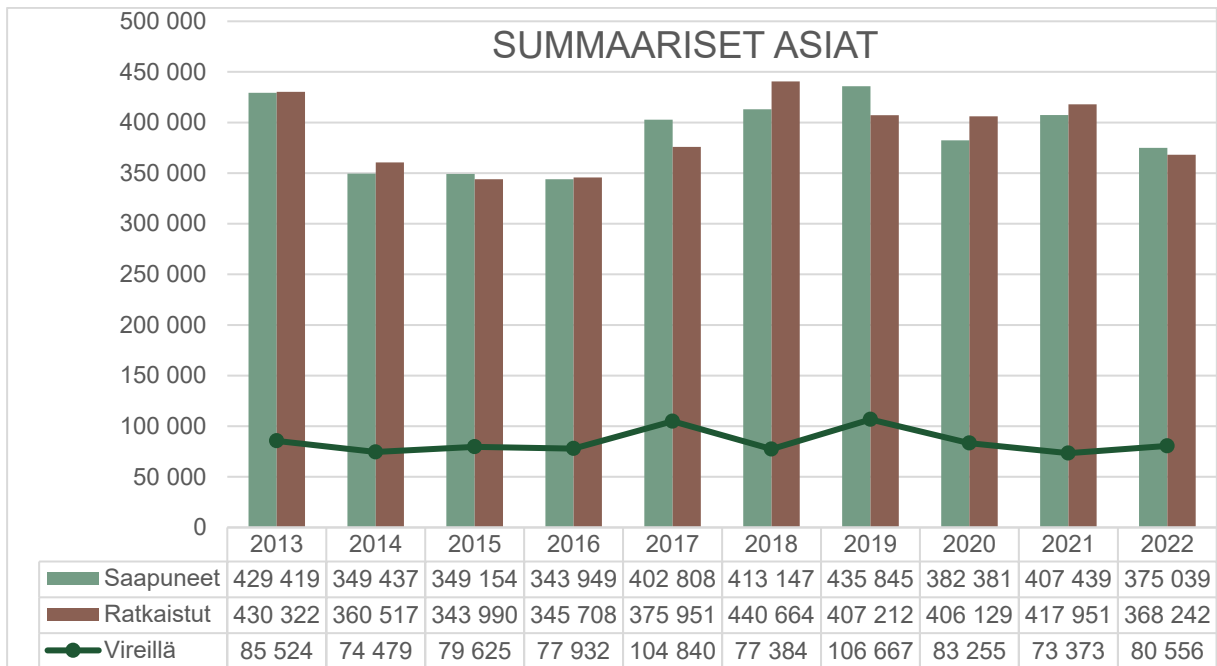
Vuoden 2022 lopussa oli 2 728 (37 %) yli 12 kuukautta vireillä ollutta laajaa riita-asiaa (2021: 2 403 asiaa, 33 %). Vanhojen asioiden määrä lisääntyi 325 asialla edellisen vuoden tasosta. Kaikkiaan laajoja riita-asioita oli vuoden 2022 lopussa vireillä yhteensä 7 212 (2021: 7 219).

Keskimääräinen käsittelyaika kaikissa maa oikeusasioina käsitellyissä asioissa oli 7,8 kuukautta (2021: 7,7 kk) ja varsinaisissa asiaratkaisuissa 12 kuukautta (2021: 11,5 kk). Maa oikeusasioita käsittelevien käräjäoikeuksien keskimääräiset käsittelyajat maa oikeusasioiden asiaratkaisuissa olivat 7,3–18,1 kuukautta.

Summaariset asiat

Suppealla haastehakemuksella vireille tulevissa riita-asioissa (summaariset asiat) on tavanomaisesti kyse riidattomasta saatavasta. Vuonna 2022 summaarisia asioita saapui 375 039 asiaa, kun niitä edellisenä vuonna tuli 407 439 asiaa. Asioiden määrä väheni edellisestä vuodesta 32 400 asialla.

Vuonna 2022 summaarisia asioita ratkaistiin 368 242 asiaa (2021: 417 951), mikä on noin 6 800 asiaa vähemmän kuin mitä niitä saapui. Vireillä olevien asioiden määrä on hieman kasvanut edellisvuodesta. Vireillä olevia asioita oli vuoden 2022 lopussa 21 % vuoden aikana saapuneiden määrään suhteutettuna.

Kuva 8. Summaaristen asioiden määrien kehitys 2013–2022

Vuonna 2022 keskimääräinen käsittelyaika oli 2,4 kuukautta niissä yhdeksässä käräjäoikeudessa, joihin summaaristen asioiden käsittely on keskitetty (2021: 2,6 kk). Käsittelyaika lyheni hieman edellisvuodesta ja alitti talousarviossa asetetun käsittelyaikatavoitteen (2,8 kk). Kaikkien käräjäoikeuksien käsittelyaika summaarisissa asioissa oli niin ikään 2,4 kk (2021: 2,6 kk). Luku sisältää myös ns. riitautuneita summaarisia asioita, jotka vastaavat käsittelytavaltaan laajoja riitoja.

Hakemusasiat

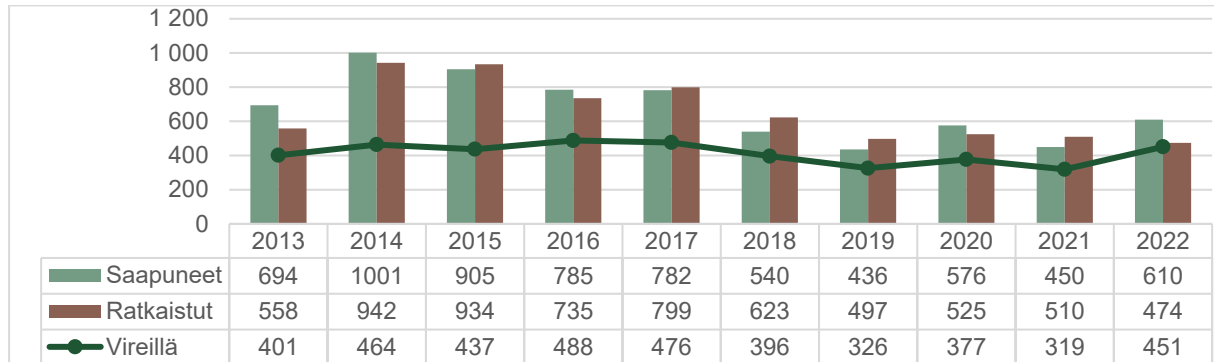
Hakemusasioiden asiamäärät kasvoivat hieman edellisestä vuodesta. Saapuneiden asioiden määrä vuonna 2022 oli 44 079 asiaa (2021: 42 634 asiaa) ja niitä ratkaistiin lähes yhtä paljon kuin niitä saapui eli 44 064 asiaa (2021: 43 185 asiaa). Saapuneista hakemusasioista avioeroasioita oli 15 357 (2021: 15 230).

Insolvenssiasioden määrä on ollut kasvussa: vuonna 2022 saapui 9 668 asiaa (2021: 8 721 asiaa) ja niitä ratkaistiin 8 982 asiaa (2021: 8 664 asiaa). Insolvenssiasioista suurin osa on yksityishenkilön velkajärjestelyasioita, joita saapui 5 000 asiaa (2021: 4 464 asiaa). Velkajärjestelyasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 5,4 kuukautta (2021: 5,8 kk) alittaen talousarvion tavoitteen (7 kk). Käsittelyaika oli alle 10 kuukautta kaikissa käräjäoikeuksissa.

1.6.1.6. Erityistuomioistuimet

Markkinaoikeus

Markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka on säädetty sen toimivaltaan kuuluviksi laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa tai muussa laissa.

Kuva 9. Markkinaoikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2013-2022

Vuonna 2022 markkinaoikeuteen saapui enemmän asioita kuin edellisvuonna ja markkinaoikeus ratkaisi asioita 7 % edellisvuotta vähemmän. Vireillä olevien asioiden määrä kasvoi 41 % (132 asiaa). Ratkaistuista asioista 72 % koski julkisia hankintoja ja 24 % IPR asioita. Keskimääräinen käsittelyaika oli 7,2 kuukautta. IPR-asioita saapui 110 asiaa (2021: 109) ja niitä ratkaistiin 115 asiaa (2021: 92). Käsittelyaika näissä asioissa oli 7,8 kuukautta (2021: 12,5 kk). Hankinta-asiat käsiteltiin keskimäärin 6,5 kuukaudessa (2021: 6,4 kk), kilpailunrajoitusasiat 21,5 kuukaudessa (2021: 12,3 kk) ja kuluttajansuojalain mukainen asiat 10,9 kuukaudessa (2021: 19,3 kk).

Taulukko 11. Markkinaoikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	TA 2022 tavoite /arvio	Tulos-sopimus tavoite/ arvio 2022	Toteutunut 2022	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos-sopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	576	450		600	610	36 %	2 %
Ratkaistut asiat	525	510	500	580	474	-7 %	-18 %
Vireillä olevat asiat	377	319		367	451	41 %	23 %
Vireillä yli 12 kk							
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	3 187	3 326			3 498	5 %	
Toimintameno ilman toimitilavuokria 1000 eur				3 210	3 108		-3 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	800	915			739	-19 %	
Kustannukset 1000 eur	3 885	3 928			3 876	-1 %	
Henkilöstömäärä, htv	37,5	38,4		39,5	38,3	-0,1	-1,2
Tuottavuus ¹⁾	14	13	16	15	12	-7 %	-17 %
Taloudellisuus ²⁾	6 071	6 521	6 000		7 380	13 %	
Taloudellisuus ilman toimitilavuokria				5 534	6 558		18 %
Taloudellisuus ³⁾	7 399	7 703			8 178	6 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	7,9	7,9	8,5	8,5	7,2	-0,7	-1,3

1) Ratkaistut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

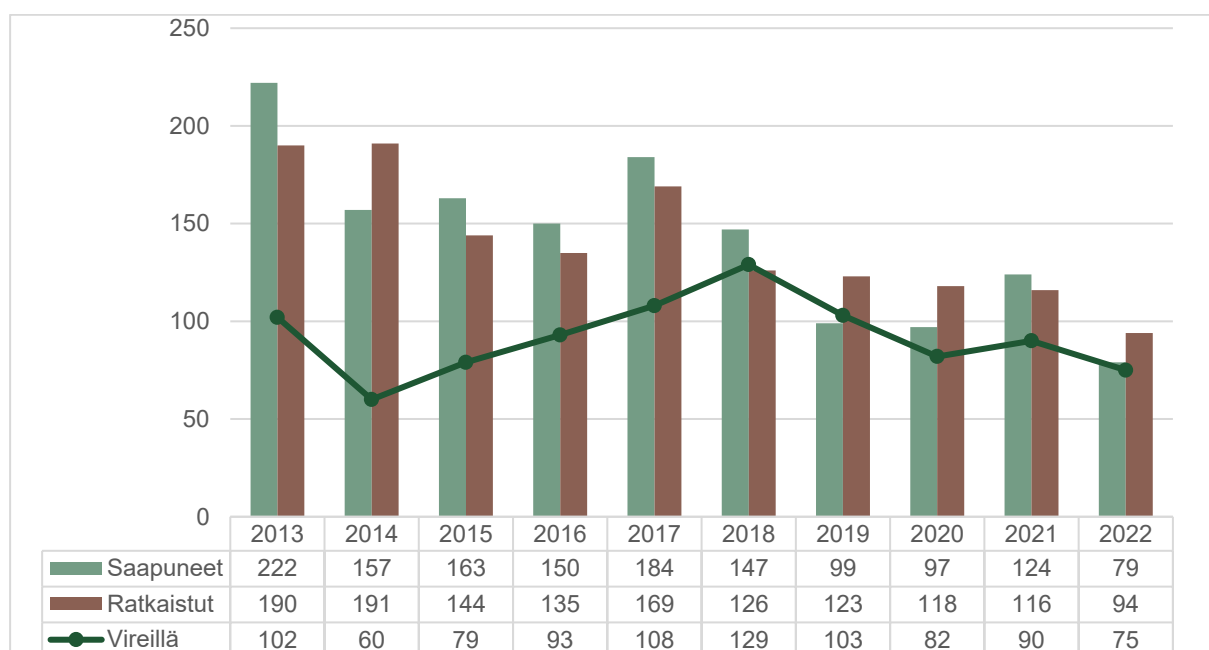
3) Kustannukset/ratkaistu asia

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.2.

Markkinaoikeuden toimintamenot olivat noin 3,5 milj. euroa vuonna 2022 (2021: 3,3 milj. euroa). Markkinaoikeus ei saavuttanut tuottavuudelle ja taloudellisuudelle asetettuja tavoitteita, sen sijaan käsittelyajalle asetettu tavoite alitettiin.

Työtuomioistuिन

Vuonna 2022 työtuomioistuimeen saapuneiden asioiden määrä väheni edellisvuoden tasosta 36 % (Kuva 10). Tuomioistuin ratkaisi asioita enemmän kuin niitä saapui, joten vireillä olevien asioiden määrä pieneni edellisvuodesta 17 prosentilla. Työtuomioistuimen keskimääräinen käsittelyaika oli 12,4 kuukautta (2021:14,3 kk).

Kuva 10. Työtuomioistuimen asiämäärien kehitys vuosina 2013-2022

Taulukko 12. Työtuomioistuimen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	TA 2022 tavoite/ arvio	Tulos-sopimus tavoite/ arvio 2022	Toteutunut 2022	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos-sopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	97	124		120	79	-36 %	-34 %
Ratkaistut asiat	118	116	90	120	94	-19 %	-22 %
Vireillä olevat asiat	82	90		82	75	-17 %	-9 %
Vireillä yli 12 kk							
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	1 241	1 185			1 164	-2 %	
Toimintameno ilman toimitilavuokria 1000 eur				1 072	1 010		-6 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	212	199			164	-17 %	
Kustannukset 1000 eur	1 414	1 591			1 252	-21 %	
Henkilöstömäärä, htv	9,2	9,4		9,6	9,2	-0,2	-0,4
Tuottavuus ¹⁾	13	12	13	13	10	-17 %	-21 %
Taloudellisuus ²⁾	10 518	10 216	9 000		12 379	21 %	
Taloudellisuus ilman toimitilavuokria				8 933	10 747		20 %
Taloudellisuus ³⁾	11 980	13 718			13 324	-3 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	11,6	14,3	13,0	12,0	12,4	-1,9	0,4

1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Kustannukset/ratkaistu asia

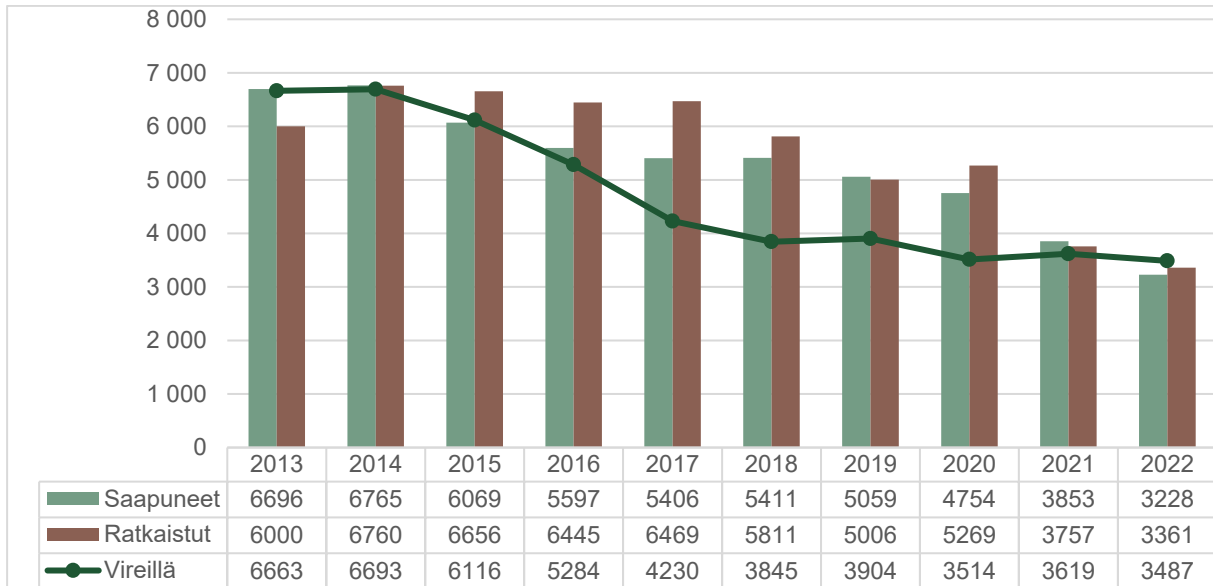
Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintameno määrärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista.

Työtuomioistuimen toimintamenot olivat noin 1,1 milj. euroa vuonna 2022 (2021: 1,2 milj. euroa). Työtuomioistuin ei saavuttanut tuottavuudelle, taloudellisuudelle ja käsittelyajalle asetettuja tavoitteita.

Vakuutusosoikeus

Vakuutusosoikeus toimii toimeentuloturva-asioiden erityistuomioistuimena sille lain nojalla kuuluvissa asioissa. Se on toimivaltaansa kuuluvissa asioissa ainoa tuomioistuin ja ylin muutoksenhakuaste lukuun ottamatta eräitä työtapaturma- ja ammattitautiasioita, joista voi eräin edellytyksin hakea valituslupaa korkeimmalta oikeudelta. Vuonna 2022 vakuutusosoikeuteen saapuneiden asioiden määrä väheni edellisvuoden tasosta (Kuva 11.). Vanhojen, yli 12 kuukautta vireillä olleiden asioiden määrä kasvoi huomattavasti edellisestä vuodesta ja oli 686 asiaa (Taulukko 13). Suurimpia saapuneet asiat asiaryhmiä vakuutusosoikeudessa ovat Kansaneläkelaitoksen myöntämiin etuuksiin liittyvät asiat (33 %), työttömyysturva-asiat (18 %), työtapaturma- ja ammattitautiasiat (16 %) sekä ansioeläkeasiat (15 %).

Keskimääräinen käsittelyaika oli 12,2 kuukautta (2021: 12,2 kk). Määrällisesti eniten ratkaistiin kela-asioita (1384 kpl) ja niissä keskimääräinen käsittelyaika oli 12,6 kk (2021: 9,9 kk). Toiseksi eniten ratkaistiin työttömyysturva-asioita (595 kpl) ja niissä keskimääräinen käsittelyaika oli 10,4 kk (2021: 12,5 kk).

Kuva 11. Vakuutusoikeuden asiämäärien kehitys vuosina 2013-2022

Taulukko 13. Vakuutusoikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	TA 2022 tavoite/arvio	Tulos-sopimus tavoite/arvio 2022	Toteutunut 2022	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos-sopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	4 754	3 853		4 500	3 228	-16 %	-28 %
Ratkaistut asiat	5 269	3 757	5 000	4 500	3 361	-11 %	-25 %
Vireillä olevat asiat	3 514	3 619		3 514	3 487	-4 %	-1 %
Vireillä yli 12 kk	481	250		150	686	174 %	
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	8 661	8 827			8 933	1 %	
Toimintameno ilman toimitilavuokria 1000 eur				8 278	8 238		0 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	45	23			33	41 %	
Kustannukset 1000 eur	11 176	9 618			7 798	-19 %	
Henkilöstömäärä, htv ⁽⁴⁾	115,2	115,6		113,0	114,2	-1,4	1,2
Tuottavuus ⁽¹⁾	46	33	48	40	29	-9 %	-26 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	1 644	2 349	1 500		2 658	13 %	
Taloudellisuus ilman toimitilavuokria				1 840	2 451		33 %
Taloudellisuus ⁽³⁾	2 121	2 560			2 320	-9 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	9,4	12,2	12,0	9,0	12,2	0,0	3,2

1) Ratkaistut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Kustannukset/ratkaistu asia

4) Henkilöstömäärään toteutuneissa sisältyy osa-aikaiset lääkärit täysimääräisinä henkilötyövuosina, tulosneuvotteluissa otettu huomioon vain 50 %, tästä laskennallisesta erosta johtuen näyttää henkilötyövuosi ylitystä sovittuun verrattuna

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintameno määrärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista.

Vakuutusosoikeuden toimintamenot olivat noin 8,9 milj. euroa (2021: 8,8). Vakuutusosoikeuden työtilastossa keskeistä on asioiden kokonaismäärät, jotka eivät kuvasta juttukannan työläyttä ja vaatavuutta. Vakuutusosoikeus ei saavuttanut tuottavuudelle, taloudellisuudelle ja käsittelyajalle asetettuja tavoitteita. Ratkaistujen asioiden kokonaismäärä oli silti suurempi kuin vireille tulleiden asioiden määrä ja vireillä olevien asioiden määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna.

1.6.1.7. Tuomioistuinvirasto sekä tuomarinkoulutus- ja tuomarivalintalautakunnat

Tuomioistuinvirasto

Tuomioistuinvirasto aloitti toimintansa 1.1.2020. Tuomioistuinvirasto on itsenäinen keskusvirasto, joka palvelee koko tuomioistuinlaitosta. Viraston tehtävänä on huolehtia siitä, että tuomioistuimet kykenevät käyttämään tuomiovaltaa laadukkaasti ja että tuomioistuinten hallinto on tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti järjestetty. Ylintä päätösvaltaa Tuomioistuinvirastossa käyttää tuomarienemmistöinen johtokunta. Virastossa on ylijohtaja sekä kolme osastoa vastuualueinaan talous, kehitys ja hallinto. Ylijohtajan ja osastojen johtajien lisäksi viraston johtoryhmään kuuluvat viestintäpäällikkö, tuomioistuinten tuesta ja yhteiskuntasuhteista vastaava päällikkö sekä henkilöstön edustaja.

Tuomioistuinviraston vuonna 2021 hyväksytyn strategian mukaisesti Tuomioistuinvirasto on tuomioistuimia varten - laadukkaan lainkäytön mahdollistaja. Strategian toimeenpano on aloitettu ja tilannetta käsitellään johtokunnassa ja johtoryhmässä säännöllisesti. Johtokunnassa ja johtoryhmässä on käsitelty myös muita tuomioistuinten toiminnan kannalta merkittäviä asioita kuten tulohajautusta, tuomioistuinten henkilöstön palkkauksen kehittämistä sekä tuomioistuinten toimitilahankkeita ja valtionhallinnon yhteisen toimitilastrategian valmistelua. Kertomusvuonna johtokunta on asettanut työryhmät valmistelemaan tuomioistuinlaitoksen uutta strategiaa. Uusi strategia on tarkoitus hyväksyä ja ottaa käyttöön vuonna 2023.

Kertomusvuonna saatiin päätökseen kaksi oikeudenhoidon tulevaisuuden kannalta merkittävää hanketta. Tuomioistuinvirasto oli edustettuna oikeusministeriön johdolla valmistelluissa hankkeissa. Marraskuussa valtioneuvosto antoi eduskunnalle selonteon oikeudenhoidosta (Valtioneuvoston julkaisuja 2022:67). Selonteko antaa kokonaisvaltaisen ja tiiviin kuvan suomalaisen oikeudenhoidon nykytilasta, toimintaedellytyksistä ja kehityssuunnista. Selonteossa esitetään muun muassa keskipitkän aikavälin tavoitteet oikeudenhoidon kohtuulliselle laadulle. Oikeudenhoidon toimintaedellytysten turvaaminen ja oikeudenhoidon tavoitteisiin pääseminen edellyttää pysyvää lisärahoitusta keskimäärin 90 miljoonaa euroa vuodessa. Oikeudenkäytön kehitystyöryhmän arviomuistio julkaistiin elokuussa (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 2022:39). Työryhmä arvioi tuomioistuinlaitoksen tulevaisuuden näkymiä 2040-luvulle ja määritteli kolmeksi keskeiseksi kehittämistavoitteeksi vahvan riippumattomuuden, laadukkaan oikeusturvan ja käyttäjälähtöisyyden. Tuomioistuinviraston henkilöstön palkkausjärjestelmän valmistelu saatiin päätökseen kertomusvuonna. Palkkausjärjestelmä otettiin käyttöön takautuvasti vuoden 2022 alusta lukien.

Koronapandemiasta johtuva poikkeusaika jatkui vielä kertomusvuonna. Tuomioistuinvirastossa jatkettiin koronatilanteen seuraamista ja raportoimista tuomioistuimille. Poikkeusaikana alkanut säännöllinen vuoropuhelu tuomioistuinten johdon kanssa on jatkunut. Tuomioistuinviraston henkilöstö on työskennellyt etänä ja tuomioistuinten henkilöstölle järjestetty koulutus on toteutettu osin etäyhteyksin.

Vuonna 2022 Tuomioistuinvirastossa työskenteli yhteensä 68,1 htv (2021: 64 htv) ja toimintamenojen käyttö oli 6,7 milj. euroa (2021: 6,0 milj. euroa), mikä sisältää myös Tuomioistuinviraston järjestämän tuomioistuinlaitoksen henkilöstökoulutuksen. Tuomioistuinvirastoon yhteydessä toimivien lautakuntien ja muiden toimielimien tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittymisestä sisältyvät tietoihin liitteessä E. Näiden toimielinten henkilötyövuodet jakautuivat vuonna 2022 seuraavasti: tuomarivalintalautakunta 1 htv (2021: 1,2 htv), tuomarinkoulutuslautakunta 1 htv (2021: 1 htv) ja AIPA-hanketoimisto 9,2 htv (2021: 9,7 htv).

AIPA-hanke

AIPA-hankkeessa kehitetään Syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten työskentelyä siirtymällä sähköisiin työtapoihin lainkäytössä. Lisäksi hankkeessa luodaan niille asian- ja dokumentinhallinnan toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä tietojärjestelmäkokonaisuus, joka mahdollistaa poikkihallinnollisen sähköisen yhteistyön muiden viranomaisten kanssa. Asiakkaiden sähköisen asioinnin mahdollisuuksia parannetaan. AIPA-tietojärjestelmän käyttöönotto käynnistyi Syyttäjälaitoksessa sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin perustuvilla AIPA:n toiminnallisuuksilla vuoden 2016 lopulla.

Tuomioistuimissa AIPA:n käyttöönotto alkoi salaisten pakkokeinoasioiden toiminnoilla kärjäoikeuksissa vuonna 2018. Seuraavaksi kärjäoikeuksissa otettiin käyttöön hakemusasioiden toiminnot vuonna 2020. Laajojen riita-asioiden ja turvaamistoimiasioiden toiminnot AIPA:ssa otettiin kärjäoikeuksissa käyttöön vuonna 2021. Lisäksi kaikille käyttäjille on toteutettu mahdollisuus hyödyntää AIPA:n dokumentinhallinnan perustoimintoja niin sanotun Mini-AIPA:n toiminnoilla. Mini-AIPA laajenee seuraavaksi käyttöön rikosasioiden asiakirja-aineistolle. Mini-AIPA-laajennuksen pilottikäyttö on alkanut pilottialueilla vuoden 2021 marraskuussa ja laajennetaan valtakunnalliseen käyttöön tavoitteen mukaan vuoden 2023 kuluessa.

Vuoden 2023 syksyllä edetään käyttöönottoihin kärjäoikeuksien rikosasioissa sekä muutoksenhakutuomioistuinten toiminnoissa. Syyttäjälaitoksen rikosasioiden käyttöönotot toteutetaan vuoden 2024 alkupuoliskolla. Hankkeen viimeisenä vaiheena otetaan käyttöön tietojärjestelmän toiminnot joukossa eräitä muita asiaryhmiä. Ylläpitoa ja sen aikaista jatkokehitystä organisoidaan, ja jatkokehitys on jo meneillään aiemmin käyttöön otetuille tietojärjestelmän kokonaisuuksille.

Tuomarinkoulutuslautakunta

Riippumattoman tuomarinkoulutuslautakunnan tehtävänä on huolehtia tuomioistuinten henkilöstölle järjestettävän koulutuksen suunnittelusta yhteistyössä Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten kanssa. Lisäksi tuomarinkoulutuslautakunta huolehtii asessorin virkoja koskevan hakumenettelyn järjestämisestä sekä asessoreiden esivalinnasta. Vuonna 2022 asessoriksi haki 76 henkilöä. Tuomarinkoulutuslautakunta huolehtii myös tuomioistuinharjoittelupaikkojen keskitetyn hakumenettelyn järjestämisestä sekä käräjänotaarien valinnasta ja nimittämisestä. Vuonna 2022 tuomioistuinharjoitteluun haki keskitetyssä hakumenettelyssä 361 henkilöä, joista lautakunta valitsi ja nimitti tuomioistuinharjoitteluun 145 käräjänotaaria. Lisäksi lautakunta nimitti peruutusten, keskeytysten tai muiden syiden vuoksi avoimiksi tulleisiin harjoittelupaikkoihin 16 käräjänotaaria.

TuomarINVALINTALAUTAKUNTA

Riippumaton tuomarINVALINTALAUTAKUNTA valmistelee tuomarin viran täyttämistä. TuomarINVALINTALAUTAKUNTA tekee valtioneuvostolle perustellun esityksen muun vakinaisen tuomarin tai päällikkötuomarin kuin korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden presidentin tai jäsenen virkaan nimittämisestä. Vuonna 2022 tuomarINVALINTALAUTAKUNTA teki esityksen 125 tuomarin virasta, joista kahdeksan koski päällikkötuomarin virkaa.

1.6.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan tuotot olivat kertomusvuonna yhteensä 38,4 milj. euroa (42,2 milj. euroa v. 2021). Maksullisen toiminnan tuotot sisältävät myös laskelmissa raportoidut maksullisen toiminnan muut tuotot, jotka sisältävät saatavien viivästyskorjoja ja joita kertyi 142 000 euroa (88 000 euroa v.2021). Maksullisen toiminnan tuotoista 35,7 milj. euroa (39,5 milj. euroa v. 2021) kertyi erityislakien nojalla hinnoiteltavista suoritteista. Maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista kertyi 2,7 milj. euroa (2,6

milj. euroa v.2021). Maksullisen toiminnan tileistä poistoja kirjattiin 1,0 milj. euroa (2021: 2,0 milj. euroa).

Kertomusvuonna kirjanpitoyksikön erityislakien mukaiset maksullisen toiminnan tuotot kertyivät tuomioistuintuloista 35,6 milj. euroa (39,3 milj. euroa v. 2021) ja avioliittoasetuksen mukaisista siviilivihkimisen maksuista 0,1 milj. euroa (0,1 milj. euroa v.2021).

Maksuperustelain mukaiset maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat hieman ollen yhteensä 2,7 milj. euroa. Tuotot koostuivat pääosin tuomioistuinten tiedoksiantomaksuista, kuulutus- ja kääntökustannusten korvauksista ja ote- ja jäljennösmaksuista sekä todistuksista.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa kohdassa maksullisen toiminnan tuotot on esitetty liikekirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottojen tilille kertyneet tuotot. Toiminnan muut tuotot sisältävät toiminnan osuuden raportointivuonna kertyneistä viivästyskorkotuloista, jotka on jaettu kertyneiden maksullisen toiminnan tuottojen suhteessa eri tuomioistuimille. Lisäksi liikekirjanpidon tilille korot euromääräisistä saamisista on kirjattu valtiolle tulona asiakkaille maksettuja, mutta tuomioistuinlaitokselle palautuneita todistelukurvauksia. Nämä muut kuin viivästyskorkotulot on huomioitu kustannuksia vähentävänä eränä kustannuslaskennan vyörytyksissä ydintoiminnoille. Maksullisen toiminnan tileistä poistot on huomioitu kustannuslaskennassa vyörytettävien kustannusten yhteydessä. Myös toiminnan muut tuotot (yhteistoiminnan tuotot ja vuokratuotot) on huomioitu kustannuslaskennassa kustannusten vyörytysten yhteydessä.

Kustannusten kohdentamisessa maksulliselle toiminnalle on käytetty hyväksi Valtiokonttorin yhteistä kustannuslaskentamallia. Mallin mukaisesti tukitoimintojen ja avustavien ydintoimintojen kustannukset on vyörytetty ydintoiminnoille vaihteittain käyttäen ajurina Kieku-järjestelmän kunkin raportointivuoden työpanoksen kohdentumistietoja. Kustannustiedot on poimittu laskentaan Kieku-järjestelmästä. Tuomioistuinviraston ja sen yhteydessä toimivien lautakuntien kustannukset on vyörytetty tuomioistuinten ydintoiminnoille.

Laskelmat on esitetty kertomusvuoden lisäksi sitä edeltäneiltä kahdelta varainhoitovuodelta. Vuosien 2020-2022 kustannuslaskenta on tehty noudattaen vuonna 2020 määritettyä mallia. Vuoden 2022 laskennan osalta määrityksiä jouduttiin vähäisissä määrin päivittämään syyskuussa tehtyjen toimintomuutosten vuoksi. Käytännössä toimintomuutoksella oli kustannuslaskennan osalta vaikutusta vain maksuperustelain mukaiseen toimintaan, jonka kustannukset saadaan muutoksen myötä raportoitua suoraan kirjanpidosta, kun aiemmin kyseiset kustannukset on määritetty laskennallisesti tulojen suhteessa. Vuoden 2022 osalta maksuperustelain mukaisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman kustannukset määritettiin tammi-elokuun osalta vertailuvuosien tapaan laskennallisesti tulojen suhteessa ja loppuvuosi suoraan kirjanpitoon perustuen.

Vyörytyksissä on otettu huomioon virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisten kustannuspaikkojen kustannuksista. Myös maksullisen toiminnan osuudet palkallisista poissaoloista on otettu huomioon henkilöstökustannuksissa ja tukitoimintojen kustannuksissa. Maksullisen toiminnan minkään osa-alueen suoritteiden tuottamiseen ei ole ollut käytettävissä maksuperustelain 7 § 1 momentin mukaista hintatukea.

Tuomioistuimissa perittävistä maksuista säädetään 1.1.2016 alkaen tuomioistuinmaksulaisissa (1455/2015), oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta vuosina 2022–2024 (1122/2021), oikeusministeriön asetuksessa eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista vuosina 2022–2024 (1123/2021) sekä oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2022–2024 (1121/2021).

Tuomioistuinmaksulaisissa on säännökset tuomioistuimissa perittävien oikeudenkäyntimaksujen suuruudesta sekä annetaan valtuutus säätää hakemusasioista perittävistä maksuista asetuksella enintään omakustannusarvon suuruisina.

Vuoden 2022 talousarviossa on esitetty arvio tuomioistuinten maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta mukaan lukien sekä tuomioistuinmaksulain että maksuperustelain mukaiset suoritteet. Tämän mukaan niiden suoritteiden kokonaiskustannuksista, joista maksuja peritään, voidaan maksuilla kattaa noin 45 %. Toteutuma oli 38 % (41 % v. 2021). Maksuperuste- ja tuomioistuinlain mukaisesti oikeudenkäyntimaksut on säädetty suoritteiden omakustannusarvoa

alempana oikeuspoliittisista syistä. Virastokohtaisia maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoitteita ei tuomioistuimille ole asetettu. Tuomioistuinmaksutuloja kertyi yhteensä 38,3 milj. euroa (42,0 milj. euroa v. 2021). Maksulliseen toimintaan kohdistuneet kustannukset vähenivät 1 %.

Maksullisen toiminnan osalta kokonaiskustannukset pysyivät vuonna 2022 edellisvuoden tasossa. Tuomioistuinlaitoksen resurssipulasta johtuvat pitkät käsittelyajat heijastuvat maksullisen toiminnan tuloihin. Edellisvuodesta vähentyneet ratkaistut asiat vaikuttavat myös maksullisen toiminnan tulokertymään vähentävästi.

Tuomioistuinien maksullisen toiminnan laskelmat

Taulukko 14. Tuomioistuinien tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2020	2021	2022	Muutos 2021/2022
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	39 269 358	39 334 242	35 601 065	-9 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	91 198	81 911	131 380	60 %
Tuotot yhteensä	39 360 556	39 416 153	35 732 445	-9 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 420	2 195	4 336	98 %
Henkilöstökustannukset	20 999 626	24 590 147	21 681 903	-12 %
Vuokrat	43 211	17 864	1 055	-94 %
Palvelujen ostot	581 126	659 126	626 500	-5 %
Muut erilliskustannukset	323 742	373 010	350 119	-6 %
Erilliskustannukset yhteensä	21 950 125	25 642 343	22 663 913	-12 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	53 790 479	55 731 446	58 317 841	5 %
Poistot	1 697 384	1 787 731	1 700 306	-5 %
Korot	-	-	-	
Muut yhteiskustannukset	17 676 599	17 058 318	16 383 495	-4 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	73 164 462	74 577 495	76 401 642	2 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	95 114 586	100 219 838	99 065 555	-1 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Kustannusvastaavuus-%	41 %	39 %	36 %	-8 %

Taulukossa 14. on esitetty tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma. Tuotot laskivat edellisvuodesta 9 %. Kokonaiskustannukset laskivat 1 %. Tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 36 % (39 % v. 202q). Taulukoissa 15-21 on eritelty kustannusvastaavuus virastoittain tai virastoryhmittäin pois lukien vakuutusoikeus ja työtuomioistuin niiden tuottojen vähäisen määrän vuoksi.

Taulukko 15. Korkeimman oikeuden tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2020	2021	2022	Muutos 2021/2022
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	345 330	303 475	336 610	11 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	802	632	1 242	97 %
Tuotot yhteensä	346 132	304 107	337 852	11 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		5		-100 %
Henkilöstökustannukset	1 012 074	947 802	826 741	-13 %
Vuokrat				
Palvelujen ostot	13	154		-100 %
Muut erilliskustannukset	140	352	3 529	902 %
Erilliskustannukset yhteensä	1 012 227	948 313	830 270	-12 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 864 373	1 639 267	1 828 838	12 %
Poistot	61 573	42 310	37 362	-12 %
Korot				
Muut yhteiskustannukset	325 734	293 604	349 794	19 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2 251 680	1 975 182	2 215 994	12 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 263 907	2 923 495	3 046 264	4 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
	-2 917 775	-2 619 388	-2 708 412	
Kustannusvastaavuus-%	11 %	10 %	11 %	

Korkeimman oikeuden (KKO) maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 11 %. KKO:n maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset laskivat 10 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Korkeimman oikeuden kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 33 % (33 % v. 2021). Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli korkeimmassa oikeudessa 11 % (10 % v. 2021).

Taulukko 16. Korkeimman hallinto-oikeuden tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2020	2021	2022	Muutos 2021/2022
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	806 084	880 540	517 824	-41 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 872	1 834	1 911	4 %
Tuotot yhteensä	807 956	882 374	519 735	-41 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		301	960	219 %
Henkilöstökustannukset	1 655 620	1 986 981	1 149 357	-42 %
Vuokrat	47			
Palvelujen ostot	260	763	97	-87 %
Muut erilliskustannukset	2 486	4 201	4 335	3 %
Erilliskustannukset yhteensä	1 658 412	1 992 246	1 154 749	-42 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 115 308	1 413 206	1 566 535	11 %
Poistot	2 811	60 920	47 012	-23 %
Korot				
Muut yhteiskustannukset	521 140	598 059	408 738	-32 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 639 259	2 072 185	2 022 285	-2 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 297 671	4 064 431	3 177 034	-22 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Kustannusvastaavuus-%	25 %	22 %	16 %	

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) maksullisen toiminnan tuotot laskivat 41 % edelliseen vuoteen verrattuna. KHO:n maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset laskivat 22 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. KHO:n kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 24 % (28 % v. 2021). Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli KHO:ssa 16 % (22 % v. 2021).

Taulukko 17. Hovioikeuksien tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2020	2021	2022	Muutos 2021/2022
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	643 344	607 860	591 880	-3 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 494	1 266	2 184	73 %
Tuotot yhteensä	644 838	609 126	594 064	-2 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	93	13	25	92 %
Henkilöstökustannukset	2 800 641	3 516 009	2 474 464	-30 %
Vuokrat				
Palvelujen ostot	1 374	767	326	-57 %
Muut erilliskustannukset	4 326	2 278	953	-58 %
Erilliskustannukset yhteensä	2 806 434	3 519 067	2 475 767	-30 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	5 144 261	4 412 914	4 993 853	13 %
Poistot	245 181	210 437	149 717	-29 %
Korot				
Muut yhteiskustannukset	1 587 063	1 398 525	1 262 242	-10 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	6 976 505	6 021 876	6 405 812	6 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	9 782 939	9 540 943	8 881 580	-7 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Kustannusvastaavuus-%	7 %	6 %	7 %	

Hovioikeuksien maksullisen toiminnan tuotot laskivat 2 % edellisestä vuodesta. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset laskivat 7 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Hovioikeuksien kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 19 % (20 % v. 2021). Hovioikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 7 % (6 % v. 2021).

Taulukko 18. Hallinto-oikeuksien tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2020	2021	2022	Muutos 2021/2022
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	993 820	1 005 570	1 069 070	6 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	2 308	2 094	3 945	88 %
Tuotot yhteensä	996 128	1 007 664	1 073 015	6 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	24	25	4	-86 %
Henkilöstökustannukset	3 622 277	4 128 591	3 513 400	-15 %
Vuokrat	26		28	
Palvelujen ostot	126	343	179	-48 %
Muut erilliskustannukset	3 355	3 214	3 775	17 %
Erilliskustannukset yhteensä	3 625 807	4 132 173	3 517 386	-15 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	5 048 815	5 371 347	6 388 849	19 %
Poistot	4 325	197 220	207 640	5 %
Korot				
Muut yhteiskustannukset	2 101 114	2 023 447	2 068 723	2 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	7 154 254	7 592 014	8 665 213	14 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	10 780 061	11 724 187	12 182 599	4 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
	-9 783 933	-10 716 523	-11 109 584	
Kustannusvastaavuus-%	9 %	9 %	9 %	

Hallinto-oikeuksien maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 6 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 4 %. Laskelmissa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Hallinto-oikeuksien kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 22 % (22 % v. 2021). Hallinto-oikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 9 % (9 % v. 2021).

Taulukko 19. Käräjäoikeuksien tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2020	2021	2022	Muutos 2021/2022
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	35 425 240	35 402 107	32 150 921	-9 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	82 270	73 723	118 648	61 %
Tuotot yhteensä	35 507 511	35 475 830	32 269 569	-9 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 303	1 851	3 347	81 %
Henkilöstökustannukset	11 005 341	13 276 310	13 153 803	-1 %
Vuokrat	2 827	1 275	1 027	-19 %
Palvelujen ostot	577 247	652 367	622 914	-5 %
Muut erilliskustannukset	312 703	361 851	337 202	-7 %
Erilliskustannukset yhteensä	11 900 421	14 293 655	14 118 294	-1 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	37 538 765	39 856 828	40 296 009	1 %
Poistot	1 382 437	1 230 802	1 225 034	0 %
Korot				
Muut yhteiskustannukset	12 377 149	11 992 458	11 517 733	-4 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	51 298 351	53 080 087	53 038 776	0 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	63 198 772	67 373 742	67 157 070	0 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
	-27 691 261	-31 897 912	-34 887 500	
Kustannusvastaavuus-%	56 %	53 %	48 %	

Käräjäoikeuksien maksullisen toiminnan tuotot laskivat 9 % edelliseen vuoteen verrattuna. Maksulliseen toimintaan kohdistuvat kokonaiskustannukset pysyivät lähes ennallaan. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle asiaryhmäkohtaisesti maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Laajojen riita-asioiden kustannuksista on kohdennettu 81,0 % (78,7 % v. 2021), summaaristen riita-asioiden kustannuksista 93,4 % (94,7 % v. 2021), hakemusasioiden kustannuksista 42,2 % (44,1 % v. 2021) ja insolvenssiasioiden kustannuksista 29,5 % (29,0 % v. 2021). Käräjäoikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 48 % (53 % v. 2021).

Taulukko 20. Markkinaoikeuden tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2020	2021	2022	Muutos 2021/2022
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	799 530	914 700	738 820	-19 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 857	1 905	2 727	43 %
Tuotot yhteensä	801 387	916 605	741 547	-19 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Henkilöstökustannukset	821 445	674 256	462 260	-31 %
Vuokrat	19 779	8 464		-100 %
Palvelujen ostot	2 074	4 706	2 984	-37 %
Muut erilliskustannukset	243	850	131	-85 %
Erilliskustannukset yhteensä	843 541	688 277	465 374	-32 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 963 672	2 012 580	2 136 052	6 %
Poistot	738	31 582	27 803	-12 %
Korot				
Muut yhteiskustannukset	521 751	583 473	690 906	18 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2 486 161	2 627 636	2 854 760	9 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 329 703	3 315 912	3 320 134	0 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Kustannusvastaavuus-%	24 %	28 %	22 %	

Markkinaoikeuden maksullisen toiminnan tuotot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 19 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset pysyivät lähes ennallaan. Laskelmissa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Markkinaoikeuden kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 86 % (90 % v. 2021). Markkinaoikeuden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 22 % (28 % v. 2021).

Taulukko 21. Tuomioistuinten maksuperustelain mukaisen julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2020	2021	2022	Muutos 2021/2022
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 625 636	2 620 793	2 675 442	2 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	6 098	5 458	9 873	81 %
Tuotot yhteensä	2 631 734	2 626 251	2 685 315	2 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	455	865	464	-46 %
Henkilöstökustannukset	598 090	678 493	599 143	-12 %
Vuokrat				
Palvelujen ostot	18 073	11 307	6 626	-41 %
Muut erilliskustannukset	108 095	102 787	69 319	-33 %
Erilliskustannukset yhteensä	724 713	793 452	675 552	-15 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 729 796	1 719 237	1 541 629	-10 %
Poistot	81 109	68 431	57 589	-16 %
Korot				
Muut yhteiskustannukset	712 558	657 219	540 446	-18 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2 523 464	2 444 887	2 139 664	-12 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 248 177	3 238 338	2 815 216	-13 %
KUSTANNUKVASTAAVUUS				
Kustannusvastaavuus-%	81 %	81 %	95 %	

Vuoden 2016 alusta lukien maksuperustelain mukaisia julkisoikeudellisia tuomioistuinten suoritteita ovat haastemiehen suorittamat tiedoksiannot, tuomioistuinten luovuttamat todistukset, otteet ja jäljennökset, valat ja vakuudet sekä kuuluttamisesta sekä ääni- ja kuvatallenteista aiheutuvat kustannusten korvaukset. Edelliseen vuoteen verrattuna julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 2 %. Kokonaiskustannukset laskivat 13 % edelliseen vuoteen verrattuna. Taulukon 21 mukaisesti tuomioistuinten maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 95 % (81 % v. 2021).

1.6.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Tuomioistuinlaitoksessa ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2022.

1.7. Henkisten voimavarojen hallinta- ja kehittäminen

Tuomioistuinlaitoksessa toteutettiin 2022 yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa Hyvinvointi ja työolot tuomioistuimissa 2022-tutkimushanke. Tuomioistuinviraston tilaamassa tutkimuksessa kartoitettiin tuomioistuimissa työskentelevien kokemuksia omasta työstään, tarkemmin ottaen työn vaatimuksia ja voimavaroja sekä työhyvinvointia. Aineisto kerättiin sähköisellä kyselyllä keväällä 2022 ja tutkimushankkeeseen osallistui lähes 2000 tuomioistuinlaitoksessa työskentelevää. Verrattuna 13 vuoden takaiseen tutkimukseen työn kuormittavuus on lisääntynyt, mutta johtaminen ja työn itsenäisyys ovat kehittyneet suotuisaan suuntaan. Tutkimuksessa havaittiin keskeisinä työn kuormittavuutta lisäävinä tekijöinä mm. päätöksentekovaatimukset, työn määrällinen kuormittavuus sekä byrokratiavaatimukset. Viimeksi mainitut pitivät sisällään muun muassa tietojärjestelmiin liittyvät haasteet. Erilaiset työn vaatimukset olivat yhteydessä työuupumusoireiluun. Työn voimavaratekijöinä esille nousivat mm. palveleva johtaminen ja yhteisöllisyys. Työn voimavarat olivat yhteydessä myönteiseen hyvinvoinnin kokemukseen, työn imuun. Keskeisimpiä työn imun ennustavia tekijöitä olivat kodin myönteinen vaikutus työhön, työn tulosten näkeminen, oikeudenmukaiset käytännöt sekä työn kehittävyys ja monipuolisuus. Tutkimushankkeen loppuraportissa esitettyjen suositusten pohjalta käynnistetään sekä koko tuomioistuinlaitokselle suunnattuja yhteisiä kehittämistoimia että virastotasolla toteutettavia toimenpiteitä.

Edellisten vuosien tapaan henkilöstön vaihtuvuuden lisääntyminen on yleinen huolenaihe mm. osaamisen säilyttämisen sekä perehdyttämiseen kuluvan runsaan työajan vuoksi. Niukkojen henkilöresurssien vaikutus näkyy osin myös jaksamisen ongelmina. Tähän on pyritty löytämään keinoja mm. vakinaistamalla tiettyjä toiminnan kannalta kriittisiä ja pysyviä tehtäviä, joita tähän saakka on jouduttu hoitamaan määräaikaissäilytystyöjärjestelyin. Rekrytointi- ja pysyvyysaasteisiin pyritään löytämään keinoja myös oikeusministeriön keväällä 2023 käynnistämällä koko oikeushallinnon sektorille suuntautuvalla 2-vuotisella hankkeella. Etä- ja hybridityön lisääntyminen on osin tukenut työn tekemisen edellytyksiä niissä tehtävissä, missä se on ollut mahdollista, mutta samanaikaisesti vähentynyt vuorovaikutus on koettu joiltain osin työtehtäviä hankaloittavana ja kuormittavana.

Tietosuoja-, tietoturva- ja ICT-osaamista on kehitetty Tuomioistuinviraston järjestämällä koulutuksilla sekä kannustamalla henkilöstöä aktiivisesti hyödyntämään eOppivassa tarjolla olevia verkko-oppimissisältöjä. Lisäkuormitusta syntyy edelleen tietotekniikan ja -järjestelmien ongelma- ja vikatilanteiden sekä Valtorin ja ORK:n ICT-palvelujen viiveiden vuoksi.

Tuomioistuinviraston toimintakyky huolehtia tuomioistuinten riittävästä resursseista ja niiden oikeudenmukaisesta jakamisesta, yhteisten toimintatapojen ja -mallien suunnittelusta, tietojärjestelmien sujuvasta käyttöönnotosta ja tietoteknisen tuen toimivuudesta, erilaisten kehittämishankkeiden ja niihin liittyvien verkostojen koordinoinnista edellyttäisi myös edelleen lisäresursointia.

Tuomioistuinviraston järjestämä koulutus tuomioistuimille

Vuonna 2022 Tuomioistuinviraston järjestämä koulutus toteutui pääsääntöisesti Tuomarinkoulutuslautakunnan vahvistaman koulutussuunnitelman ja budjetin puitteissa. Koulutusta järjestetään kaikille henkilöstöryhmille, kuitenkin hieman lainkäyttöhenkilöstön osaamisen kehittämiseen painottuen.

Vuonna 2022 järjestetystä koulutuksesta suuri osa toteutettiin etäyhteyksin tai ns. hybridimallilla. Lähikoulutuksia pystyttiin järjestämään jo enemmän kuin edeltävinä kahtena koronavuotena. Edelliseen vuoteen verrattuna lyhyiden webinaarityyppisten koulutusten määrässä oli jonkin verran kasvua.

Perinteiseen tapaan koulutuksista saadut palautteet olivat kiitettävällä tasolla. Suurimmasta osasta kokonaisarvosana yli 4 (asteikolla 1-5).

Vuonna 2022 oli yhteensä 145 koulutuspäivää (2021: 166 päivää; 2020: 163 päivää) ja koulutuksiin osallistui 3 102 henkilöä (2021: 5 895 hlöä; 2020: 4 642 hlöä).

1.8. Tilinpäätösanalyysi

1.8.1. Rahoituksen rakenne

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön rahoitus muodostui vuonna 2022 kokonaisuudessaan talousarviorahoituksesta. Kirjanpitoyksikön menoihin oli käytettävissä kertomusvuonna oikeusministeriön pääluokan 25 määrärahoja yhteensä 426,4 miljoonaa euroa. Määrärahoista 390,6 miljoonaa euroa on vuoden 2022 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja ja 35,8 miljoonaa euroa edelliseltä vuodelta siirrettyjä määrärahoja. Muiden pääluokkien määrärahoja oli käytettävissä yhteensä 0,4 miljoonaa euroa.

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö on esitetty taulukossa 22. Käytettävissä olleista määrärahoista virastojen toimintamäärärahoja oli yhteensä 318,3 miljoonaa euroa. Lisäksi virastojen toimintamomenteilta on tilijaottelussa osoitettu Oikeusrekisterikeskukselle (ORK) yhteensä 35,5 miljoonaa euroa tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön ICT-kulujen maksamiseen.

Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahasta oli vuoden 2022 määrärahasta osoitettu Vaasan hallinto-oikeuden käyttöön ympäristölupa-asioihin yhteensä 500 000 euroa ja vuoden 2021 määrärahasta 250 000 euroa, mikä siirtyi vuodelta 2021 kokonaisuudessaan käytettäväksi vuonna 2022. Virastojen toimintamenojen ja tuottavuusmäärärahan lisäksi käytettävissä olivat oikeusministeriön pääluokasta seuraavat määrärahat: erityismenot, yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset ja oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot. Työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloilta käytettiin palkkaperusteisia työllistämistukimäärärahoja yhteensä 485 000 euroa.

Taulukko 22. Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö vuonna 2022 (KPY 155 Tuomioistuinlaitos)

	Edellisiltä vuosilta siirt. määrärahat	Vuoden 2022 talousarvio (TA+LTA)	Käytettävissä yhteensä v. 2022	Käytetty vuonna 2022	Siirretty vuodelle 2023
Korkeimman oikeuden toimintamenot	1 743 574	8 784 000	10 527 574	8 731 785	1 795 789
Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	5 127 553	13 435 000	18 562 553	11 753 829	6 808 724
Muiden tuomioistuinten toimintamenot	28 717 933	260 466 000	289 183 933	261 881 216	27 302 717
Tuomioistuinlaitoksen toimintamenot yhteensä	35 839 060	282 685 000	318 274 060	282 366 830	35 907 230
Erityismenot		9 614 825	9 614 825	9 614 825	
Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	250 000	500 000	750 000	733 025	16 975
Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset		84 213 000	84 213 000	80 613 289	
Oikeusministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot		13 550 090	13 550 090	13 550 090	
Oikeusministeriön hallinnonala yhteensä	36 089 060	390 562 915	426 401 975	386 878 059	35 924 205
Työ- ja elinkeinoministeriö		306 603	306 603	306 603	
Sosiaali- ja terveysministeriö		108 733	108 733	108 733	
Muut hallinnonalat yht.		415 336	415 336	415 336	
Määrärahat yhteensä	36 089 060	390 978 251	426 817 312	387 293 395	35 924 205

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön toimintamäärärahat muodostuivat korkeimman oikeuden, korkeimman hallinto-oikeuden sekä muiden tuomioistuinten toimintamenoista. Korkeimman oikeuden toimintamenojen vuoden 2022 alkuperäisessä talousarviossa ei tapahtunut merkittävää muutosta vuoteen 2021 verrattuna. Vuoden 2022 II lisätalousarviossa korkeimman oikeuden toimintamenoihin myönnettiin lisäystä 110 000 euroa johtuen palkkausten tarkistuksista ja oikeushoidon turvaamisesta. Lisäksi Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) käytössä olevalta Korkeimman oikeuden toimintamäärärahalta siirrettiin 74 000 euroa tuomioistuinlaitokselle osoitetulle vastaavalle momentille. Summa vastaa ORK:n vuonna 2021 käyttämättä jäänyttä ja seuraavalle vuodelle siirtämäänsä summaa.

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenojen vuoden 2022 alkuperäisessä talousarviossa ei tapahtunut merkittävää muutosta vuoteen 2021 verrattuna. Vuoden 2022 II lisätalousarviossa korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenoihin tehtiin lähes 1,2 miljoonan euron lisäys. Tästä 1,0 miljoonaa euroa aiheutui turvapaikanhakijoiden oikeusturvan varmistamisesta ja loput palkkausten tarkistuksista sekä oikeushoidon turvaamisesta. Lisäksi Oikeusrekisterikeskuksen käytössä olevalta korkeimman hallinto-oikeuden toimintamäärärahalta siirrettiin 101 000 euroa

tuomioistuinlaitokselle osoitetulle vastaavalle momentille. Summa vastaa ORK:n vuonna 2021 käyttämättä jäänyttä ja seuraavalle vuodelle siirtämäänsä summaa.

Muiden tuomioistuinten toimintamenojen alkuperäinen talousarvio pieneni vuoteen 2021 verrattuna 3,0 miljoonaa euroa. Merkittävimmät muutoksen taustalla vaikuttaneet lisäykset määrärahaan johtuivat mm. palkkojen tarkistuksista, videoneuvottelulaitteiden määrän lisäämisestä, tuomioistuinten käsittelyaikojen lyhentämistavoitteesta sekä näytön lisäämisestä käräjäoikeuksiin. Vähennykset taas liittyivät turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan ja perheenyhdistämiseen, vesi- ja ympäristöasioiden ruuhkan purkuun, hallinnonalan IT-palveluiden keskittämiseen sekä AIPA-hankkeen rahoituksen siirtämiseen momentille 28.70.20 – Tuottavuuden edistäminen.

Vuoden 2022 II ja IV lisätalousarvioissa muiden tuomioistuinten toimintamenoihin myönnettiin nettolisäystä yhteensä 9,4 miljoonaa euroa. Lisäyksiä huomioitiin 3,3 miljoonaa euroa oikeudenkäyntiasioiden koronaruuhan purkamiseen, 2,5 miljoonaa euroa turvapaikan hakijoiden oikeusturvan varmistamiseen, 2,3 miljoonaa euroa palkkausten tarkistuksiin, 1,0 miljoonaa euroa oikeudenhoidon turvaamiseen ja 1,5 miljoonaa euroa hallinto-oikeuksien ympäristö-, maankäyttö- ja rakennusasioiden käsittelyaikojen lyhentämiseen sekä vähennyksiä 900 000 euroa Euroopan patenttituomioistuimen jäsenmaksun siirtona momentille 25.01.01. ja 280 000 euroa todisteiden manuaaliseen erittelyyn liittyvästä siirrosta momentille 25.30.01. Lisäksi Oikeusrekisterikeskuksen käytössä olevalta muiden tuomioistuinten toimintamenoäärärahalta siirrettiin 3 988 000 euroa tuomioistuinlaitokselle osoitetulle vastaavalle momentille. Summa vastaa ORK:n vuonna 2021 käyttämättä jäänyttä ja seuraavalle vuodelle siirtämäänsä summaa. Tuomioistuinlaitoksen toimintamenojen talousarvio vuosilta 2021 ja 2022 on esitelty taulukossa 23.

Taulukko 23. Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön (KPY 155) toimintamenojen talousarvio vuosina 2021-2022

	Tilijaottelun mukainen talousarvio 2021 (TA + LTA)	Tilijaottelun mukainen talousarvio 2022 (TA + LTA)	Muutos -%
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot	8 569 248	8 784 000	2,5 %
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	12 495 382	13 435 000	7,5 %
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot	259 867 365	260 466 000	0,2 %

1.8.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviot

Tuomioistuinelaitoksen kirjanpitoyksikön määrärahojen käyttö on esitetty taulukossa 22. Pääluokan 25 määrärahoja käytettiin tuomioistuinelaitoksen kirjanpitoyksikössä 386,9 miljoonaa euroa. Tästä virastojen toimintamenojen osuus oli 282,4 miljoonaa euroa ja oikeusministeriön pääluokan muiden määrärahojen osuus yhteensä 104,5 miljoonaa euroa. Nettobudjetoiduille toimintamomenteille kirjattiin varainhoitovuoden aikana tuloja yhteensä 860 000 euroa eli 170 000 euroa talousarviota vähemmän. Muiden pääluokkien määrärahoja kirjanpitoyksikössä käytettiin yhteensä 415 000 euroa.

Oikeusrekisterikeskus käytti ICT-menojen kattamiseen heille osoitetuista tuomioistuinelaitoksen toimintamenoista yhteensä 30,7 miljoonaa euroa, mikä oli 2,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Yksityisille oikeusavustajille maksettiin korvauksia momentilta 25.10.50 tuomioistuinelaitoksen kirjanpitoyksikön osalta 80,2 miljoonaa euroa sekä korvauksiin liittyviä korkoja 431 000 euroa. Kertomusvuoden alussa kyseistä määrärahaa oli kirjanpitoyksikölle talousarviossa osoitettu 83 485 000 euroa, mutta II lisätalousarviossa määrärahalle myönnettiin lisäystä 728 000 euroa turvapaikanhakijoiden oikeusavun varmistamiseksi.

Arviomäärärahamomentin 25.01.20.3 Muut erityismenot käyttö kasvoi edellisvuoteen verrattuna 0,4 miljoonaa euroa ollen yhteensä 9,6 miljoonaa euroa. Muutos johtui tulkkaus- ja käännöspalveluiden ja edunvalvontapalkkiomenojen kasvusta.

Vuodelle 2022 siirrettiin edelliseltä vuodelta määrärahoja yhteensä 36,1 miljoonaa euroa, josta 35,8 miljoonaa oli toimintamenoja ja 250 000 euroa oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahasta ympäristölupa-asioihin vuoden 2021 lopulla myönnetty määräraha. Tuottavuusmäärärahojen käyttöä seurataan ja niistä raportoidaan erikseen mm. Valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin ohjeistamien mallien mukaisesti.

Vuodelle 2023 siirtyi toimintamenoja yhteensä 35,9 miljoonaa euroa.

1.8.3. Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Tuomioistuinelaitoksen kirjanpitoyksikön vuoden 2022 toiminnan tuotot olivat 38,2 milj. euroa, mikä oli 2,6 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä tilikautena. Toiminnan kulut olivat 298,7 milj. euroa, mikä oli 6,6 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Tilikauden kulujäämä kasvoi edellisvuoden 344,4 milj. eurosta 354,5 milj. euroon.

Toiminnan tuotot

Tilikauden 2022 tuotoista suurin osa muodostui maksullisen toiminnan tuotoista, joita oli 37,5 milj. euroa (2021: 40,1 milj. euroa). Näistä tuotot erillislakien mukaisista suoritteista olivat 35,8 milj. euroa ja tuotot maksuperustelain mukaan hinnoitelluista suoritteista 2,7 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tileistä poistoja kirjattiin 1,0 milj. euroa, mikä vähensi kokonaistuottoja.

Toiminnan kulut

Tuomioistuinelaitoksen kirjanpitoyksikön toiminnan kulut vuodelta 2022 on eritelty taulukossa 24.

Kirjanpitoyksikön merkittävimmät toiminnan kulut muodostuivat henkilöstökuluista sekä vuokrista ja palvelujen ostoista. Henkilöstökulut, joihin sisältyvät palkat, palkkiot ja lomapalkkavelan muutos henkilösivukuluineen, olivat kertomusvuonna 226,7 milj. euroa ollen 75,9 % tuomioistuinelaitoksen

toimintakuluista (2021: 75,5 %). Henkilöstökulujen kasvuun vuoteen 2021 verrattuna vaikutti sopimuksen mukainen yleiskorotus. Lisäksi lomapalkkavelan kokonaisvaikutus kasvatti henkilöstökuluja 1,7 milj. euroa vuoteen 2021 verrattuna. Oikaisuerinä henkilöstökuluihin sisältyy sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja muiden vastaavien lakien mukaisia palautuksia 2,3 milj. euroa.

Vuokria kirjattiin kertomusvuonna 36,1 milj. euroa, mikä oli 0,6 milj. enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2022 vuokramenoista toimitilavuokrien osuus oli 35,6 milj. euroa. Vuokramenojen kasvua selittää pääosin indeksikorotukset.

Palveluostoja kirjattiin kertomusvuonna 25,4 milj. euroa (2021: 26,0 milj. euroa). Palveluostojen suurimmat kuluerät valtion liikekirjanpidon (lkp) tilikartan jaottelun mukaisesti olivat toimistopalvelut, henkilöstöpalvelut, puhtaanapito- ja pesulapalvelut sekä muut palvelut. Toimistopalveluiden kuluja oli 6,1 milj. euroa, joista 2,2 milj. euroa kohdentui postin palveluihin ja 3,2 milj. euroa talous- ja henkilöstöhallinnon palvelun ostoihin Palkeilta. Palkeiden kulut nousivat n. 185 000 euroa edellisvuoteen verrattuna.

Palveluostojen henkilöstöpalveluiden kulut olivat 2,9 milj. euroa sisältäen työterveyshuollon kustannusten palautuksia 728 000 euroa. Työterveyspalveluiden bruttomenot olivat 2,1 milj. euroa. Koulutuspalveluiden kulut olivat 460 000 euroa ja virkistyspalveluiden 630 000 euroa.

Palveluostojen muihin palveluihin kirjattiin kertomusvuonna 14,2 milj. euroa. Käännös- ja tulkkauspalveluiden kulut nousivat edellisvuoteen verrattuna 400 000 euroa ollen vuonna 2022 yhteensä 4,8 milj. euroa. Vartiointi- ja turvallisuuspalveluihin käytettiin 3,4 milj. euroa. Asiantuntija- ja tutkimuspalveluihin kirjattiin 2,4 milj. euroa ja muihin palveluihin 2,2 milj. euroa, joista suurin osa oli todistelukustannuksia. Lisäksi palveluostojen puhtaanapito- ja pesulapalveluihin kirjattiin 1,8 milj. euroa.

Palveluostojen muutoksiin vuoteen 2021 verrattaessa vaikuttivat merkittävimmin käännös- ja tulkkauspalvelut, asiantuntija- ja tutkimuspalvelut sekä Palkeiden palvelut kustannuksia nostavasti sekä kustannuksia vähentävästi todistelukustannukset ja postipalvelut. Lisäksi vuonna 2021 pidetty Liberian sotarikosoikeudenkäynnin käräjäoikeuskäsittely nosti vertailuvuoden palveluostoja.

Taulukko 24. Tuomioistuinlaitoksen toiminnan kulut vuosina 2021-2022

Tuomioistuinlaitos	Kulurakenne	2021	%	2022	%
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 098 990	1,1	2 925 953	1,0
	Henkilöstökulut	220 555 051	75,5	226 684 937	75,9
	Vuokrat	35 504 588	12,1	36 099 139	12,1
	Palvelujen ostot	25 955 696	8,9	25 395 549	8,5
	Muut kulut	2 015 246	0,7	2 727 232	0,9
	Valmistus omaan käyttöön	-421 950	-0,1	-490 087	-0,2
	Poistot	5 542 131	1,9	5 401 408	1,8
	Yhteensä	292 249 751	100,0	298 744 131	100,0

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot sisältävät myyntisaamisten viivästysmaksu- ja viivästyskorkotuottoja 142 000 euroa sekä 41 000 euroa valtiolle tuloutettuja todistelukorvauksia, joita ei Valtiokonttorin tilauksesta perintään -prosessin hyvien käytäntöjen mukaisesti ole pystytty maksamaan asiakkaalle. Rahoituskuluja oli yhteensä 432 000 euroa, joista 431 000 euroa oli tuomioistuimien syytteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvauksista maksettuja korkoja ja loput tavanomaisia viivästysmaksuja

Toiminnan tuotot

Satunnaisten tuottojen ja kulujen nettosumma oli 6 000 euroa, josta tuottoja oli 25 000 euroa ja kuluja 19 000 euroa.

Siirtotalouden kulut

Siirtotalouden kuluihin kirjattiin 80,2 milj. euroa (2021: 79,7 milj. euroa). Kulut ovat kokonaisuudessaan yksityisille oikeusavustajille maksettavien korvausten momentille 25.10.50 kirjattavia korvauksia.

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista sisältää perityt arvonlisäverot ja suoritettut arvonlisäverot. Perityt arvonlisäverot olivat 4 600 euroa (2021: 4 300 euroa) ja suoritettut arvonlisäverot 13,6 milj. euroa (2021: 13,3 milj. euroa).

1.8.4. Tase

Taseen loppusumma oli 32,2 milj. euroa (2021: 36,1 milj. euroa) tilikauden päättyessä 31.12.2022.

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo oli varainhoitovuoden lopussa 23,8 milj. euroa (2021: 27,6,2 milj. euroa). Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot olivat 5,4 milj. euroa.

Aineettomien hyödykkeiden tasearvo oli 21,5 milj. euroa (2021: 25,6 milj. euroa) ja se koostui itse valmistetuista ja teetetyistä tietojärjestelmistä (4,8 milj. euroa) sekä keskeneräisistä aineettomista käyttöomaisuushankinnoista (16,7 milj. euroa).

Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat sisälsivät syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan AIPA-tietojärjestelmän valmistuksesta kertomusvuoden loppuun mennessä syntyneet kulut. Kertomusvuonna tuomioistuinlaitoksen omaa valmistusta aktivoitiin taseeseen 490 000 euroa. Lisäksi Oikeusrekisterikeskus aktivoi omaan taseeseensa AIPA-hankkeen oman valmistuksensa osuuden, josta tehdään hallinnan siirto tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoon AIPA-hankkeen valmistuessa.

1.9. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäisen valvonnan yleiset järjestelyt

Yleisistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyistä on määrätty valtion talousarviosta annetun asetuksen 69–69 b §:n mukaisesti kirjanpitoyksikön taloussäännössä. Sisäisellä valvonnalla on tarkoitus varmistaa, että kirjanpitoyksikössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt. Sisäinen valvonta toteutetaan osana toiminnan johtamis-, ohjaus-, seuranta- ja raportointimenettelyjä sekä toimintaprosesseihin ja –järjestelmiin sisältyvinä tehtävien eriyttämis- ja kontrollitoimenpiteinä.

Sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki tuomioistuinlaitoksen organisaatiotasot virastojen työjärjestyksissä sekä kirjanpitoyksikön taloussäännössä määrättyjen tehtävien ja vastuusuhteiden mukaisesti. Sisäisen valvonnan asianmukaisuuden ja riittävyyden varmistamiseksi kirjanpitoyksikköön kuuluvat virastot arvioivat myös oman organisaationsa sisäisen valvonnan toimivuutta ja huolehtivat tarvittaessa sisäisten tarkastusten toimeenpanosta.

Tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n mukaisesti hovioikeudet valvovat tuomiopiirinsä käräjäoikeuksien toimintaa. Hovioikeudet laativat valvonnan yhteydessä havaitsemistaan huomioista kertomuksen ja toimittavat sen tiedoksi valtioneuvoston oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle. Tarkastuksen toimittamisesta on tarkemmat määräykset kunkin hovioikeuden työjärjestyksessä.

Tuomioistuinvirasto on valtion talousarviosta annetun asetuksen 70 §:n mukaisesti järjestänyt sisäisen tarkastuksen siten, että sisäisen tarkastuksen vastuuvirkamiehenä toimii viraston riskienhallintapäällikkö. Tässä tehtävässä riskienhallintapäällikkö toimii suoraan tuomioistuinviraston ylijohtajan alaisuudessa. Johtokunnanvahvistamassa sisäisen tarkastuksen ohjesäännössä on annettu tarkemmat määräykset sisäisen tarkastuksen menettelyistä ja asemasta.

Sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilön tehtävänä on edelleen kuluneena vuonna ollut Tuomioistuinviraston osastojen ja tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön muiden virastojen tukeminen ja koordinointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyjen kehittämisessä. Yhteistyössä ja koordinaatiossa on pyritty huolehtimaan siitä, että eri osapuolten roolit ja vastuut pysyvät selkeinä.

Tuomioistuinviraston sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilö on osallistunut oikeusministeriön hallinnonalan sisäisen tarkastuksen yhteistyöhön, jonka tavoitteena on tukea hallinnonalan virastojen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestelyjen ja menetelmien kehittämistä ja koordinaatiota.

Sisäisen valvonnan kyselyn toteutus tuomioistuinlaitoksessa

Tuomioistuinlaitoksen virastojen sisäisen valvonnan arvioinnit on toteutettu tuomioistuimille Webropol-verkkokyselyllä. Kyselyn aiheet ja kysymykset on laadittu valtiovarainministeriön controller-yksikön julkaiseman arviointikehikon pohjalta. Kehikkoa on muokattu viraston ohjaus- ja johtamisjärjestelmän, terminologian ja toiminnan luonteen mukaisesti ottaen huomioon myös ajankohtaisen tilanteen tuomat lisähaasteet. Tuomioistuinviraston kysely poikkesi viraston erilaisesta tehtävästä sekä toimintarajapinnoista johtuen jonkin verran tuomioistuimille teetetystä kyselystä.

Controller-yksikön kansainvälistä COSO-mallia noudattavassa arviointikehikossa on käsiteltävinä alueina ohjausympäristö (johtaminen, ohjeistus, arvot), riskien arviointi, valvontatoimenpiteet, tieto ja sen käsittely sekä viestintä ja toiminnan seuranta-toimenpiteet. Arvioitavat asiat koskivat viraston toimintaa, rakenteita, ohjeistusta sekä keskeisiä prosesseja, raportointia ja tiedotusta sekä keskeisiin riskeihin liittyviä kysymyksiä.

Kysely lähetettiin tuomioistuimille vastattavaksi elokuussa. Käräjä-, hovi- ja hallinto-oikeuksien vastauksista laadittiin linjakohtaisia yhteenvetoja ennen tulosneuvottelujen alkua. Verkkokyselyn vastauksista koottiin yhteenvetoja ja ne annettiin virastojen ja tulosohjaajien käyttöön toiminnan kehittämistä silmällä pitäen. Osaa vastauksista käsiteltiin tulosneuvottelujen yhteydessä.

Tuomioistuinviraston kysely annettiin viraston johdolle täytettäväksi lokakuussa. Viraston vastaukset kirjattiin joulukuussa. Tuomioistuinviraston osalta kyselyssä keskityttiin riskien tunnistamiseen siten, että osastoittain kerättiin riskejä ja niiden käsittelyn tilannetta.

Yleisesti

Vuoden aikana Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaa vastaan sekä sen seuraukset olivat asioita, jotka dominoivat vuoden uutisointia. Suoranaista vaikutusta tuomioistuinlaitoksen toimintaan ei ollut samalla tapaa kuin aikaisemmalla pandemian aiheuttamalla kriisillä. Välillisesti oli jotain havaittavissa vuoden 2022 aikana, kuten komponenttipulasta johtuvat tietotekniikan pidenneet toimitusajat, hintojen nouseminen sekä esimerkiksi varoitukset mahdollisesta energiapulasta. Tuomioistuimissa on myös, osittain sodasta johtuen, vuoden aikana päivitetty valmiussuunnitelmia.

Tuomioistuinlaitoksessa työntekijöille suositeltiin pandemian aikana etätönn käyttöä. Vaikka pandemia on väistynyt, etätönn osuus on pysynyt korkeammalla tasolla kuin pandemiaa edeltävänä aikana. Tällä asialla voi jatkossa olla merkitystä, jos etä- ja läsnätyönn sovittaminen on vaikeaa ja se alkaa vaikuttamaan esimerkiksi organisaation tehokkuuteen häiritsevästi.

Tuomioistuimissa tehdyn kyselyn tulokset

Riskiarvioissa nostettiin jälleen tässä kyselyssä suurimpina esiin lähes kaikkia tuomioistuimia yhdistävinä huolina henkilöstönn jaksamiseen sekä vaihtuvuuteen liittyvät asiat. Tavoitteena on kuitenkin pystyä vähentämään henkilökunnan psykososiaalista kuormitusta ja parantaa työhyvinvointia. Tämä voi myös tarkoittaa muutoksia virastojenn rakenteisiin ja tapaan tehdä töitä.

Tuomioistuintenn toiminnan keskeiset riskit liittyvät tietoturvaan, tietotekniikkaan ja digitalisaatioon. Haitat sähköistenn järjestelmien puutteellisesta ja vaihtelevasta toimintavarmuudesta ovat nyt lisääntyneen käytönn myötä korostuneet. Sähköistenn työskentelytapojenn ja asianhallintajärjestelmien myötä työ on tullut täysin riippuvaiseksi toimivista laitteista, ohjelmista ja ennen kaikkea tietoliikenneyhteyksistä sekä sähköstä. Näidenn asioidenn osalta tuomioistuintenn vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset. ICT-järjestelmien käytettävyyteen, luotettavuuteen ja toiminnan jatkuvuuteen on myös jatkossa kiinnitettävä huomiota.

Sähkönn laatuun ja saatavuuteen liittyvät uhkat nousivat yleisen sähköpula keskusteluidenn myötä esiin, kun mahdolliseen varautumiseen ja häiriöttömm sähkönn varmistamiseen liittyvät asiat koettiin toiminnalle kriittisiksi. Todettiin, että sähkökatko käytännöissä lopettaa useat työprosessit tuomioistuimissa, koska siirtyminen manuaaliseen käsittelyyn on usein vain teoreettinen vaihtoehto. Käsiteltävä tieto on vain sähköisesti tietojärjestelmissä.

Tuomioistuintenn toimintaa kuvaavat tilastotiedot sekä niiden pohjalta tehdyt johtopäätökset ja korjaustoimet auttavat tuomioistuimia hallitsemaan tavoitteidenn saavuttamista ja toimintaprosesseja uhkaavia riskejä. Tilastot eivät kuitenkaan aina ole riittävänn ajantasaiset, koska ne kootaan kuukausittain jälkikäteen. Tuomioistuimiin kaivataan myös lisää tiedolla johtamiseen liittyvää koulutusta, jossa huomioitaisiin saatavilla oleva data ja sen tulkintamahdollisuudet sekä miten kerättyä tietämystä voitaisiin hyödyntää johtamisessa ja mittaamisessa.

Yleisesti kyselynn vastauksissa todettiin, että virastojenn ohjeistukset ja toimintaa ohjaavat määräykset, säännöt ja ohjeet ovat tunnistettu ja niitä pidetään ajan tasalla. Henkilöstöä perehdytetään ohjeistoon ja ne ovat tarpeen tullen kaikkien nähtävillä.

Tuomioistuinvirastossa tehdyn kyselyn tulokset

Keskeisin uhka virastönn käytännönn työssä on resurssipula sekä suuri riippuvuus yksittäisistä virkamiehistä, kun useimpienn tehtävälueidenn tehtäviä hoitaa vain yksi vastuuvirkahenkilö. Tämä myös johtaa yksittäistenn henkilöidenn ylikuormittumiseen. Pääosin sijaistukset ja varajärjestelyt on sovittu ja kunnossa. Edelleen on kuitenkin resurssipulasta johtuvia tehtäväkokonaisuuksia, joihin ei ole voitu osoittaa sijaista. Pitää myös tiedostaa, että pienenä organisaatioon ja niukoilla resursseilla saattaa syntyä myös tilanteita, joissa vaarallisia työyhdistelmiä ei voi välttää.

Tuomioistuinvirastolle ulkopuolelta (esim. ministeriö) asetetut aikataulut yhdessä kuormittumisen kanssa voivat aikaansaada tilanteen, jossa päätöksenteon tarvitsema asioidenn asianmukainen käsittely kärsii.

Henkilöstön osaaminen on kuitenkin pääosin kunnossa, mutta suuri työmäärä vaikeuttaa pidemmällä tähtäimellä myös osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä.

Viraston rakenne on selkeä ja varsin perinteinen. Osastojen rajat pyritään myös pitämään hyvällä tavalla näkymättöminä niin, että asioita pyritään hoitamaan tarvittaessa myös osastorajojen yli.

Tuomioistuinvirastossa tietojärjestelmien kehittämisessä painitaan jatkuvasti tiedonhallintaan ja tietosuojaan liittyvien epäselvyyksien kanssa. Ongelmien juurisyynä on vaikeasti tulkittava lainsäädäntö ja tämä heijastuu myös siihen nojautuviin ohjeisiin, määräyksiin ja päätöksiin. Viraston toiminta on kuitenkin ollut omiaan vähentämään epäselvyyttä.

Tuomioistuinviraston rooli ja tehtävät suhteessa muihin toimijoihin ovat vielä osin täsmentymättömät. Selkein esimerkki liittyy tietohallintoon, jossa Tuomioistuinviraston ohella keskeisessä roolissa ovat Oikeusrekisterikeskus, oikeusministeriö ja Valtori. Roolien selkeyttäminen edellyttää yhteisymmärrystä mainittujen tahojen kanssa ja mahdollisesti myös lainmuutoksia. Tuomioistuinviraston omat tavoitteet ovat myös osin olleet selkiintymättömiä, mutta käynnissä oleva tietohallintostrategiatyö on keino niiden kirkastamiseksi.

Oikeusministeriön suorittamat tarkastukset

Oikeusministeriön johdolla suoritettiin vuoden 2022 aikana kaksi tarkastusta, joihin osallistuivat hallinnonalan organisaatiot mukaan lukien Tuomioistuinvirasto.

Tarkastus liittyen ICT:n ja digitalisoinnin kustannuksiin:

Digitalisaatioon investoimista tulee jatkaa, jotta tuomioistuinlaitos pystyy vastaamaan ympäröivän maailman ja uusien sukupolvien digitalisaation vaatimuksiin. ICT-menoja ei tule kuitenkaan itsearvioisesti leikata, mutta menoja tulee hallita ja seurata tarkasti sekä huolehtia siitä, että menot eivät kasva hallitsemattomasti. AIPA:n jatkokehittämisessä tulee panostaa niihin kokonaisuuksiin, jotka tuottavat eniten hyötypotentiaalia. Valtorin palvelujen paremmalla hallinnalla ja läpinäkyvämmällä menojen seurannalla sekä palvelujen virtaviivaistamisella voidaan säästää ICT-menoissa ja samalla tehostaa toimintaa.

Oikeusministeriön hallinnonalan rakenteesta ja yhteistoiminnasta sekä asioiden prosessimaisen etenemisestä johtuen haasteena on, että eri organisaatioiden ja toimijoiden vastuiden rajat poikkeavat hieman eri tietojärjestelmien osalta toisistaan. Näin on tuomioistuintoimintaa koskevien järjestelmien osalta esimerkiksi syyttäjien ja tuomioistuimien välillä. Hallinnonalalla myös Oikeusrekisterikeskus on tärkeässä ja keskeisessä roolissa tuottaessaan lakisäätteisiä palveluita eri sektoreille.

Tiedonhallinnan järjestämistä ja tiedonhallinnan lain toimeenpanoa koskeva tarkastus:

KPMG:n toteuttaman kyselyn perusteella tiedonhallinnan järjestämistä koskevat vaatimukset ovat Tuomioistuinvirastossa vähintäänkin kohtuullisesti hallinnassa, ja lain toimeenpano on edennyt hyvin.

Arviointi- ja vahvistuslausuma

Voidaan katsoa, että kokonaisuutena kirjanpitoyksikön sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät talousarvioasetuksessa säädetyt toiminnan tuloksellisuuden varmistamista, laillisuutta, varojen turvaamista sekä tietojen oikeellisuutta ja riittävyttä koskevat tavoitteet.

Tuomioistuinlaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden varmistamisessa ja kehittämisessä ovat lähivuosina tarpeen toimenpiteet, joilla ohjataan ja tuetaan virastoja. Tehdyn arvioinnin mukaan merkittävimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistarpeet ovat:

1. Huolehditaan Tuomioistuinviraston organisaation ja prosessien toimivuudesta, työ- ja toimintatapojen jalkauttamisesta sekä niiden pitkäjänteisestä kehittämisestä viraston strategian mukaisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään vastuiden selkeyteen, sijaisuusjärjestelyihin, riittävän yhteistyön ja koordinaation vahvistamiseen sekä keskeisten ohjeiden ajantasaisuuteen ja selkeyteen.

2. Kehitetään Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten toimintatapoja pitämällä esillä arvoja ja hyvän hallinnon periaatteita sekä panostamalla viestintään ja arvojen näkyvyyteen päivittäisessä käytännön virkatyössä. Tuodaan asiaa esille erityisesti henkilöstön perehdyttämisessä sekä esimies-alaiskeskusteluissa.

3. Jatketaan tärkeimpien ICT-hankkeiden läpivientiä. Panostetaan hankkeiden, ja erityisesti nyt loppusuoralla olevan AIPA-hankkeen ohjaukseen ja valvontaan sekä tehostetaan muutosjohtamista ja ylläpidetään toimintatapoja ICT-hankkeiden riskien ennakoimiseksi, havaitsemiseksi ja hallitsemiseksi riittävän ajoissa. Huolehditaan siitä, että tietosuojan sekä tieto- ja kyberturvallisuuden huomioiminen on kiinteä osa tietojärjestelmien ja toiminnan uudistamista.

Arviointi- ja vahvistuslausuma on valmisteltu Tuomioistuinviraston ylijohtajan johdolla. Sisäinen tarkastus on käynyt lausuman lävitse ja toteaa, että lausumassa esitetty arvio vastaa sisäiselle tarkastukselle muodostunutta kuvaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Lausuma on hyväksytty toimintakertomuksen käsittelyn yhteydessä.

1.10. Arviointien tulokset

Vuonna 2022 kirjanpitoyksikköön kuuluvasta toiminnasta ei tehty valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 65 § 1 momentin 8 kohdassa (1786/2009) tarkoitettua laajempaa vaikutusten ja tuloksellisuuden arviointia.

1.10.1. Yhteenvedo havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä

Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2022 aikana ei ilmennyt ilmoitettavia virheitä tai väärinkäytöksiä.

Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2022 aikana ei tehty valtiontukien tai rahoituksen varojen takaisinperintöjä.

2. Talousarvion toteumalaskelma

Taulukko 25. Talousarvion toteumalaskelma tulomomentit

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		4 274,17	4 573	4 573,20	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	4 274,17	4 573	4 573,20	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		40 190 568,68	45 134 402	37 567 679,36	-7 566 722,31	83
12.25.10.	Tuomioistuintulot (nettobud)	39 970 895,70	44 900 000	37 333 277,69	-7 566 722,31	83
12.25.99.	Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot (nettob)	88 130,39	131 102	131 101,56	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset		4 375	4 374,65	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	75 052,13	131 542	131 542,59	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		40 194 842,85	45 138 975	37 572 252,56	-7 566 722,31	83

Taulukko 26. Talousarvion toteumalaskelma menomomentit

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				Käyttö 2022	Siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25. Oikeusministeriön hallinnonala		383 609 723,30	390 562 915	351 038 999,13	35 924 204,38	386 963 203,51	3 599 711,44	35 839 060,14	319 024 060,14	283 099 855,76	35 924 204,38
25.01.20.	Erityismenot (A)	9 248 529,94	9 614 825	9 614 825,43		9 614 825,43	0,00				
	25.01.20.3. Muut erityismenot (KPY)	9 248 529,94	9 614 825	9 614 825,43		9 614 825,43	0,00				
25.01.21.	Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2)	250 000,00	500 000	483 024,84	16 975,16	500 000,00	0,00	250 000,00	750 000,00	733 024,84	16 975,16
	25.01.21.2. Ympäristölupa-asiat (RRF pilari1) (EK) (varattu)	250 000,00	500 000	483 024,84	16 975,16	500 000,00	0,00	250 000,00	750 000,00	733 024,84	16 975,16
25.01.29.	Oikeusministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (A)	13 263 318,56	13 550 090	13 550 089,52		13 550 089,52	0,00				
25.10.01.	Korkeimman oikeuden toimintamenot (S2) (nettobud)	8 569 248,00	8 784 000	6 988 211,27	1 795 788,73	8 784 000,00	0,00	1 743 574,35	10 527 574,35	8 731 785,62	1 795 788,73
25.10.02.	Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (S2) (nettobud)	12 495 382,00	13 435 000	6 626 276,40	6 808 723,60	13 435 000,00	0,00	5 127 552,63	18 562 552,63	11 753 829,03	6 808 723,60
25.10.03.	Muiden tuomioistuinten toimintamenot (S2) (nettobud)	259 867 365,00	260 466 000	233 163 283,11	27 302 716,89	260 466 000,00	0,00	28 717 933,16	289 183 933,16	261 881 216,27	27 302 716,89
25.10.50.	Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (A)	79 915 879,80	84 213 000	80 613 288,56		80 613 288,56	3 599 711,44				
	25.10.50.1. Oikeusapu ja puolustus (KPY)	67 902 733,79	68 313 000	65 745 324,88		65 745 324,88	2 567 675,12				
	25.10.50.2. Asianomistajan avustaminen (KPY)	4 405 560,64	5 200 000	5 148 133,28		5 148 133,28	51 866,72				
	25.10.50.3. Yksityishenkilön velkajärjestely (KPY)	1 113 516,00	1 700 000	831 242,46		831 242,46	868 757,54				
	25.10.50.4. Syytteenstä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvaus (KPY)	5 709 925,40	8 000 000	7 931 042,39		7 931 042,39	68 957,61				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			Käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
25.10.50.5. Konkurssilain mukaisten julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkiot sekä julkisselvityksestä aiheutuvat muut konkurssimenettelyn menot (EK) (enintään)	784 143,97	1 000 000	957 545,55		957 545,55	42 454,45					
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	103 308,00						4 374,65	4 374,65	0,00	0,00	
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (A)	103 308,00										
28.70.22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (S3)							4 374,65	4 374,65	0,00	0,00	
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	342 631,64	306 603	306 603,06		306 603,06	0,00	0,00	306 603,06	306 603,06	0,00	
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	342 631,64	306 603	306 603,06		306 603,06	0,00		306 603,06	306 603,06	0,00	
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	342 631,64	306 603	306 603,06		306 603,06	0,00		306 603,06	306 603,06	0,00	
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	142 368,37	108 733	108 733,41		108 733,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturhasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	42 005,30	32 482	32 481,99		32 481,99	0,00					
33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	42 005,30	32 482	32 481,99		32 481,99	0,00					
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturhasta (A)(nettobud)	100 363,07	76 251	76 251,42		76 251,42	0,00					
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	100 363,07	76 251	76 251,42		76 251,42	0,00					
Määrärahatilit yhteensä	384 198 031,31	390 978 251	351 454 335,60	35 924 204,38	387 378 539,98	3 599 711,44	35 843 434,79	319 335 037,85	283 406 458,82	35 924 204,38	

Tuomioistuinlaitoksen talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Tuomioistuinlaitoksella ei ole valtuuksia.

3. Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 27. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2022-31.12.2022		1.1.2021-31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	37 460 520,48		40 080 303,12	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	104 322,03		80 480,12	
Muut toiminnan tuotot	<u>653 960,87</u>	38 218 803,38	<u>674 784,21</u>	40 835 567,45
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	2 925 952,68		3 098 990,49	
Henkilöstökulut	226 684 936,81		220 555 050,65	
Vuokrat	36 099 139,00		35 504 588,03	
Palvelujen ostot	25 395 549,30		25 955 695,81	
Muut kulut	2 727 232,34		2 015 245,65	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-490 087,23		-421 950,37	
Poistot	<u>5 401 408,21</u>	<u>-298 744 131,11</u>	<u>5 542 131,20</u>	<u>-292 249 751,46</u>
JÄÄMÄ I		-260 525 327,73		-251 414 184,01
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	183 469,15		138 515,40	
Rahoituskulut	<u>-431 878,99</u>	-248 409,84	<u>-197 033,19</u>	-58 517,79
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	24 722,58		26 266,59	
Satunnaiset kulut	<u>-18 856,60</u>	<u>5 865,98</u>	<u>-1 510,82</u>	<u>24 755,77</u>
JÄÄMÄ II		-260 767 871,59		-251 447 946,03
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Muut siirtotalouden kulut	<u>80 182 576,48</u>	<u>-80 182 576,48</u>	<u>79 726 048,06</u>	<u>-79 726 048,06</u>
JÄÄMÄ III		-340 950 448,07		-331 173 994,09
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	4 573,20		4 274,17	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-13 550 089,52</u>	<u>-13 545 516,32</u>	<u>-13 254 129,26</u>	<u>-13 249 855,09</u>
TILIKAUDEN TUOTTO- /KULUJÄÄMÄ		<u>-354 495 964,39</u>		<u>-344 423 849,18</u>

4. Tase

Taulukko 28. Tase vastaavaa

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK. SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	4 761 456,14		9 349 252,91	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>16 701 871,75</u>	21 463 327,89	<u>16 211 784,52</u>	25 561 037,43
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	276 383,09		447 099,32	
Kalusteet	1 620 002,94		1 150 658,65	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>427 813,39</u>	<u>2 324 199,42</u>	<u>412 997,28</u>	<u>2 010 755,25</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		23 787 527,31		27 571 792,68
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	8 080 987,49		8 322 116,10	
Siirtosaamiset	15 473,46		18 763,68	
Muut lyhytaikaiset saamiset	52 548,64		86 309,94	
Ennakkomaksut	<u>5 743,45</u>	8 154 753,04	<u>6 114,87</u>	8 433 304,59
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	285,00		1 015,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-504,25		-765,23	
Muut pankkitilit	248 562,32		104 676,06	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>-9 384,07</u>	<u>238 959,00</u>	<u>0,00</u>	<u>104 925,83</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		8 393 712,04		8 538 230,42
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>32 181 239,35</u>		<u>36 110 023,10</u>

Taulukko 29. Tase vastattavaa

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-21 532 443,51		-17 834 893,56	
Pääoman siirrot	349 766 102,67		340 726 299,23	
Tilikauden tuotto- /kulujäämä	<u>-354 495 964,39</u>	-26 262 305,23	<u>-344 423 849,18</u>	-21 532 443,51
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Ostovelat	2 670 695,87		3 009 708,77	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	4 624 223,14		4 757 836,00	
Edelleen tilitettävät erät	4 699 721,61		4 556 137,95	
Siirtovelat	44 264 284,79		43 686 680,80	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>2 184 619,17</u>	<u>58 443 544,58</u>	<u>1 632 103,09</u>	<u>57 642 466,61</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		58 443 544,58		57 642 466,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>32 181 239,35</u>		<u>36 110 023,10</u>

5. Liitetiedot

5.1. Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta
- Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset - ei esitettävää
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarvionaloudesta annetut lainat - ei esitettävää
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset - ei esitettävää
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat - ei esitettävää
- Liite 12 Valtiontakaukset ja -takut sekä muut monivuotiset vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat - ei esitettävää
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat - ei esitettävää
- Liite 15 Velan muutokset- ei esitettävää
- Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio - ei esitettävää
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot
- Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista- ei esitettävää

5.2. Muut liitteet

- Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen
- Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen
- Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat
- Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikos- ja siviiliasiat
- Liite E Henkilöstövoimavarat

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Vuodesta 2020 alkaen Oikeusrekisterikeskukselle on myönnetty ICT-menoihin käyttö- ja kirjausoikeutta tuomioistuinlaitoksen toimintamenomomenteille. Vuonna 2022 käyttö- ja kirjausoikeutta myönnettiin momentille 25.10.01 Korkeimman oikeuden toimintamenot 361 000 euroa, momentille 25.10.02 Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot 872 000 euroa ja momentille 25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot 34 244 000 euroa.

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikölle myönnettiin Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman perusteella 500 000 euroa vuoden 2022 momentille 25.01.21.2 Ympäristölupa-asiat. Vuodelle 2021 vastaavalle määrärahalle myönnetty 250 000 euroa siirtyi kokonaisuudessaan käytettäväksi vuonna 2022.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Palkat on kirjattu maksuperusteisesti vuoden 2017 tilinpäätöksestä lähtien. Tammikuussa 2023 maksettiin tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön vuoden 2022 palkkoja ja palkkioita 357 000 euroa. Tammikuussa 2022 maksettiin 184 000 euroa vuoden 2021 palkkoja ja palkkioita.

Viidessä tuomioistuimessa jäi kirjaamatta tuomioistuintulomomentille 12.25.10 vuodelle 2022 kuuluvia tuloja yhteensä 24 000 euroa. Vuodelle 2022 on kirjattu vuodelle 2021 kuuluneita tuloja 4 300 euroa.

Arviomäärärahamomentille 25.10.50 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset on kirjattu vuodelle 2022 kuuluvia Romeo-järjestelmästä Handiin siirtyneitä menoja yhteensä 80 000 euroa vuodelle 2023. Vuodelle 2022 on kirjattu noin 383 000 euroa vuodelle 2021 kuuluneita menoja.

Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot

Taulukko 30. Nettoutetut tulot ja menot tulomomentilla

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.25.10. Tuomioistuintulot (nettob)	Bruttotulot	39 970 895,70		37 333 277,69		
	Bruttomenot	0,00		0,00		
	Nettotulot	39 970 895,70	44 900 000	37 333 277,69	-7 566 722,31	83
12.25.99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot (nettob)	Bruttotulot			131 101,56		
	Bruttomenot			0,00		
	Nettotulot	0,00	131 102	131 101,56	0,00	100

Taulukko 31. Nettoutetut tulot ja menot menomomenteilla

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			Käyttö vuonna 2022	Siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
25.01.21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (nettob) (S2)	Bruttomenot	0,00		483 024,84		500 000,00				483 024,84	
	Bruttotulot	0,00		0,00		0,00				0,00	
	Nettomenot	0,00	500 000	483 024,84	16 975,16	500 000,00	0,00		500 000,00	483 024,84	16 975,16
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (nettob) (S2)	Bruttomenot	8 574 538,00		6 996 687,97		8 792 476,70				8 740 262,32	
	Bruttotulot	5 290,00		8 476,70		8 476,70				8 476,70	
	Nettomenot	8 569 248,00	8 784 000	6 988 211,27	1 795 788,73	8 784 000,00	0,00	1 743 574,35	10 527 574,35	8 731 785,62	1 795 788,73
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (nettob) (S2)	Bruttomenot	12 507 256,00		6 640 172,37		13 448 895,97				11 767 725,00	
	Bruttotulot	11 874,00		13 895,97		13 895,97				13 895,97	
	Nettomenot	12 495 382,00	13 435 000	6 626 276,40	6 808 723,60	13 435 000,00	0,00	5 127 552,63	18 562 552,63	11 753 829,03	6 808 723,60
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (nettob) (S2)	Bruttomenot	260 659 981,76		233 998 939,73		261 301 656,62				262 716 872,89	
	Bruttotulot	792 616,76		835 656,62		835 656,62				835 656,62	
	Nettomenot	259 867 365,00	260 466 000	233 163 283,11	27 302 716,89	260 466 000,00	0,00	28 717 933,16	289 183 933,16	261 881 216,27	27 302 716,89
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (A)	Bruttomenot	100 363,07		76 251,42		76 251,42					
	Bruttotulot	0,00		0,00		0,00					
	Nettomenot	100 363,07	76 251	76 251,42		76 251,42	0,00				

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteellä 3

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Taulukko 32. Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		4 374,65
Vuosi 2020		4 374,65
28.70.22 Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki	4 374,65	
Pääloukat yhteensä		4 374,65
Vuosi 2020		4 374,65

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

Taulukko 33. Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	190 258 978,32	185 535 399,86
Palkat ja palkkiot	189 855 265,05	186 553 481,25
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	403 713,27	-1 018 081,39
Henkilösivukulut	36 425 958,49	35 019 650,79
Eläkekulut	33 235 550,83	31 660 045,81
Muut henkilösivukulut	3 190 407,66	3 359 604,98
Yhteensä	226 684 936,81	220 555 050,65
Johdon palkat ja palkkiot, josta	5 535 010,93	5 605 699,07
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	4 688,00	5 712,00
Johto	2 160,00	3 816,00
Muu henkilöstö	2 528,00	1 896,00

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Taulukko 34. Suunnitelmanmukaiset poistoajat

Omaisuusryhmä		Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännös- arvo %
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet					
11200000	Ostetut valmisohjelmistot ja tietojärjestelmät	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Muut pitkävaikutteiset menot					
11400000	Itse valmistetut tietojärjestelmät	tasapoisto	5 vuotta	20	0
11490000	Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3 vuotta	33	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
11900000	Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat		ei poistoaikaa		
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja laitteet					
12500000	Autot ja muut maankuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12550000	ICT-laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12560000	Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12570000	Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12580000	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12690000	Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Kalusteet					
12700000	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12700000	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	10 vuotta	10	0
12790000	Muut kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12790000	Muut kalusteet	tasapoisto	10 vuotta	10	0
Muut aineelliset hyödykkeet					
12800000	Taide-esineet		ei poistoaikaa		
12890000	Muut aineelliset hyödykkeet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
12990000	Muut keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat		ei poistoaikaa		
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					
Käyttöomaisuusarvopaperit					
13010900	Muut osakkeet		ei poistoaikaa		
13030000	Muut osuudet		ei poistoaikaa		

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Taulukko 35. Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot aineettomista hyödykkeistä

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2022	25 445 513,44	16 211 784,52	41 657 297,96
Lisäykset	400 322,81	490 087,23	890 410,04
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2022	25 845 836,25	16 701 871,75	42 547 708,00
Kertyneet poistot 1.1.2022	-16 096 260,53	0,00	-16 096 260,53
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-4 988 119,58	0,00	-4 988 119,58
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	-21 084 380,11	0,00	-21 084 380,11
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	4 761 456,14	16 701 871,75	21 463 327,89

Taulukko 36. Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot aineellisista hyödykkeistä

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.2022	1 715 133,86	1 376 374,57	418 837,49	3 510 345,92
Lisäykset	77 444,00	635 488,70	24 112,90	737 045,60
Vähennykset	-6 699,00	0,00	-15 137,00	-21 836,00
Hankintameno 31.12.2022	1 785 878,86	2 011 863,27	427 813,39	4 225 555,52
Kertyneet poistot 1.1.2022	-1 268 034,54	-225 715,92	0,00	-1 493 750,46
Vähennysten kertyneet poistot	5 682,99	0,00	0,00	5 682,99
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-247 144,22	-166 144,41	0,00	-413 288,63
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalekkukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	-1 509 495,77	-391 860,33	0,00	-1 901 356,10
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	276 383,09	1 620 002,94	427 813,39	2 324 199,42

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

Taulukko 37. Rahoitustuotot- ja kulut

Rahoitustuotot			Muutos
	2022	2021	2022-2021
Korot euromääräisistä saamisista	182 635,70	138 334,97	44 300,73
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	0,00	0,00	0,00
Liikelaitosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	833,45	180,43	653,02
Rahoitustuotot yhteensä	183 469,15	138 515,40	44 953,75
Rahoituskulut			Muutos
	2022	2021	2022-2021
Korot euromääräisistä veloista	431 878,99	197 033,19	234 845,80
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00
Rahoituskulut yhteensä	431 878,99	197 033,19	234 845,80
Netto	-248 409,84	-58 517,79	-189 892,05

Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 9

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 10

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 11

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Tuomioistuinlaitoksella ei ole takauksia ja takuita.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset.

Taulukko 38. Monivuotiset vastuut: tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Euroa	Talousarvio- menot 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	33 900 242,28	44 286 483,86	33 550 494,39	18 774 130,77	96 617 611,03	193 228 720,05
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	33 900 242,28	44 286 483,86	33 550 494,39	18 774 130,77	96 617 611,03	193 228 720,05

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehtyjä sopimukset ja sitoumukset ei ole.

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 13

Liite 14 Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 14

Liite 15 Velan muutokset

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 15

Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 16

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tilinpäätöstä täydentäviä tietoja esitetään toimintakertomuksessa.

Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 18

Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen

Taulukko 39. Helsingin hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

HELSINGIN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/ Tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 541	2 818	3 300	2 755	-17 %	-2 %
Ratkaistut asiat	2 616	2 577	2 900	2 734	-6 %	6 %
Siirtyneet asiat	1 815	2 056	2 250	2 077	-8 %	1 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	545	513	500	646	29 %	26 %
Työmäärä	6 389	6 494	6 728	6 558	-3 %	1 %
Henkilöstömäärä (htv)	160,2	170,3	180,3	179,8	-0,5	9,5
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	14 422 838	15 512 556		16 556 676		7 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			13 746 439	13 778 395	0 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	7,7	8,9	8,5	8,8	0,3	-0,1
Pääkäsittelyt	695	693	870	721	-17 %	4 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	27 %	27 %	30 %	26 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	824	900	880	998	13 %	11 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	31 %	35 %	30 %	37 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	2 258	2 389		2 525		6 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			2 043	2 101	3 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	40	38	37	36	-2 %	-4 %

Taulukko 40. Itä-Suomen hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/ Tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 187	1 334	1 350	1 204	-11 %	-10 %
Ratkaistut asiat	1 170	1 260	1 350	1 293	-4 %	3 %
Siirtyneet asiat	350	425	420	336	-20 %	-21 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	20	12	10	8	-20 %	-33 %
Työmäärä	2 518	2 878	2 875	2 996	4 %	4 %
Henkilöstömäärä (htv)	63,2	63,2	63,5	64,1	0,6	0,9
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	5 476 034	5 554 388		5 839 472		5 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			5 186 829	5 265 661	2 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	3,7	4,0	4,0	4,1	0,1	0,1
Pääkäsittelyt	281	267	320	298	-7 %	12 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	24 %	21 %	24 %	23 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	441	468	505	513	2 %	10 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	38 %	37 %	37 %	40 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	2 175	1 930		1 949		1 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 804	1 758	-3 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	40	46	45	47	3 %	3 %

Taulukko 41. Rovaniemen hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/Tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert.ed. vuosi
Saapuneet asiat	855	992	1 050	1 014	-3 %	2 %
Ratkaistut asiat	895	903	950	915	-4 %	1 %
Siirtyneet asiat	292	381	492	480	-2 %	26 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	26	9	25	38	52 %	322 %
Työmäärä	2 009	2 198	2 325	2 150	-8 %	-2 %
Henkilöstömäärä (htv)	52,8	52,7	51,0	51,1	0,1	-1,6
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	4 567 780	4 812 380		4 702 229		-2 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			4 217 163	4 222 079	0 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	4,4	4,9	5	5,2	0,2	0,3
Pääkäsittelyt	182	212	230	206	-10 %	-3 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	20 %	23 %	24 %	23 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	334	328	350	383	9 %	17 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	37 %	36 %	37 %	42 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	2 274	2 189		2 187		0 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 814	1 964	8 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	38	42	46	42	-8 %	1 %

Taulukko 42. Turun hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

TURUN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/ Tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 761	1 875	2 100	1 799	-14 %	-4 %
Ratkaistut asiat	1 875	1 905	1 900	1 774	-7 %	-7 %
Siirtyneet asiat	959	930	1 209	956	-21 %	3 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	126	88	100	103	3 %	17 %
Työmäärä	4 165	4 276	4 441	4 020	-9 %	-6 %
Henkilöstömäärä (htv)	98,7	100,2	98,8	96,8	-2,0	-3,4
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	8 049 723	8 402 995		8 410 244		0 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			7 639 297	7 513 174	-2 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	7,2	6,5	6,4	6,7	0,3	0,2
Pääkäsittelyt	464	454	460	454	-1 %	0 %
Osuus ratkaistuista	25 %	24 %	24 %	26 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	664	678	560	639	14 %	-6 %
Osuus ratkaistuista	35 %	36 %	29 %	36 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 933	1 965		2 092		6 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 720	1 869	9 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	42	43	45	42	-8 %	-3 %

Taulukko 43. Vaasan hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

VAASAN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/ Tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 025	1 207	1 200	1 127	-6 %	-7 %
Ratkaistut asiat	1 142	1 171	1 120	1 139	2 %	-3 %
Siirtyneet asiat	410	446	510	434	-15 %	-3 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	36	11	30	23	-23 %	109 %
Työmäärä	2 654	2 661	2 615	2 517	-4 %	-5 %
Henkilöstömäärä (htv)	57,7	59,3	59,1	58,6	-0,5	-0,7
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	4 807 880	4 944 773		5 085 579		3 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			4 778 200	4 685 148	-2 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	6,0	4,8	6,0	4,7	-1,3	-0,1
Pääkäsittelyt	297	315	330	270	-18 %	-14 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	26 %	27 %	29 %	24 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	378	419	390	454	16 %	8 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	33 %	36 %	35 %	40 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 812	1 858		2 020		9 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 827	1 861	2 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	46	45	44	43	-3 %	-4 %

Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen

Taulukko 44. Helsingin hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	7 408	6 571	7 560	6 305	-17 %	-4 %
Ratkaistut asiat	6 874	6 430	6 100	6 960	14 %	8 %
Vireillä olevat asiat	5 416	5 553	8 670	4 861	-44 %	-12 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	511	958	600	698	16 %	-27 %
Työmäärä	9 522	9 474	8 667	9 734	12 %	3 %
Henkilöstömäärä (htv)	181,3	191,1	186,5	187,1	0,6	-4,0
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	14 121 000	15 128 156		15 253 696		1 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			14 145 558	13 828 100	-2 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	8,6	9,7	10,0	10,2	0,2	0,5
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 483	1 597		1 567		-2 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 632	1 421	-13 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	53	50	46	52	12 %	5 %

Taulukko 45. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/ tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 881	2 887	2 875	2 898	1 %	0 %
Ratkaistut asiat	2 686	2 834	2 700	2 844	5 %	0 %
Vireillä olevat asiat	2 256	2 286	2 534	2 342	-8 %	2 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	296	295	275	382	39 %	29 %
Työmäärä	4 575	4 645	4 317	4 899	13 %	5 %
Henkilöstömäärä (htv)	65,3	67,2	69,4	68,3	-1,1	1,1
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	5 313 452	5 516 856		5 654 428		2 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			5 243 080	5 203 537	-1 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	9,6	9,8	9,6	9,7	0,1	-0,1
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 161	1 188		1 154		-3 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 215	1 062	-13 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	70	69	62	72	15 %	4 %

Taulukko 46. Itä-Suomen hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

ITÄ-SUOMEN HALLINTO- OIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/ tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	3 072	2 561	2 900	2 735	-6 %	7 %
Ratkaistut asiat	3 362	3 062	2 900	2 711	-7 %	-11 %
Vireillä olevat asiat	1 431	923	1 006	934	-7 %	1 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	121	29	65	21	-68 %	-28 %
Työmäärä	4 575	4 110	4 026	3 585	-11 %	-13 %
Henkilöstömäärä (htv)	83,2	84,3	78,8	76,0	-2,8	-8,3
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	6 358 332	6 628 379		6 156 778		-7 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			5 827 475	5 729 430	-2 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	6,6	5,5	6,0	4,1	-1,9	-1,4
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 390	1 613		1 717		6 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 447	1 598	10 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	55	49	51	47	-8 %	-3 %

Taulukko 47. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 140	1 842	2 090	1 881	-10 %	2 %
Ratkaistut asiat	2 218	1 854	1 920	1 876	-2 %	1 %
Vireillä olevat asiat	1 351	1 347	1 571	1 363	-13 %	1 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	190	198	210	179	-15 %	-10 %
Työmäärä	3 803	3 303	3 396	3 464	2 %	5 %
Henkilöstömäärä (htv)	63,0	62,0	57,7	60,8	3,1	-1,2
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	4 779 540	4 834 053		4 914 350		2 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			4 687 955	4 685 419	0 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	8,3	8,8	12,0	9,2	-2,8	0,4
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 257	1 464		1 419		-3 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 381	1 353	-2 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	60	53	59	57	-3 %	7 %

Taulukko 48. Turun hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

TURUN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 157	1 852	2 000	1 917	-4 %	4 %
Ratkaistut asiat	1 836	1 971	2 010	2 038	1 %	3 %
Vireillä olevat asiat	2 074	1 955	2 053	1 837	-11 %	-6 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	583	653	400	507	27 %	-22 %
Työmäärä	2 963	3 404	3 304	3 336	1 %	-2 %
Henkilöstömäärä (htv)	66,0	71,9	71,5	71,0	-0,5	-0,9
Toimintamenot sis. vuokrat (euroa)	5 199 747	5 616 561		5 797 050		3 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			5 201 568	5 386 855	4 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	9,6	12,3	11,2	13,1	1,9	0,8
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 755	1 650		1 738		5 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 575	1 615	3 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	45	47	46	47	2 %	-1 %

Taulukko 49. Vaasan hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2020-2022

VAASAN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Arvio/tavoite 2022	Toteutuma 2022	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 623	1 592	1 653	1 520	-8 %	-5 %
Ratkaistut asiat	1 552	1 630	1 805	1 711	-5 %	5 %
Vireillä olevat asiat	1 753	1 712	1 643	1 514	-8 %	-12 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	685	657	500	605	21 %	-8 %
Työmäärä	3 213	3 428	4 112	3 911	-5 %	14 %
Henkilöstömäärä (htv)	78,9	89,5	97,0	96,8	-0,2	7,3
Toimintameno t sis. vuokrat (euroa)	6 059 927	7 036 187		7 728 965		10 %
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)			7 466 759	7 292 630	-2 %	
Keskim. käsittelyaika (kk)	13,5	13,6	11,0	13,8	2,8	0,2
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 886	2 053		1 976		-4 %
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria			1 816	1 865	3 %	
Tuottavuus (työmäärä/htv)	41	38	42	40	-5 %	5 %

Vaasan hallinto-oikeuteen on kohdennettu 750 000 euroa Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahasta ympäristölupa-asioihin vuodelle 2022, josta 16 975,16 euroa siirtyi vuodelle 2023

Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat

Taulukko 50. Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet ja toimintamenot 2020–2022

Alioikeus	Työmäärä *)					Henkilötyövuosien määrä ¹⁾					Toimintamenot sis. toimitilavuokrat, euroa		
	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	Tulos-tavoite 2022	Poikk. tavoit %	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	Tulos-tavoite 2022	Poikk. tavoit %	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022
Yhteensä	219 440	232 593	188 700	230 445	-18 %	1 950	1 991	1 982	1 984	-2	143 791 575	150 447 349	153 044 582
Ahvenanmaa	985	870	775	852	-9 %	11,2	11,0	11,0	11,1	0	987 620	997 190	1 001 352
Etelä-Karjala	3 380	3 631	3 182	4 031	-21 %	43,7	42,9	42,1	41,0	1	3 635 548	3 399 506	3 400 907
Etelä-Pohjanmaa	5 080	5 408	4 441	5 164	-14 %	50,6	50,5	49,4	49,8	0	3 969 402	4 042 461	4 091 063
Etelä-Savo	4 281	4 247	3 557	3 829	-7 %	45,4	47,0	44,1	44,6	-1	3 308 150	3 444 385	3 330 532
Helsinki	35 143	35 407	28 954	41 122	-30 %	353,8	351,6	360,6	366,3	-6	27 962 161	29 173 236	29 945 137
Itä-Uusimaa	24 302	27 963	21 244	23 437	-9 %	199,4	214,2	220,0	208,5	12	14 932 301	15 194 171	15 932 104
Kainuu	1 992	2 198	2 129	2 566	-17 %	24,1	23,2	22,9	23,3	0	1 619 217	1 596 686	1 679 636
Kanta-Häme	5 067	5 344	4 547	5 422	-16 %	50,3	50,1	47,0	50,5	-3	3 647 631	3 654 554	3 586 209
Keski-Suomi	9 122	9 240	8 634	9 836	-12 %	81,3	84,2	85,0	82,0	3	5 746 969	6 765 696	6 433 910
Kymenlaakso	13 263	14 886	9 815	14 390	-32 %	83,5	86,3	85,3	87,5	-2	5 937 896	6 156 564	5 947 344
Lappi	8 237	9 253	7 372	8 322	-11 %	76,5	77,6	74,2	74,5	0	5 510 268	5 800 097	5 925 715
Länsi-Uusimaa	14 460	15 119	13 333	17 042	-22 %	133,5	139,3	138,3	142,5	-4	10 238 967	10 724 180	12 046 912
Oulu	14 195	15 718	13 193	17 194	-23 %	131,6	137,1	139,3	137,3	2	9 259 010	9 749 882	10 600 529
Pirkanmaa	24 526	23 737	19 221	21 361	-10 %	166,6	170,3	166,6	167,3	-1	11 240 464	12 389 270	11 800 728
Pohjanmaa	11 177	12 024	8 174	9 087	-10 %	86,7	88,7	85,2	83,5	2	6 161 821	6 613 688	6 184 589
Pohjois-Karjala	4 354	4 415	4 103	4 632	-11 %	43,5	45,0	43,2	43,3	0	3 108 805	3 219 763	3 333 403
Pohjois-Savo	7 147	8 309	7 959	8 305	-4 %	80,6	81,3	79,0	78,5	0	6 145 574	6 424 031	6 521 798
Päijät-Häme	6 032	6 246	5 513	7 066	-22 %	64,0	66,8	64,9	66,0	-1	4 988 056	5 255 932	5 353 453
Satakunta	6 397	6 723	5 483	6 634	-17 %	61,4	61,3	60,3	60,5	0	4 380 218	4 542 041	4 524 342
Varsinais-Suomi	20 299	21 853	17 071	20 154	-15 %	159,6	162,5	160,0	162,8	-3	11 011 498	11 304 015	11 404 921

*) Työmäärä= työmääräpainotettu ratkaistujen asioiden lukumäärä. Luku on laskettu suhteuttamalla eri asiaryhmissä ratkaistut asiat niiden laadun ja vaativuustason mukaan. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu eri painokertoimilla kuin 2022. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu vanhoilla painokertoimilla. Vuoden 2022 työmäärän mittaamisessa ovat käytössä olleet vuonna 2021 muutetut painokertoimet. Tämän vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

1) Ahvenanmaan käräjäoikeudessa on lisäksi kolme henkilötyövuotta hallinto-oikeusasioissa (sisältyy koko maan yhteissummaan).

Taulukko 51. Käräjäoikeuksien tuottavuus ja taloudellisuus 2020–2022

Alioikeus	Tuottavuus (työmäärä/henkilötyövuodet) ⁽¹⁾					Taloudellisuus		
	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	Tulostavoite 2022	Poikk. tavoit. %	Toteutunut 2020	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022
Yhteensä	113	117	95	116	-18 %	655	647	797
Ahvenanmaa	88	79**	70	77	-8 %	1003	1 146	1 292
Etelä-Karjala	77	85	76	98	-23 %	1076	936	1 069
Etelä-Pohjanmaa	100	107	90	104	-13 %	781	747	921
Etelä-Savo	94	90	81	86	-6 %	773	811	936
Helsinki	99	101	80	112	-28 %	796	824	1 034
Itä-Uusimaa	122	131	97	112	-14 %	614	543	750
Kainuu	83	95	93	110	-16 %	813	726	789
Kanta-Häme	101	107	97	107	-10 %	720	684	789
Keski-Suomi	112	110	102	120	-15 %	630	732	745
Kymenlaakso	159	173	115	164	-30 %	448	414	606
Lappi	108	119	99	112	-11 %	669	627	804
Länsi-Uusimaa	108	109	96	120	-19 %	708	709	904
Oulu	108	115	95	125	-24 %	652	620	803
Pirkanmaa	147	139	115	128	-10 %	458	522	614
Pohjanmaa	129	136	96	109	-12 %	551	550	757
Pohjois-Karjala	100	98	95	107	-11 %	714	729	812
Pohjois-Savo	89	102	101	106	-5 %	860	773	819
Päijät-Häme	94	94	85	107	-21 %	827	841	971
Satakunta	104	110	91	110	-17 %	685	676	825
Varsinais-Suomi	127	134	107	124	-14 %	542	517	668

** Korjattu Ahvenanmaan käräjäoikeuden vuoden 2021 tuottavuusluku vastaamaan käräjäoikeuden henkilötyömäärää (poistettu hallintotuomioistuimessa työskentelevät 3 henkilöä).

1) Vuoden 2021 työmäärä on laskettu eri painokertoimilla kuin 2022. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu vanhoilla painokertoimilla. Vuoden 2022 työmäärän mittaamisessa ovat käytössä olleet vuonna 2021 muutetut painokertoimet. Tämän vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Taulukko 52: Käräjäoikeuksien toimintamenot ja taloudellisuusluku ilman toimitilavuokria 2022

Alioikeus	Toimintamenot ja taloudellisuusluku ilman toimitilavuokria					
	Toimintamenot, euroa Toteutunut 2022	Tulostavoite 2022	Poikk. tavoit. %	Taloudellisuus, Toteutunut 2022	Taloudellisuus, Tulostavoite 2022	Poikk. tavoit. %
Yhteensä	129 934 206	126 913 685	2,4 %	689	551	25 %
Ahvenanmaa	921 985	946 700	-2,6 %	1 190	1 111	7 %
Etelä-Karjala	2 720 211	2 661 876	2,2 %	855	660	29 %
Etelä-Pohjanmaa	3 263 988	3 296 550	-1,0 %	735	638	15 %
Etelä-Savo	3 011 124	2 886 421	4,3 %	846	754	12 %
Helsinki	23 590 881	23 083 872	2,2 %	815	561	45 %
Itä-Uusimaa	14 152 812	13 228 660	7,0 %	666	564	18 %
Kainuu	1 555 189	1 600 549	-2,8 %	730	624	17 %
Kanta-Häme	3 145 231	3 248 588	-3,2 %	692	599	15 %
Keski-Suomi	5 667 636	5 508 550	2,9 %	656	560	17 %
Kymenlaakso	5 007 907	5 113 950	-2,1 %	510	355	44 %
Lappi	4 978 816	4 990 409	-0,2 %	675	600	13 %
Länsi-Uusimaa	9 915 996	9 356 300	6,0 %	744	549	35 %
Oulu	9 102 414	8 993 415	1,2 %	690	523	32 %
Pirkanmaa	10 389 568	10 063 000	3,2 %	541	471	15 %
Pohjanmaa	5 560 226	5 440 215	2,2 %	680	599	14 %
Pohjois-Karjala	2 792 214	2 756 215	1,3 %	681	595	14 %
Pohjois-Savo	5 523 270	5 435 917	1,6 %	694	655	6 %
Päijät-Häme	4 365 807	4 339 814	0,6 %	792	614	29 %
Satakunta	4 031 180	4 003 683	0,7 %	735	604	22 %
Varsinais-Suomi	10 237 751	9 959 000	2,8 %	600	494	21 %

Taulukko 53. Käräjäoikeuksien asiamäärät 2020–2022

Alioikeus	Toteutunut asioiden määrä 2020			Toteutunut asioiden määrä 2021			Toteutunut asioiden määrä 2022			Arvio 2022	Tulostavoite 2022		Ratkaistut poik. tavoite
	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä		Saapuneet	Ratkaistut	
Yhteensä	525 444	543 117	142 618	545 327	554 652	132 581	511 715	504 220	139 373	566 382	568 390	-2 %	
Mediaani	7 081	8 405	2 905	6 702	6 753	2 896	6 783	6 892	2 797	6 849	6 999	-4 %	
Keskiarvo	26 272	27 156	7 131	27 266	27 733	6 629	25 586	25 211	6 969	28 319	28 420	-2 %	
Ahvenanmaa	1 595	1 614	486	1 428	1 423	478	1 663	1 504	630	1 541	1 541	-8 %	
Etelä-Karjala	3 011	3 111	1 003	2 977	2 906	1 053	2 837	2 955	908	3 232	3 232	-10 %	
Etelä-Pohjanmaa	4 272	5 261	1 292	4 117	4 236	1 201	3 869	3 857	1 212	4 425	4 425	-4 %	
Etelä-Savo	3 599	4 188	1 630	3 101	3 292	1 470	3 030	3 288	1 199	3 232	3 203	3 %	
Helsinki	76 225	84 189	26 798	74 620	75 514	25 584	72 422	72 513	25 113	80 860	81 265	-7 %	
Itä-Uusimaa	89 321	90 027	21 685	95 066	94 709	21 942	90 393	86 607	25 625	95 760	95 760	-1 %	
Kainuu	1 652	1 657	486	1 836	1 767	575	1 867	1 865	614	1 985	1 985	-11 %	
Kanta-Häme	4 210	4 555	1 465	4 333	4 115	1 702	3 950	4 116	1 558	4 420	4 451	-8 %	
Keski-Suomi	7 503	7 612	2 736	7 215	7 278	2 676	7 216	7 206	2 671	7 447	7 547	-4 %	
Kymenlaakso	76 841	77 747	15 113	82 170	86 124	11 186	72 500	72 600	11 103	85 175	85 380	1 %	
Lappi	22 729	21 204	9 400	23 815	26 241	6 942	21 156	19 884	8 183	23 945	25 165	4 %	
Länsi-Uusimaa	11 657	12 581	6 138	11 144	11 380	5 880	11 405	10 865	6 438	11 855	11 740	-3 %	
Oulu	32 927	33 366	7 787	35 476	35 834	7 386	33 287	32 908	7 730	36 080	36 130	-1 %	
Pirkanmaa	63 134	65 568	13 161	67 394	67 008	13 291	62 923	62 362	13 724	71 900	71 900	-7 %	
Pohjanmaa	45 547	45 801	9 314	49 416	50 198	8 443	46 270	45 639	9 014	46 970	46 977	7 %	
Pohjois-Karjala	3 914	3 858	1 183	3 813	3 801	1 204	3 818	3 892	1 140	4 285	4 285	-11 %	
Pohjois-Savo	6 658	6 173	3 073	6 188	6 227	3 116	6 350	6 578	2 922	6 250	6 450	-3 %	
Päijät-Häme	5 435	5 431	1 794	5 030	5 131	1 685	4 956	5 011	1 636	5 872	5 643	-9 %	
Satakunta	5 637	9 198	1 920	5 324	5 498	1 756	5 094	5 128	1 714	5 468	5 637	-2 %	
Varsinais-Suomi	59 577	59 976	16 154	60 864	61 970	15 011	56 709	55 442	16 239	65 680	65 674	-6 %	

Taulukko 54. Käräjäoikeuksien käsittelyajat 2020–2022

Alioikeus	Toteutuneet käsittelyajat (kk) 2020				Toteutuneet käsittelyajat (kk) 2021				Toteutuneet käsittelyajat (kk) 2022				Tulosneuvotteluissa sovitut käsittelyajat vuodelle 2022 (kk)			
	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkajärj.	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkajärj.	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkajärj.	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkajärj.
Yhteensä	5,3	9,2	3,0	6,2	5,8	9,7	2,6	5,8	6,0	10,1	2,3	5,4	5,3	9,6	2,7	5,9
Mediaani	4,6	8,1	6,9	5,9	5,2	9,1	8,7	5,0	5,3	8,8	3,7	5,3	4,5	9,0	2,8	5,8
Keskiarvo	4,8	9,5	6,0	5,9	5,4	9,4	7,4	5,5	5,4	9,8	4,2	5,3	5,0	9,5	4,3	5,9
Ahvenanmaa	5,4	17,2	2,0	6,6	5,8	17,8	2,4		6,9	16,1	2,0		6,0	22,4	2,3	6,6
Etelä-Karjala	3,6	5,1	14,7	4,4	3,8	8,5	14,4	3,7	3,6	8,1	7,4	3,8	2,5	6,0	2,5	5,0
Etelä-Pohjanmaa	3,3	5,6	8,4	3,9	3,6	6,2	9,1	4,4	3,3	7,3	3,9	4,0	3,2	6,5	8,0	5,5
Etelä-Savo	5,6	9,9	7,4	6,9	6,6	10,3	12,4	7,2	5,4	11,8	4,7	5,6	4,9	12,5	0,0	7,2
Helsinki	8,4	11,9	4,5	5,2	8,9	13,2	3,3	4,9	9,7	12,7	3,1	4,8	8,0	13,0	3,3	5,0
Itä-Uusimaa	6,0	7,8	2,4	6,6	7,4	9,2	2,3	5,6	7,1	9,6	2,4	5,8	4,3	9,0	3,0	5,0
Kainuu	3,3	29,1	7,1	3,7	3,9	13,3	11,3	3,4	3,7	15,7	3,7	4,0	3,5	10,0	0,0	6,0
Kanta-Häme	3,8	6,8	7,7	5,3	4,4	7,1	9,6	4,8	4,6	7,2	2,7	5,5	3,5	6,5	0,0	5,0
Keski-Suomi	4,8	7,1	8,5	7,5	5,2	8,3	9,1	6,4	5,5	8,1	7,3	6,2	4,5	8,0	5,0	8,5
Kymenlaakso	3,9	4,9	2,4	6,3	4,4	5,1	2,1	7,7	4,2	6,8	1,7	7,5	4,5	5,0	2,5	7,0
Lappi	4,5	8,6	4,4	7,5	5,6	9,6	4,8	7,3	5,6	9,9	4,0	8,3	6,0	9,0	5,0	7,0
Länsi-Uusimaa	7,5	10,7	9,1	6,4	7,6	10,9	11,9	4,7	7,3	12,0	4,9	4,6	7,5	10,5	11,0	4,9
Oulu	4,8	5,4	2,3	9,2	5,3	6,6	2,1	7,7	5,1	7,4	1,8	5,6	5,5	7,0	2,1	7,0
Pirkanmaa	4,3	8,4	2,5	6,7	3,9	8,5	2,3	6,4	4,1	9,5	1,9	6,3	4,0	7,2	2,0	5,5
Pohjanmaa	5,8	9,7	2,1	5,4	5,9	9,2	2,2	4,2	5,6	7,9	1,9	4,1	6,5	11,0	2,3	4,3
Pohjois-Karjala	4,2	6,9	7,3	5,0	4,6	8,9	8,5	4,3	4,1	8,0	4,4	3,7	5,0	11,0	8,0	6,0
Pohjois-Savo	5,3	13,8	9,6	7,3	6,6	11,0	16,4	7,0	6,4	11,9	12,8	5,8	7,0	12,0	7,0	6,5
Päijät-Häme	3,7	5,5	6,8	5,4	4,3	6,4	8,8	5,7	4,5	7,6	3,6	5,3	4,3	6,3	9,0	6,0
Satakunta	3,7	7,2	8,0	4,1	3,9	8,2	11,8	5,0	4,5	7,0	6,4	4,9	4,0	7,0	10,0	5,0
Varsinais-Suomi	4,7	8,4	2,7	4,3	5,4	9,9	2,9	4,7	5,8	11,1	2,7	4,5	4,3	10,0	2,6	4,5

Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikos- ja siviiliasiat

Taulukko 55. Käräjäoikeuksiin saapuneet rikosasiat 2022

Rikosryhmien alaluokittelu	2021	2022	% - osuus	Muutos, kpl	% - muutos
Yhteensä	56 753	51 566	100 %	-5 187	-9 %
A1 Varkaudet yms.	9 433	8 498	16 %	-935	-10 %
A2 Luvaton käyttö	355	318	1 %	-37	-10 %
A3 Ryöstö, kiristys	618	710	1 %	92	15 %
A4 Vahingonteko	1 501	1 393	3 %	-108	-7 %
A5 Kavallus	402	381	1 %	-21	-5 %
A6 Talousrikokset yms.	5 694	5 526	11 %	-168	-3 %
A7 Muut omaisuusrikokset	444	419	1 %	-25	-6 %
B1 Henkirikokset	263	278	1 %	15	6 %
B2 Pahoinpitely, vamman- ja kuolemantuottamus	6 637	6 747	13 %	110	2 %
C1 Seksuaalirikokset	1 046	1 441	3 %	395	38 %
D1 Rikokset julkista viranomaista jne.	1 986	2 039	4 %	53	3 %
E1 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikenneriikkomus yms.	6 991	5 489	11 %	-1 502	-21 %
E2 Liikennejuopumus	6 155	4 889	9 %	-1 266	-21 %
E3 Törkeä rattijuopumus	5 791	5 295	10 %	-496	-9 %
F1 Rauhan rikkominen yms.	1 801	1 633	3 %	-168	-9 %
F3 Työ-, virka-, ympäristö- ja aineettoman oikeuden loukkauksia koskevat rikokset	299	252	0 %	-47	-16 %
F4 Huumausainerikokset	5 234	4 228	8 %	-1 006	-19 %
G1 Alkoholilakirikokset	25	25	0 %	0	0 %
H1 Muita lakeja ja asetuksia vastaan	348	308	1 %	-40	-11 %
F2 Sotilasrikokset	427	372	1 %	-55	-13 %
F5 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	1 272	1 320	3 %	48	4 %

Taulukko 56. Käräjäoikeuksiin saapuneet siviiliasiat 2022

SAAPUNEIDEN SIVILIASIOIDEN ASIRAKENNE	Saapu- neita 2021	Muutos 2021- 2022	Muutos -%	Kaikki yhteensä	% - osuus	Laajat riita-asiat			Laajat riita- asiat yht.	Summaari- set riita- asiat yht.	Insolvenssiasiat				Insol- venssiasiat yht.	Muut hakemusasiat		Muut hake- mus- asiat yht.
						Maaoi- keus- asiat	Laa- jana vireille tulo	Erill. turv. toimi- asiat			Yksityis henk. velkajär- jestely	Kon- kurssi	Ulosot- tovali- tus	Hake- musasia, yritys- saneee- raus		Avioero asiat	Muut	
KAIKKI YHTEENSÄ	468 228	-31 138	-6,7 %	437 090	100 %	256	7 922	126	8 304	375 039	5 000	2 946	1 339	383	9 668	15 357	28 722	44 079
AINEETON OIKEUS		0			0,0 %													
AVIO- JA AVOLIITTO- OIKEUS	15 718	124	0,8 %	15 842	3,6 %											15 334	508	15 842
HOLHOUS	2	-2	-100 %		0,0 %													
HOLHOUSASIAT	10 193	446	4,4 %	10 639	2,4 %											13	10 626	10 639
HUONEENVUOKRA- ASIAT	22 245	1 983	8,9 %	24 228	5,5 %		446	1	447	23 781								
IRTAIN OMAISUUS	63 151	23 567	37,3 %	86 718	19,8 %		532		532	86 186								
KIINTEÄ OMAISUUS	1 269	89	7,0 %	1 358	0,3 %		390		390	968								
KONKURSSI	303	-35	-11,6 %	268	0,1 %		266	1	267								1	1
KONKURSSIT	2 738	215	7,9 %	2 953	0,7 %							2 946			2 946		7	7
LAPSIA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	3 155	-256	-8,1 %	2 899	0,7 %											6	2 893	2 899
MAAOIKEUSASIAT	233	-14	-6,0 %	219	0,1 %	207	10		217								2	2
MERIOIKEUS	4	2	50,0 %	6	0,0 %		6		6									
MUU RIITA-ASIA	641	60	9,4 %	701	0,2 %		491		491	184			1		1		25	25
MUUT HAKEMUSASIAT	11 364	1 031	9,1 %	12 395	2,8 %	48			48				2		2		12 345	12 345
OMISTUSOIKEUS ULOSMITATTUUN IRTAIMEEN OMAISUUTEEN		0			0,0 %													
PERHEOIKEUS	1 902	-73	-3,8 %	1 829	0,4 %		1 802		1 802								27	27
PERINTÖ- JA TESTAMENTTIOIKEUS	1 946	104	5,3 %	2 050	0,5 %		158		158							1	1 891	1 892

REKISTERÖITYÄ PARISUHDETTA KOSKEVAT ASIAT	28	-10	-35,7 %	18	0,0 %										3	15	18
SOPIMUSSUHTEEN ULKOPUOLINEN KORVAUSVASTUU	549	49	8,9 %	598	0,1 %		550		550	47						1	1
TOIMEKSIANTO-SOPIMUS	42 688	9 718	22,8 %	52 406	12,0 %		710	1	711	51 694						1	1
TURVAAMISTOIMET, HÄÄDÖT JA VIRKA-AVUT	64	0	0,0 %	64	0,0 %		1	63	64								
TURVAAMISTOIMET, HÄÄDÖT, VIRKA-AVUT	716	-94	-13,1 %	622	0,1 %		2	58	60	561						1	1
TYÖSUHDE, TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS	882	-36	-4,1 %	846	0,2 %		844	1	845	1							
TÄYTÄNTÖÖNPANO-ASIAT	408	-34	-8,3 %	374	0,1 %											374	374
ULOSOTTOASIAT	1 127	210	18,6 %	1 337	0,3 %		1		1				1 336		1 336		
VAKUUTUKSEN-ANTAJAN TAKAUTUMISOIKEUS	111	45	40,5 %	156	0,0 %		20		20	136							
VAKUUTUSSOPIMUS	196	-119	-60,7 %	77	0,0 %		76		76	1							
VELKA- TAI SAAMISSUHDE	279 333	-68 712	-24,6 %	210 621	48,2 %		1 278	1	1 279	209 341						1	1
VELKAJÄRJESTELY JA SANEERAUS-MENETTELY	22	-7	-31,8 %	15	0,0 %		15		15								
YHTEISÖ JA SÄÄTIÖ	2 348	107	4,6 %	2 455	0,6 %		319		319	2 136							
YKSITYISHENKILÖN VELKAJÄRJESTELY	4 469	533	11,9 %	5 002	1,1 %						5 000				5 000		2
YRITYKSEN SANEERAUS	412	-28	-6,8 %	384	0,1 %								383	383		1	1
NIMIKE PUUTTUU	11	-1	-9,1 %	10	0,0 %		1	5	6	3						1	1

Liite E Henkilöstövoimavarat

Taulukko 57. Tuomioistuinlaitoksen henkilöstövoimavarat

	2020	%- osuus	2021	%- osuus	2022	%- osuus	Muutos 2021/ 2022
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	3 352,60		3 440,30		3 415,30		-25,0
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	3 431		3 490		3 452		-38,0
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	2 414	70,4	2 476	70,9	2 457	71,2	-19,0
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1 017	29,6	1 014	29,1	995	28,8	-19,0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	3 319	96,7	3 378	96,8	3 336	96,6	-42,0
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	112	3,3	112	3,2	116	3,4	4,0
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1 001	29,2	873	25	843	24,4	-30,0
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	45,6		45,5		45,7		0,2
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		51,6		50,5		50,8	0,0
Kokonaistyöttömyys	-		3,76		-		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,8		6,3		8,0		1,7
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,8		5,8		5,8		0,0
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	63 452,70		64 643,20		66 547,40		1 904,20

6. Allekirjoitukset

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Tilinpäätös on allekirjoitettu sähköisesti ja hyväksytty 28.2.2023.

Tuomioistuinviraston johtokunta

Mika Ilveskero
Johtokunnan puheenjohtaja
Tuomioistuinviraston johtokunta

Riku Jaakkola
Ylijohdaja
Tuomioistuinvirasto

Irma Telivuo
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Asko Nurmi
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Hannu Rantalainen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Ann-Mari Pitkäranta
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Minna Markkanen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Marja Häkkinen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Juhani Jokinen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Korkeimmat oikeudet

Tatu Leppänen
presidentti
Korkein oikeus

Kari Kuusiniemi
presidentti
Korkein hallinto-oikeus

Hovioikeudet

Asko Välimaa
presidentti
Helsingin hovioikeus

Antti Savela
presidentti
Itä-Suomen hovioikeus

Jyrki Kiviniemi
presidentti
Rovaniemen hovioikeus

Pekka Määtä
presidentti
Turun hovioikeus

Tapani Vasama
presidentti
Vaasan hovioikeus

Käräjäoikeudet

Kristina Fagerlund
laamanni
Ahvenanmaan käräjäoikeus

Hannu Rantalainen
laamanni
Etelä-Karjalan käräjäoikeus

Paula Virrankoski
laamanni
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus

Marja Virtanen
laamanni
Etelä-Savon käräjäoikeus

Sirpa Pakkala
laamanni
Helsingin käräjäoikeus

Timo Heikkinen
laamanni
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus

Jyrki Rinnemaa
laamanni
Kainuun käräjäoikeus

Petteri Palomäki
laamanni
Kanta-Hämeen käräjäoikeus

Tomi Vistilä
laamanni
Keski-Suomen käräjäoikeus

Markku Almgren
laamanni
Kymenlaakson käräjäoikeus

Sakari Laukkanen
laamanni
Lapin käräjäoikeus

Ilkka Lahtinen
laamanni
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus

Kari Turtiainen
laamanni
Oulun käräjäoikeus

Antero Nuotto
laamanni
Pirkanmaan käräjäoikeus

Daniel Allén
laamanni
Pohjanmaan käräjäoikeus

Tommi Vuorialho
laamanni
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus

Juha Nieminen
laamanni
Pohjois-Savon käräjäoikeus

Juha Kolu
laamanni
Päijät-Hämeen käräjäoikeus

Jaana Helander
laamanni
Satakunnan käräjäoikeus

Martti Juntikka
laamanni
Varsinais-Suomen käräjäoikeus

Hallinto-oikeudet

Ann-Mari Pitkäranta
ylituomari
Helsingin hallinto-oikeus

Tiina Hyvärinen
ylituomari
Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Petri Saukko
ylituomari
Itä-Suomen hallinto-oikeus

Mikko Pikkujämä
ylituomari
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Seija Kaijanen
ylituomari
Turun hallinto-oikeus

Riikka Mäki
ylituomari
Vaasan hallinto-oikeus

Erityistuomioistuimet

Jussi Karttunen
ylituomari
Markkinaoikeus

Pekka Pärnänen
presidentti
Työtuomioistuin

Tuula Kivari
ylituomari
Vakuutus oikeus

Yhteystiedot

Tuomioistuinvirasto

Käyntiosoite: Silkkitehtaantie 5 C, Vantaa
Postiosoite: PL 100, 00085 Tuomioistuinvirasto
Puhelinvaihde: 029 565 0500
[tuomioistuinvirasto\(at\)oikeus.fi](mailto:tuomioistuinvirasto(at)oikeus.fi)

Tuomioistuinvirasto
Domstolsverket